

BRUINE JONGEN

ELISABETH BUUNK

G. F. CALLENBACH N.V. NIJKERK

BRUINE JONGEN

Illustraties van W. G. van de Hulst Jr

BRUINE JONGEN

DOOR

ELISABETH BUUNK

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

WAT DE TOEAN PENDITA OP DE WEG VOND

Zie je al wat?"
 „Ja stil, daar komt hij aan!"
 Twee paar zwarte ogen loeren langs het struikgewas de weg af, die kronkelend langs de berghelling naar de dessa voert. Het klaaglijk geschrei van een kind doorbreekt even zwakjes de stilte rondom.

„Wij zijn oude mannen en zullen spoedig sterven," zegt Ompoe Dimpoe. De ander streelt bedachtzaam met zijn rimpelige, oude hand over het bruine kopje van het kind, dat hij in zijn armen houdt.

„De Toean Pendita is goed, hij zal voor de zoon van onze kinderen zorgen, nu zij er niet meer zijn."

Ompoe Goemaram rijst op uit zijn gebukte houding en buigt met zijn ene hand de takken van de varenstruiken, waarin zij verscholen zitten, wat opzij.

„Vlug, voordat hij de bocht omkomt!" spoort Ompoe Dimpoe aan. Zo snel zijn oude benen en het kind in zijn armen het hem veroorloven, werkt Ompoe Goemaram zich uit de struiken en legt het kind midden op de weg. Dan voegt hij zich weer bij zijn metgezel en wachten ze doodstil en in gespannen aandacht af, wat er nu gaat gebeuren.

Zendeling Van Dordt keert vermoeid van zijn bezoek aan de dessa huiswaarts. Hij verlangt naar zijn vrouw en zijn dochttertje, de kleine Ansje, naar een bad en een verfrissende drank. En omdat 't einde van zijn tocht in het zicht komt, neuriert hij tevreden voor zich heen de wijs van een oud liedje.

Tot hij plotseling stilstaat. Daar voor hem op de weg, een paar passen van hem vandaan, ligt iets in een doek gewikkeld, dat beweegt. Een bruin armpje heeft zich uit het pakje losgemaakt en och, het schreit ook, met een verdrietig, klein geluidje.

Verbaasd kijkt hij om zich heen, maar behalve dat kleine bundeltje mens en hij zelf is er, zover hij zien kan, nergens rondom een levend wezen te bekennen. Ook in de struiken is alles doodstil. Het lijkt wel of de natuur in slaap is gevallen op dit warme uur van de dag. Met één grote stap is de zendeling bij 't kind en raapt het op. Het houdt dadelijk op met schreien en kijkt hem wijs aan met zijn donkere oogjes.

„Zeg eens, waar kom jij vandaan?”

Het is een dwaze vraag aan een wichtje van misschien een half jaar. Hij moet er zelf om lachen. Dan houdt hij het in bei zijn handen een eindje van zich af en bekijkt het met peinzende aandacht.

Iemand moet dit kind hier neergelegd hebben, met de bedoeling dat het door hem gevonden zal worden. Iemand doet een beroep op hem om zorg te dragen voor dit verlaten wezentje. En op hetzelfde ogenblik dat hij dit overweegt, besluit hij dat dit beroep niet tevergeefs gedaan zal zijn. „Je kunt gerust zijn, hoor,” mompelt de zendeling en schrijdt voorwaarts, met het kind in zijn armen, onbewust van de spiedende ogen, die hem vanuit de varenstruiken met belangstelling gadeslaan.

Als de Toean Pendita uit het gezicht verdwenen is, komen de twee slimme oudjes uit hun schuilplaats te voorschijn en kijken elkaar vol-daan aan.

„De duisternis zal spoedig dalen, laten wij naar onze woningen terugkeren,” zegt Ompor Goernaram dan met waardigheid. En ze verdwijnen met spoed in de tegenovergestelde richting.

De zendeling stapt intussen welgemoed verder.

Het wijsje, dat hij straks neuriede, is hij nu gaan fluiten, want hij voelt zich vrolijk, hij weet zelf niet waarom. Misschien omdat het kindje, dat hij gevonden heeft, zo lief is. Het lacht zo waar al tegen hem en grijpt met zijn kleine, bruine knuistjes naar de knopen van zijn jas. Hij zou wel hardop kunnen lachen, zo vergenoegd is hij.

Als hij thuiskomt, vindt hij zijn vrouw op de veranda, wachtend op zijn terugkomst. Hij legt het kind op haar schoot en doet de verwonderde Helone het verhaal van zijn wedervaren. Samen beraadslagen ze wat ze met het vondelingetje zullen aanvangen. Als het ene plan na het andere verworpen is, valt er een stilzwijgen.

„Wat was onze Karel toch lief toen hij zo klein was,” zegt de njonja Pendita eindelijk, met 'n vertederde blik naar het wichtje, dat op haar schoot in slaap is gevallen. Zij kijken elkaar aan en hun gedachten gaan naar het kleine grafje, waar hun eersteling begraven ligt.

„We houden hem zelf, hè?”

En aldus wordt besloten.

De volgende Zondag wordt de kleine gedoopt en ontvangt zijn naam: Karel Johannes.

TIEN JAAR LATER

Nee, zo hadden Ansje en Karel zich Holland toch niet voorgesteld, zo koud en naargeestig, alle dingen weggeborgen achter een grijs gordijn van regen.

„We zullen toch maar niet in de wachtkamer gaan, de trein kan elk ogenblik binnen zijn,” zegt oom Henk, die merkt dat de kinderen lopen te hibberen van de kou.

Ze dreutelen heen en weer over het perron van het Centraal Station in Amsterdam. Oom Henk, bij wie ze in huis komen, heeft ze van de boot gehaald. Tante Mies is niet meegegaan. Ze had gedacht, dat het voor de kinderen gezelliger was, als er bij hun thuiskomst iemand zou zijn om hen te verwelkomen. Een ogenblik later stoomt de trein binnen. Na wat gedrang bemachtigt oom Henk voor hen beiden een plaatsje bij het raam en gaat zelf naast Ansje zitten. Gelukkig is het lekker warm in de coupé; daar bekomen ze van.

En dan beginnen ze eigenlijk pas kennis te maken. Ansje is het eerst weer zichzelf en begint dadelijk te praten, maar Karel zit kouwelijk in elkaar gedoken in zijn hoekje zonder veel te zeggen. De aankomst in het vreemde land heeft hem overweldigd. Hij wil naar buiten kijken, maar het raampje is beslagen. Met een punt van het gordijntje veegt hij een stukje ruit schoon, maar dan ziet hij nog niet veel meer dan regen, die langs de ramen plenst en een eindeloze, grijze uitgestrektheid. 't Lijkt de zee wel, denkt hij.

Voorzichtig van onder zijn oogharen neemt hij nu oom Henk eens op. Oude heer, fris gezicht, grijze snor en puntbaardje, lijkt niets op vader, constateert Karel met een gevoel van teleurstelling. Ansje heeft zich dicht tegen oom aan genesteld. Hij heeft haar handen, die ijskoud zijn, in de zijne genomen en zit die nu zachtjes warm te wrijven. Fijne, blanke handjes heeft Ansje. De zijne niet, denkt Karel, die zijn donkerbruin, alleen in de palm van de hand een beetje lichter. Gek, dat hij daar eigenlijk nooit eerder zo op gelet heeft. Met geknars van remmen stopt de trein aan het eerste station. Mensen schuiven door het middenpad uit en in, ook een troepje schooljongens, die elkaar grinnikend aanstoten als ze Karel in het oog krijgen. „Kijk eens, een bosneger, zeg!” Hij merkt op, dat Ansje een kleur krijgt en schichtig opzij kijkt. Karel heeft haastig het hoofd af-

gewend, maar de uitdrukking van zijn gezicht verraadt, hoe het scheldwoord hem heeft getroffen.

Oom Henk legt troostend de hand op zijn knie. „Trek je maar niets van die lompe jongens aan, hoor,” zegt hij.

De jongen zwijgt, en knippert zenuwachtig met zijn ogen. Als Ansje en oom Henk hun gesprek voortzetten, gaat hij weer door met mijmeren. Op de boot waren veel mensen zoals hij, de Javaanse bedienden en ook onder de passagiers heel wat inlanders. Niemand heeft op hem gelet of hem vreemd gevonden. Maar in dit koude, vreemde land wordt hij nieuwsgierig aangestaard. Nu vooral niet aan thuis denken, niet aan vader en moeder, want dan gaat hij misschien huilen.

Misschien ligt er wel een brief op hem te wachten, net als in Port Said. Met de luchtpost komen die, dat gaat heel wat vlugger dan met een boot.

„Oom, is er al een brief voor ons?” vraagt hij schuchter, maar het geraas van de trein overstemt het geluid van zijn stem.

„Vroeg je wat?” zegt Ansje.

„Ja, of er al een brief voor ons is gekomen?”

„Och, heb ik jullie dat nog niet verteld?” is ooms antwoord. „Ja hoor, er ligt een dikke brief op jullie te wachten.”

Het regenen is nu opgehouden en de zon breekt door. De trein is op de plaats van bestemming aangekomen. Nog een kwartiertje lopen en dan zijn ze thuis.

Natuurlijk heeft tante Mies al staan uitkijken en nog voordat oom Henk de sleutel in het slot heeft, wordt de deur geopend en een van hartelijkheid stralende tante Mies treedt hen tegemoet.

„Ansje, mijn kind, welkom in ons huis!”

Een paar stevige armen omknellen het meisje en ze krijgt een klinkende zoen op iedere wang. „Een goede reis gehad en niet erg moe? Prachtig, hoor! En waar is nu Karel?”

De jongen, die zich een beetje achter oom Henk verscholen had gehouden, komt een stapje vooruit en houdt zich gereed om een soortgelijke omhelzing als Ansje te ondergaan, maar deze blijft uit. Een ogenblik is er een uitdrukking van schrik en teleurstelling in de vriendelijke ogen van tante Mies. Wat ziet hij er erg Indisch uit! Ze weet zich echter dadelijk te herstellen. „Dag Karel.” Ze schudt hem hartelijk de hand en drijft de kinderen en oom Henk de gang in.

Maar Karel is de gedwongenheid in de toon van haar stem niet ont-

'gaan. Ik ben anders dan zij, denkt de arme jongen en de tranen branden hem in de ogen.

Hoor Ansje eens, die babbelt natuurlijk weer dadelijk honderd uit, die heeft tante Mies al ingepalmd en oom Henk er bij.

Later, als ze de brief van thuis gelezen hebben en ze aan de feestelijk gedekte tafel zitten, laat hij Ansje maar vertellen en werkt met grote moeite het eten naar binnen, dat tante Mies op zijn bord heeft geschept.

Ansje praat voor twee. „Of ze een prettige reis hebben gehad?“ „O, ja, enig, hè Karel? Behalve dan, dat we in het begin allebei zeeziek zijn geweest. En er waren nog een heleboel kinderen aan boord en we moesten altijd maar op dat vervelende kinderdek blijven en het water van de Rode Zee is blauw en van de Atlantische Oceaan is het grijs, en koud dat we 't gehad hebben het laatste gedeelte, hè Karel?“

Karel zit er zwijgend bij en bepaalt er zich toe om zo nu en dan ja te knikken.

„Kom kindje, eet nu eerst je bordje leeg,“ maant tante Mies.

„Dat praat zoveel, dat ze 't eten er door vergeet,“ lacht oom.

„En dan vanavond maar vroeg naar bed, jullie koffers zullen morgen wel komen, dan kun je alles netjes in de kasten bergen.“

„Fijne kamers hebben we,“ roemt Ansje, die al boven is geweest, „de jouwe is ook mooi, hè Karel?“

Oom strijkt hem eens over zijn haar. „Waar denk je aan, mijn jongen, je zegt zo weinig?“

Karels grote, donkere ogen beginnen verdacht te glinsteren, zijn lippen beven. „Aan thuis!“ zegt hij gesmoord.

Nu wordt Ansje plotseling ook stil.

Ze is het niet kwijt geweest, van dat ze weg zijn gegaan af, dat donkere, verdrietige gevoel, alsof je van alle mensen verlaten en alleen op de wereld bent. Maar als je veel praat en lacht en pret maakt, kun je het wel eens een poosje vergeten.

„Jullie willen vanavond misschien eerst nog een brief naar vader en moeder schrijven?“ oppert oom Henk.

Even later, als de maaltijd afgelopen is, zitten ze allebei aan een kant van de tafel ijverig te pennen; Ansje tenminste heeft in een ommezien van tijd een blaadje vol, maar bij Karel wil het niet vlotten. Op de boot hebben ze ook al een paar maal naar huis geschreven en toen wist hij wel, wat hij schrijven moest. Hoe komt het dan, dat hij nu niets te vertellen heeft? O, ja, als zijn moeder maar hier

was, dan zou hij, zo groot als hij is, op haar schoot kruipen, hij zou zijn armen om haar hals slaan, en haar in het oor fluisteren, dat er jongens zijn geweest, die hem hebben uitgelachen, dat tante Mies hem geen zoen gegeven heeft bij zijn aankomst en dat hij allerverschrikkelijkst naar haar verlangt, zo dat het bijna niet uit te houden is. Maar zijn moeder is onbereikbaar ver weg, helemaal aan het andere eind van de wereld.

„Heb jij het ook zo koud?” vraagt hij aan Ansje.

„Nou, brr, schei maar uit,” zegt zijn zusje, al doorpennend.

Triest kijkt hij langs haar heen, de tuin in. Ansje voelt zich hier thuis, maar hij hoort hier niet. Thuis in Indië waren, behalve vader en moeder en Ansje, alle mensen zoals hij. Daar was niets vreemds in, maar hier is hij alleen anders dan de anderen. Zelfs zijn zusje schijnt hem vreemd. En dat zijn allemaal dingen, die je niet schrijven kunt. Hij doopt met een zucht zijn pen nog eens in, en begint een paar nietszeggende zinnnetjes op het papier te zetten. Benijdend kijkt hij naar Ansje, die al aan haar tweede kantje bezig is.

„Ben je al klaar?” vraagt ze verwonderd, als hij even later zijn brief dichtvouwt.

„Ja, ik weet niet wat ik schrijven moet.”

Na een paar minuten is ook Ansje klaar, en worden de brieven in een envelop gedaan, die oom vanavond nog zal posten. Om acht uur, nadat ze met oom en tante nog een kopje thee gedronken hebben, gaan ze naar boven.

De kamers van de kinderen liggen naast elkaar, en als Karel in bed ligt, hoort hij door de dunne muur Ansje aan de andere kant huilen. Nu hoort hij tante Mies de trap op komen en Ansje's kamer binnengaan. Het gebuid van haar sussende stem dringt tot hem door en het

schreien wordt minder. Hij verlangt plotseling hevig dat tante Mies ook bij hem zal komen, om hem te troosten en als de deur van zijn kamer even later voorzichtig wordt geopend, ligt hij doodstil en ademloos af te wachten, of ze naderbij zal komen. Maar als tante Mies niets hoort bewegen, trekt ze de deur weer zachtjes dicht en gaat naar beneden.

„Ansje was zo verdrietig,” vertelt ze oom Henk, „maar de jongen sliep al. Het zijn anders aardige kinderen, hè, Ansje is gewoonweg een schat.”

„De jongen zal ook wel meevallen,” meent oom Henk. „Maar ja, je moet er altijd rekening mee houden, dat hij een inlander is, die kunnen wij Hollandse mensen toch nooit helemaal begrijpen.”

Boven op zijn kamertje ligt Karel nog steeds doodstil naar de muur te staren. Waarom heeft hij niet laten merken, dat hij wakker was, waarom heeft hij tante Mies niet even geroepen? Nu dacht ze natuurlijk, dat hij sliep, en wou ze hem niet wakker maken. Met zijn gezicht, nat van tranen, valt hij een poosje later in slaap.

III

EEN ONGELUKKIG MENS GEZOCHT

Ansje heeft al gauw een vriendinnetje, dat ze op alle tijden van de dag mee naar huis sleept. Het is een tamelijk verwaand domineesdochtertje en eerlijk gezegd vinden oom en tante haar maar matig, maar Ansje is er verrukt van. Ze is haar heimwee gauw genoeg teboven gekomen en schrijft lange, enthousiaste brieven naar huis, over haar leven in Holland, over tante Mies, die een dot en oom Henk, die een schat is, over de school en over haar dierbare vriendin Tini.

Maar Karels naam komt hoe langer hoe minder in haar brieven voor. Karel raakt een beetje op de achtergrond. Het gaat zo ongemerkt, dat niemand er aandacht aan besteedt. Maar die twee, zus en broer, drijven langzamerhand al verder van elkaar af.

Het is eigenlijk begonnen op de morgen toen Tini voor het eerst Ansje kwam halen om naar school te gaan. Ze was wel een kwartier te vroeg en de kinderen waren juist klaar met het ontbijt, toen er gebeld werd.

„Dat zal Tini zijn,” zei Ansje en vloog naar voren om open te doen.
„Hallo Tini!” „Hallo Ans, ga je mee, zeg?”

„Ja, even wachten, even mijn tas halen en kijken of Karel al klaar is.”

„Hè jakkes!”

Ansje keek haar verbaasd aan.

„Wat is er?”

„Moet die jongen altijd met jou mee?”

„Die jongen! 't Is toch mijn broertje!” zei Ansje, een beetje verontwaardigd.

„Kind, praat toch niet zo onwijs, dat zie je toch zo, dat hij je broer niet is. Als je maar weet, dat ik er geen zin in heb, om met hem over straat te lopen, de mensen kijken ons gewoon na.”

Ja, dat is waar, daar moest Ansje haar gelijk in geven, je liep met Karel wel een beetje in de gaten en het gebeurde niet zelden, dat ze werden nageroepen. Ze had dat altijd voor Karel wel zielig gevonden, niet voor haar zelf. Maar als Tini het nu zo vervelend vond. Karel in de steek laten voor Tini? Och kom, andere meisjes gingen toch ook wel met hun vriendinnetje naar school, waarom zij dan niet? Het trof juist, dat Karel nog even naar zijn kamer was gegaan, toen ze terugliep om haar tas te halen en tante Mies goedendag te zeggen.

„Dag tante, ik ga vast, hoor. Tini staat op mij te wachten.”

Toen Karel een paar minuten later beneden kwam, zocht hij tevergeefs naar Ansje, om mee naar school te gaan.

„Ze is al weg, met Tini mee,” zei tante Mies. Ze keek hem meewarig aan, want ze voelde wel dat het sneu moest zijn voor de jongen. „Je moet zien, dat je ook een vriendje krijgt.”

Maar Karel schudde afwerend het hoofd. Nee, hij wil geen vriend. De eerste schooldag lag hem nog vers in 't geheugen. Het verstolen gegichel toen hij de klas binnenkwam en de onderwijzer hem zijn plaats aanwees. „Jongens, kijk die bruine! Allemensen, wat een snoet, zeg!” Gelukkig had de onderwijzer het voor hem opgenomen en de jongens streng verboden.

Maar Karel met zijn schuwe natuur voelde zich afgestoten en zo bleef hij alleen. Als hij uit zichzelf toenadering had gezocht en toeschietelijker was geweest, zouden de kinderen het gauw genoeg vergeten zijn, dat hij er een beetje anders uitzag dan zij. Maar zijn verlegenheid weerhield hem. Hij was bang voor hun opmerkingen, bang voor

de spottende blik van hun blauwe en grijze ogen, bang voor hun harde schreeuwstemmen.

Nee, hij wil geen vriend, veel liever loopt hij maar alleen, dan voelt hij zich het beste op zijn gemak.

Zijn brieven naar huis zijn zo opgewekt mogelijk, maar het valt hem steeds moeilijker om eerlijk te zijn. Soms weet hij geen raad, hoe hij zijn brief vol moet krijgen. Over wat hem hindert, over zijn heimwee en het gevoel van alleen zijn, daarover kan hij niet schrijven, want dan zouden vader en moeder misschien denken, dat oom Henk en tante Mies niet goed voor hem waren.

Het is alleen maar het gevoel van er niet bij te horen, niet bij de mensen hier in Holland, zelfs niet meer bij Ansjé. Hij hoort in Batakland thuis, bij de mensen daar, bij de kinderen met wie hij naar school ging, allemaal bruin zoals hijzelf en bij de Goeroe, zijn Batakse onderwijzer.

Op een avond in bed kan Karel niet in slaap komen. Er is iets, dat zijn gedachten de hele dag heeft beziggehouden.

Kort voordat hij naar Holland ging, was hij eens met vader mee geweest op ziekenbezoek. Ze hadden een man bezocht, die melaats geworden was. De wanhoop van de ongelukkige was vreselijk geweest om aan te zien.

„Maak mij gezond!” had hij maar steeds geroepen. „Maak mij weer gezond!”

Diep onder de indruk van wat zij gezien hadden, waren ze weggegaan en op de terugweg had Karel de verzuchting geslaakt: „Jammer, dat het nog zo lang duurt, eer ik groot ben. Dan was ik dokter en dan zou ik die arme mensen wel helpen.”

Vader had hem toen uitgelegd dat hij daarmee niet hoefde te wachten tot hij groot en geleerd was.

Aan de muur, onder het portret van vader en moeder, hangt de tekst, die hij van thuis heeft meegekregen.

„Draagt elkanders lasten en vervult also de wet van Christus.” Hij kan de letters in het schemerdonker niet duidelijk meer onderscheiden, maar hij weet, dat ze er zijn. Ze kijken hem aan, ze roepen hem. Draagt elkanders lasten!

Maar hij weet niemand, wiens lasten hij kan helpen dragen. Wat zou hij voor een ander kunnen doen? Wie heeft hem nodig?

„Zoek ze op,” had vader gezegd, „want ze zijn overal.”

De volgende morgen wordt hij wakker met het besef, dat er iets bijzonders is.

En omdat hij bang is, dat hem iets minder prettigs zal te binnen schieten, houdt hij zijn ogen gesloten en blijft stil liggen, om het wakker worden zo lang mogelijk tegen te houden. Jammer, jammer, hij droomde zo fijn, dat hij thuis was en met de zoontjes van de ouderling Jozua had gezwommen, in het riviertje dicht bij zijn huis. Buiten tikt de regen tegen de ramen en klettert op het dak. Alweer regen, denkt hij vaag. Zolang ze hier in Holland zijn, is het bijna nog niet anders geweest.

Huiverig duikt hij er nog wat dieper onder en trekt de deken over zijn hoofd. Wat was het toch gisteravond, voordat hij in slaap viel? O ja, nu weet hij 't weer.

Met één sprong is Karel zijn bed uit. Nu geen gedroom meer, geen gemijmer over thuis, maar flink aangepakt.

Van die dag af houdt hij zijn ogen goed open. Hij begint het eerst in zijn eigen huis. Oom Henk? tante Mies? Nee, die zijn niet ongelukkig en hebben zijn hulp niet nodig. Ansje dan? Hij weet, dat ze 's avonds nog wel eens ligt te huilen, maar die heeft tante Mies om haar te troosten en Tini, niet te vergeten.

Misschien Jet in de keuken. Hij gelooft niet, dat ze verdriet heeft, daar ziet ze niet naar uit, maar je kunt nooit weten. De vraag is, hoe er achter te komen.

De eerstvolgende tijd heeft Jet reden om zich over Karel te verwonderen, zo dikwijls als hij in de keuken omhangt. „Jet, kan ik wat voor je doen? Zal ik de aardappelen voor je schillen? Zal ik 't zilver voor je opbergen? Heb je soms een boodschap voor me?” Jet weet niet, hoe ze 't er mee heeft.

„Welnee, me jonchie, ga jij maar spelen, hoor, Jet kan 't best af.” Aardige jongen toch wel, denkt ze en kijkt hem vriendelijk in de ernstige, donkere ogen.

Na een paar dagen geeft Karel haar op, als zijnde een gelukkig mens, die volmaakt tevreden is met haar bestaan en niemands hulp of medelijden nodig heeft.

Hij is nu in zijn klas aan het rondkijken. Hier is het nog moeilijker dan thuis, want met geen van de kinderen heeft hij omgang. De jongen, die naast hem zit, is een branieschopper, voor wie Karel heimelijk bang is en die hij zoveel mogelijk ontloopt. Daar die kleine, dikke jongen met dat blozende gezicht, die achteraan zit, misschien is dat wat? Hij woont juist zijn kant uit. Misschien kan hij eens met

hem meelopen en aanbieden om hem met zijn sommen te helpen, want daar is hij vreselijk dom in. En dan heet hij bovendien nog Radeloos, Wim Radeloos. Als je zo dom bent als hij en je heet dan nog Radeloos ook, dan kan het niet anders of je moet wel ongelukkig zijn, overweegt Karel.

's Middags na schooltijd raapt hij al zijn moed bij elkaar en komt naast Wim lopen. Met een kloppend hart steekt hij van wal.

„Zeg, hoor eens,” begint hij, maar Wim kijkt hem met zijn bolle ogen verschrikt aan, en gaat dan aan de haal, zo vlug als zijn korte benen hem dragen kunnen.

Beteuterd kijkt Karel hem na. Alweer mis, dat is gewoon om moede-loos te worden.

Zo gaan er nog enkele weken voorbij. Karel heeft er een gewoonte van gemaakt om op de vrije Woensdag- en Zaterdagmiddagen in zijn eentje eens wat in de stad rond te neuzen. Vooral bij de dokken en de havens, waar de schepen aanleggen, valt heel wat te zien en te beleven. Daar heb je de spoorbrug, waar de treinen met donderend geweld over razen, de veerponten, 't is verbazend, dat die niet zinken, zo volgeladen als ze kunnen zijn, met vrachtauto's en van allerlei. Op de rivier wemelt het van kleine, vlugge bootjes. Hij ziet schepen voorbijvaren met grote bruine en witte zeilen, die gaan statig langzaam en zonder geluid.

Op een Woensdagmiddag is hij al slenterend in de armoedige straten van de havenwijk verzeild geraakt. Nieuwsgierig en een beetje bang loopt hij door de nauwe sloppen en steegjes.

Eén straatje is zó nauw, dat een man, als hij zijn armen uitstrekt, de muur aan weerszijden kan aanraken. Enkele huizen vooraan in het steegje zijn bewoond, maar verderop zijn de ramen overal met planken dichtgespijkerd. Er heerst een geheimzinnig schemerduister en Karel zal blij zijn als hij er door is en weer in het volle daglicht komt.

Maar dicht bij de uitgang van het steegje is de weg versperd. Karel ziet niet dadelijk wat er aan de hand is, maar als hij dichterbij komt, blijkt het een jongen te zijn in een armoedig invalidenwagentje, die met zijn wiel tussen een paar losse stenen van het plaveisel is vastgeraakt en driftige pogingen doet om zich los te wrikken. Daarbij kijkt hij zó kwaad, dat Karel inplaats van de jongen dadelijk te hulp te komen, er eigenlijk meer voor voelt om rechtsomkeert te maken en hard weg te lopen.

Twijfelend wat te doen, blijft hij op een afstand staan.

De jongen heeft Karel zien aankomen. Als hij merkt dat de ander geen aanstalten maakt om hem te helpen, wordt zijn opwinding nog groter. Bang, dat de hulp, die daar zo onverwachts is komen opdagen, er vandoor zal gaan en woedend, omdat hij het niet zal kunnen verhinderen, roept hij: „Hei zeg! dooie diender, heb-ie d'r nog plan op om mijn te hellepe, of niet!”

Karel blijft staan waar hij staat.

„Nee, dat doe ik niet.”

De jongen in de wagen wordt nog roder dan hij al is.

„Waarom niet?” vraagt hij snauwerig, maar met angst in zijn stem.

„Omdat je mij uitscheldt.”

„k Ken toch niet ruike hoe je heet?”

„Ik heet Karel Johannes van Dordt.”

„O, ik doch vast dat jij wel Oela Boela zou hete of zoiets,” zegt de jongen en hij kijkt daarbij vreselijk verontwaardigd. Karel komt een stapje dichterbij, maar steekt nog steeds geen hand uit om te helpen. De jongen begint nu uit een ander vaatje te tappen.

„Toe nou, Kareljannes van Dordt, je ken toch wel zien dat'k d'r allenig niet uit ken komme,” zegt hij op smekende toon.

„Als je me niet meer uitscheldt.”

„Natuurlijk niet. Help ie me dan?”

Karel begint van voren aan de wagen te trekken, maar het lukt hem niet er veel beweging in te krijgen.

„Je mot 'm van achtere opdouwe,” zegt de jongen.

Met een paar flinke duwen komt de wagen dan vrij.

Als Karel weer verder wil gaan, houdt de jongen hem tegen.

„Loop nog effe de gang mee door, 't ken best weze dat d'r nog meer stene los legge en dan ken ik weer 'n uur zitte wachte tot d'r een verbij kom.”

„Goed,” zegt Karel, „ik zal meegaan.” Maar het blijkt, dat het de jongen niet om zijn hulp in de eerste plaats te doen is, maar om Karel zelf, want inplaats van verder te rijden, gaat hij met de ellebogen op de bomen van de wagen leunen en kijkt de ander nieuwsgierig aan. „Kom ie ook hier uit de buurt?”

„Nee, ik woon in de Parklaan.”

„Ikke in de Botersteeg.”

Als hij ziet, dat Karel naar zijn wagen kijkt, zegt hij trots: „Fijn karrechie, hee?”

„Kun je niet lopen?” vraagt Karel meewarig.

De jongen schudt het hoofd.

„Kan de dokter er niets aan doen?”

„Nee, me moeder zeg dat d'r niks aan te doen is en 't ken me niks bommen ook. 't Zel mijn 'n zorg weze,” zegt de jongen vreselijk onverschillig.

„Je moet er voor naar de dokter gaan. Dokters zijn erg knap, die kunnen je misschien best beter maken. Als ik later groot ben, word ik ook dokter en dan ga ik ook een heleboel mensen beter maken.” Meteen als hij dit zegt schiet hem iets prachtigs te binnen. „Zeg, als ik dokter ben, kom dan maar bij mij, dan zal ik wel maken dat je weer kunt lopen.”

„Kenne is ook wat,” zegt de jongen, „en 't duur nog zo lang eer jij groot ben.” Hè, dat heeft Karel zelf eens precies eender zo tegen zijn vader gezegd en wat heeft vader toen geantwoord? Wacht niet tot je groot bent, begin er nu al mee.

Het kan best zijn dat hij nu heeft gevonden, naar wie hij heeft gezocht. De grote vraag zal zijn of die jongen van hem gediend is. Misschien heeft hij hem ook wel helemaal niet nodig.

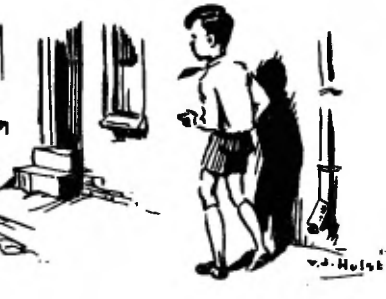
„Hoe heet je?” begint hij voorzichtig.

„Kees Blom.”

„Heb je een vriend?”

„'n Vrind? Daar mot je om komme, wie wil d'r nou met mijn eh. . . .”

Hij slikt de rest van wat hij zeggen wou in.

„Ik mot geen eens 'n vrind, ze kenne me allemaal gestole worde.”
„Ik zou wel vriend met je willen zijn,” zegt Karel.
Wantrouwig kijkt de ander hem aan. „Waarom? Daar heb je ommers niks aan.”

„Jawel,” dringt Karel aan, „ik wil graag je vriend zijn, ik loop toch altijd maar alleen.”

„O, ze wille met jou natuurlijk niet mee, omdat je 'n bruine ben,” stelt Kees tevreden vast. Die ontdekking schijnt hem plezierig te stemmen. „Nou, alla dan,” zegt hij op beschermende toon, „ik zel dan maar vrind met je worde, als ik tenminste niet te oud voor je ben. Ik ben d'r al elf, zie je.”

„Ik ook,” zegt Karel.

„Nou, dan ben je ook maar 'n klein droppiel Je heb zeker niet genog schoppe gehad.”

Verbaasd kijkt Karel hem aan. „Schoppen?”

Maar Kees gaat hier niet verder op in. Hij gaat Karel eerst haarfijn alles van zichzelf vertellen. Dat zijn vader dood is, zijn moeder op 't fabriek werkt en dat hij geen broertjes en zusjes heeft, verder dat hij op school gaat en in de zesde klas zit en dat de andere jongens allemaal oerstommeriken zijn.

Als hij hoort dat Karel pas in de vierde zit, doet hij vreselijk minachtend.

„Je ben zeker ook 'n erge stommerd!” informeert hij.

„Helemaal niet,” zegt Karel beledigd, „het komt, omdat ik nog maar pas in Holland ben. Wij zijn altijd in Indië naar school gegaan.”

„Heb ie in Indië gewoond?” vraagt Kees met ontzag, „dat is effe 'n end weg!”

„Zowat aan de andere kant van de wereld.”

Kees wordt er stil van. Daar had hij dadelijk wel aan kunnen denken, dat zo'n bruine natuurlijk uit Indië komt. Dat is nog heel wat anders, dan in de zesde klas zitten. En die jongen is nou zijn vrind! Ha, nou kunnen de andere jongens van zijn klas opvliegen voor zijn part. Hij heeft ze niet nodig, hoor! Wat zullen ze op d'r neus kijken, als ze zien dat Kees een vrind heeft, helemaal uit Indië vandaan. Bij dit schone vooruitzicht slaat hem ineens de angst om het hart, dat die jongen het zomaar gezegd heeft, dat het niet echt gemeend is geweest van dat vriend zijn.

En als hij 't wel echt gemeend heeft, dan zal hij wel gauw merken, dat hij niet met Kees spelen kan, zoals met andere gewone jongens, die lopen kunnen en dan zal het hem gauw genoeg vervelen, om

altijd maar naast die wagen te moeten sjouwen.

Hij moet iets doen om die jongen vast te houden, maar wat? Hij moet ook niet laten merken, dat hij er zo op gebrand is, dat hij zo blij is — zo blij — met 'n vriend —.

„Zeg jô,” begint hij geestdriftig, maar dan weet hij zo gauw niet iets te bedenken, dat hij de ander voorstellen kan. Vragend kijkt Karel hem aan en Kees zegt vlug: „Ga je effe mee naar huis?”

Karel vindt het goed, alleen moet het niet te laat worden, want dan weten oom en tante niet waar hij blijft. Hij moet op tijd voor 't eten weer thuis zijn. Ze zetten de tocht door de bochtige, nauwe gang voort. Karel vindt het nu niet griezelig meer, hij gaat achter de wagen lopen en vertelt, want Kees wil weten wanneer hij uit Indië is gekomen, of hij een vader heeft en wat die doet voor de kost, en of z'n zus ook zo'n bruine is als hij. Hoe meer Kees van Karel te weten komt, hoe groter zijn bewondering wordt voor de nieuwe vriend. Maar natuurlijk laat hij daar zo weinig mogelijk van merken.

Het huis van Kees is een paar straten verder en ze kunnen niet naar binnen, want er is niemand om Kees uit de wagen te dragen, z'n moeder is nog niet thuis en de buurvrouw, die hem anders nog wel eens helpt, is er ook niet.

Maar het hindert niet dat ze niet naar binnen kunnen, want Karel moet nu toch vliegensvlug naar huis.

„Je kom toch wel weer terug, hee?” vraagt Kees ongerust.

„Natuurlijk,” verzekert Karel.

„Morrege?”

„Nee, dan moet ik de hele dag naar school.”

„Nou, na viere ken je toch best.”

„Nee, dat haal ik niet,” zegt Karel beslist, „'t is veel te ver weg, maar Zaterdagmiddag kom ik vast, hoor!”

Kees rijdt dan nog even een eindje met hem mee, om hem, uit het warnet van straten en steegjes, de kortste weg te wijzen en dan moet hij hollen, want hij bemerkt met schrik, dat het nog later is dan hij gedacht had.

Als hij thuiskomt, zijn ze al aan tafel gegaan. Vreselijk, nu zullen ze vragen, waar hij zo lang gebleven is.

Hij wast zijn handen in de keuken en krijgt van Jet een aai over zijn kuif. „Stouterd, om zo laat te komen!” Dat vermeerdert nog zijn ongerustheid.

In de gang ziet hij Tini's mantel en muts aan de kapstok hangen. Anders vindt hij het niet zo prettig als Tini blijft eten, maar nu is

hij er blij om. Met Tini er bij zullen ze misschien niet zo veel vragen. Het lijkt hem gewoon onmogelijk om de anderen iets van zijn ontmoeting met de vreemde jongen te vertellen. Ze zouden het vast erg gek vinden en er niets van begrijpen.

Maar het valt allemaal erg mee.

„Gelukkig dat je er bent,” zegt tante Mies en het klinkt opgelucht, „we begonnen al ongerust over je te worden. Schik maar gauw aan.”

„Waar ben je geweest?” wil oom Henk weten.

„Langs de rivier gewandeld, oom.”

Dat is waar, denkt hij, ik jok er niet om.

„Wat gek,” zegt Tini, „wat is daar nu aan, om in je eentje langs de rivier te lopen.”

Ansje kijkt op haar bord en eet zwijgend door.

Ze kan best begrijpen, dat Karel het prettig vindt om langs de rivier te wandelen en dat hij het in zijn eentje moet doen, is dat eigenlijk niet Ansje's schuld? Soms kan ze wel eens denken, dat het toch niet zo prettig is om altijd met Tini mee te gaan, ze kan zo snibbig zijn. Met Karel was alles eigenlijk veel gezelliger.

Oom Henk en tante Mies voelen zich wel eens ongerust, omdat ze eigenlijk maar zo weinig van Karel afweten.

„Wist je maar wat er in hem omgaat; sprak hij zich maar eens uit,” zeggen ze wel eens tegen elkaar. Tante Mies wordt er een beetje zenuwachtig van en oom Henk maakt het kriegel, die houdt van een ronde Hollandse jongen die op zijn tijd eens ondeugend kan zijn.

Jammer, dat Karel niet weet, hoe verlangend ze zijn om hem nader te komen.

Maar Karel houdt zorgvuldig zijn hart voor hen gesloten.

Zo'n bange, domme jongen.

IV

VRIENDEN, MAAR . . .

De volgende dagen loopt hij er zwaar over te piekeren, hoe hij het 't beste aan oom en tante vertellen kan van zijn vriend. Zal hij Zaterdagmiddag gewoon aan tante Mies zeggen, dat hij naar zijn vriend gaat en verder niet? Of moet hij nog meer vertellen, van zijn praten met vader bijvoorbeeld en de redenen, waarom hij vriendschap met Kees heeft gesloten?

Zouden oom Henk en tante Mies het begrijpen? Hij twijfelt er ook erg aan, of hij met Kees wel voor de dag kan komen. Misschien vinden ze het wel niet eens goed, dat hij met die jongen omgaat, omdat Kees toch wel een beetje anders is dan gewone kinderen, zoals Ansje en Tini en zo. Karel zelf kan het niet schelen, dat Kees niet zulke mooie kleren draagt en in zo'n armoedig straatje woont. Hij weet nog heel goed, als hij vroeger met vader meeding op huisbezoek, dat het er in de hutten van de Batakkers ook niet altijd zo mooi en schoon uitzag, maar hij heeft nooit gemerkt, dat vader dat de mensen kwalijk nam. Vader was altijd tegen iedereen even vriendelijk.

Toch kan hij zich niet goed voorstellen, dat Kees in de mooie kamer van tante Mies zou zitten en dat oom en tante het goed zouden vinden zoals Kees praat. „Maar jongen!” zou tante Mies zeker zeggen en oom Henk ook, „maar jongen, wat breng je ons nu toch in huis!” Nee, daar kan hij zichzelf niet aan wagen en Kees ook niet en oom en tante ook niet.

Hoe meer hij er over nadenkt, hoe meer hij er tegen opziet om het te zeggen.

De enige oplossing zou zijn, dat hij er met Ansje over praat, dan zou die het misschien aan oom en tante vertellen en dan was hij er van af, hoefde hij het niet meer te doen.

De volgende dag, nadat hij Kees ontmoet heeft, blijft hij 's avonds wakker liggen totdat Ansje naar bed gaat. Ansje mag wat later opblijven, omdat ze twee jaar ouder is dan hij.

Als hij haar boven heeft horen komen, gaat hij naar haar kamer. „Zeg Ans, ik heb een vriendje.”

„O ja?” zegt Ansje zonder veel belangstelling. Karel wacht er op tot ze verder vragen zal, maar Ansje heeft op 't ogenblik andere dingen aan haar hoofd. Tini krijgt van haar pa en ma twee kwartjes zakgeld in de week en daar koopt ze allerlei enige dingen voor. Gisteren had ze weer zo'n leuk vulpotloodje gekocht. Ansje wil toch eens aan oom Henk vragen of zij ook zakgeld krijgen kan. Ze trekt haar jurk over het hoofd en schudt het blonde krulhaar naar achteren.

„Hij heet Kees,” zegt Karel, na even te hebben gewacht, „en hij is heel wat aardiger dan die malle vriendin van jou.” Meteen draait hij zich om en wandelt waardig de kamer uit.

Ansje kijkt hem verbaasd na. Wat mankeert die Karel nu ineens, wat heeft ze misdaan? Bijna had ze hem teruggeroepen, maar ze bedenkt zich.

Wat een nare jongen! Tini is tenslotte haar vriendin en van Ansje's

vriendin blijven ze af. Ja, maar Karel is haar broertje.

Met haar vinger aan haar lippen staat ze even in beraad. Dan zet ze alle netelige gedachten resoluut van zich af. Och wat, haar broertje! Verdrietig en ontevreden met zichzelf kruipt Karel in bed.

De volgende dag verkeert hij in twijfel of Ansjé er iets van tegen oom en tante zeggen zal, maar hij hoort er niets van. Blijkbaar is ze het hele geval dadelijk al vergeten.

Zaterdagmiddags roept hij om de hoek van de deur: „Dag tante Mies, ik ga weer wandelen, hoor!” Haastig grijpt hij zijn pet van de kapstok, schiet in zijn jas en glipt de deur uit. 't Is gelukkig mooi weer en 't is dus heel gewoon dat hij weg wil, naar buiten. Het had ook kunnen stortregenen en dan zou tante Mies allicht gevraagd hebben: „Kind, waar moet jij nu in dit hondenweer naar toe?”

Als hij nu de weg maar kan terugvinden. Kees zal misschien al op hem zitten wachten. Hij gelooft toch wel dat Kees het leuk vindt om vriend met hem te zijn, al deed hij dan ook een beetje alsof het hem niet zo veel kon schelen. Dat te bedenken geeft een warm gevoel van binnen. Vlug stapt hij voort en het laatste eind holt hij, om er maar zo gauw mogelijk te zijn. Hijgend van het harde lopen komt hij in de Botersteeg.

Er spelen kinderen in de straat die, als hij verschijnt, dadelijk ophouden en hem nieuwsgierig nalopen. Hij rept zich, om hen kwijt te raken, maar dat lukt hem niet en zo komt hij met een hele troep kinderen achter zich aan voor het huis waar Kees woont.

Het raam is een eindje opgeschoven en als hij naar binnen kijkt, ziet hij Kees op een stoel bij de tafel zitten.

„Kom d'r maar in,” roept hij vrolijk, „je ken zo binne komme.”

In de kamer is een slovig mensje bezig de boel een beetje op te ruimen. Dat is wel nodig ook, want het is er onbeschrijfelijk slordig en vuil.

„Dat is nou me moeder,” stelt Kees haar voor.

Ze steekt Karel een vuile hand toe en strijkt het piekerige haar wat weg uit haar gezicht. Je kunt goed merken dat ze met de toestand verlegen is en niet weet hoe ze zich gedragen zal tegenover die bruine jongen met z'n fijne kleren.

„Ben uwes soms van 't Heilsleger?” vraagt ze, voor Karel een stoel aanschuivend.

„Belneent, moeder, dat 's me vrind, dat heb 'k ie toch gezeg,” antwoordt Kees voor hem.

„Allé, vort!” roept hij dan naar het raam, waar Karels gevolg van zoeven zich voor heeft verzameld en nieuwsgierig naar binnen kijkt. „Moeder, doe dat raam naar beneje!” commandeert hij, „die snotape hebbe niks met ons te make.”

„Zo,” zegt hij tevreden, als het raam voor de teleurgestelde schare is dichtgeschoven, „en wat zelle we nou es gaan doen?”

Karel weet het niet. Hij zit te bedenken waar hij eens over praten kan. Wat doet een jongen, die bij zijn vriend gaat spelen, die niet

lopen kan, zo in 't algemeen? Dat de moeder van Kees er nu bij is, maakt het voor hem ook niet gemakkelijker.

Maar ze gaat weg. „Effe om 'n boodschap.”

„Niet vechte, hoor!” waarschuwt ze voordat ze de deur uitgaat.

„Daar ken je gerust op weze.” verzekert Kees.

„Waarom ben je niet buiten, 't is toch goed weer?” vraagt Karel, als de moeder van Kees weg is. Het lijkt hem veel prettiger om een eind te gaan wandelen dan om hier binnen te zitten.

Kees z'n gezicht betreft. „Lekke band, door 'n hoop glas gereje,” zegt hij somber, en kwaadaardig voegt hij er aan toe: „'t Lee hier vlak voor 't huis, hebbe die snertjong d'r netuurlijk expres neergegooid, dat ik d'r door zou rije.”

Ongelovig kijkt Karel hem aan. „Hè nee, wie zou er nu zoiets gemeens verzinnen.”

„O, je doch zeker dat ze 't niet durrefde? Mot je net die jong hier uit de straat hebbe, as ze je treitere kenne, zelle ze 't vast niet late.” Karel zwijgt. Kees zegt het zó beslist, maar toch kan hij het niet helemaal geloven.

„Kun je de band niet laten plakken?”

„Ja, me moeder heb 'm naar de fietsemaker hier om 't hoekie gebrocht, toe ze thuis gekomen is. Maar ik zel d'r nog wel 'n jaar op kenne wachte eer dat ze 'm make.”

„Zal ik eens gaan horen?” biedt Karel aan.

Kees gelooft dat het geen biet zal helpen, maar Karel gaat toch even.

De werkplaats van de fietsenmaker blijkt een soort van donker hol te zijn, een overdekte gang tussen twee huizen in, zonder ramen, met aan de straatkant een brede deur die openstaat. Kees z'n wagen staat voorin en een slungel van een jaar of vijftien met een zwart gezicht en zwarte handen, is bezig de band te plakken. Ergens verderop beweegt zich nog iemand bij het schijnsel van een klein, geel licht dat aan de zolder hangt.

Aarzelend blijft Karel bij de deur staan. De lange jongen kijkt op.

„Wat mot je?” vraagt hij niet onvriendelijk.

„Ik kwam vragen of de wagen van Kees al klaar is.”

„Daar zijn ik net mee bezig, ik doch, laan 'k dat nou maar eerst effe doen, want Keesie zel d'r wel op zitte wachte.”

De andere man komt tussen de fietsen door, die in het hol overal aan weerskanten tegen de muur staan, naar voren geschuifeld en kijkt nieuwsgierig naar Karel.

„Nou, jij mag ie ook wel es gaan wasse,” zegt hij grappig, „je zie zo zwart as de kachel.” Maar de jongen geeft hem goedmoedig een duw. „Allé, hou ie grootje voor de gek en la dat fentjie met rust.” „Nou, nou,” sputtert de man, „jij mag ook wel es 'n bietje meer eerbied voor je ouwe vader hebbe.” Maar hij keert toch naar zijn werk terug.

Karel kijkt dankbaar naar de jongen, die zwiingend doorwerkt. Het duurt niet lang of de wagen is weer in orde.

„Zou ie d'r mee overweg kenne, of zel 'k effe met je meelopen?”

„O nee, dat hoeft niet, dat zal wel gaan,” zegt Karel verlegen. Maar het blijkt toch niet mee te vallen om de wagen te besturen, als je er naast loopt, 't is maar een onhandig gevaarte.

„Gaan maar es opzij,” zegt de jongen. Hij gaat in de wagen zitten en rijdt er met een vaart mee weg, Karel op een draf er achteraan. Nee maar, dat vinden de buurtkinderen nog eens prachtig! Van alle kanten komen ze aanhollen. „Kijk die Klaas!” „Laat ie fijn wezel!” „Hee, la mijn ook es 'n eindjie rije!” Zo joelen ze om hem heen, hangen aan zijn armen, houden hem tegen. Klaas kijkt dooernstig. Hij houdt zijn vaart in en dreigt met z'n vinger.

„Je mos je eige schame!” zegt hij bestraffend, „om 'n ongelukkig mins zo te plage!”

Dan buigt hij zich plotseling uit de wagen, pakt een kleine hummel op, die juist is komen aanlopen en zet hem op de voetenplank.

„Dèr, jij gaan v'r straf met mijn mee naar 't pelisiebero!” Met het brullende kind aan zijn voeten rijdt hij triomfantelijk verder.

Op Karel wordt niet gelet, alle belangstelling is voor Klaas.

Bij Kees voor de deur stapt hij uit, en wandelt doodbedaard weg, zonder nog naar de bende om te kijken.

Kees, die niet begriipt wat al dat geschreeuw op straat te betekenen heeft, zit zich alweer op te winden.

„Gaan es gauw kijke of ze niks met me wage uitvoere!” roept hij tegen z'n moeder, die net weer is thuisgekomen, „ik geloof dat ze 'm helegaar rinnewere!”

Als zijn moeder haastig naar buiten komt gelopen, ziet ze de wagen voor de deur staan en kijkt met verbazing naar het huilende kind, dat nog steeds op de voetenplank zit. „Wat mot dat nou?”

„Klaas! Klaas!” joelen de kinderen, „Wimpie mot naar 't pelisiebero!”

Karel loopt gauw langs haar heen naar binnen.

„Je wagen is al klaar, hoor,” zegt hij tegen Kees, „nu gaan we naar buiten, hè?”

„Wat mos Klaas met die kar van mijn?” vraagt Kees achterdochtig. „Niks jô, hij heeft hem even voor me naar hier gebracht.”

In het straatje klinken de eerste tonen van een draaiorgel en daar hollen alle kinderen nu weer op af. Wimpie wordt door een zusje meegenomen.

„En nu gane we naar buite,” zegt Kees, „zet me d'r maar in, moeder.”

Maar moeder wil dat ze toch eerst nog een kommetje koffie zullen drinken en zet een paar kopjes zonder oor op tafel.

„Dat zel de jongeneer wel luste, hee?”

„Ja mevrouw, heel graag,” zegt Karel beleefd. Kees begint te lachen. Dat moeder jongeheer tegen zijn vriend zegt, is best, maar zijn moeder een mevrouw, dat vindt hij te gek om los te lopen.

Karel is verwonderd als Kees het tegen hem zegt. „Waarom? Alle moeders zijn toch mevrouwen?” zegt hij verlegen.

Kees z'n moeder, die tot nog toe niet veel gezegd heeft, valt Karel nu ijverig bij.

„Netuurlijk, de jongeneer zel 't toch wel beter wete as jij, snotblaag dat je d'r bin.” In een plotselinge behoefte om eens extra vriendelijk te zijn, trekt ze de portemonnaie uit de zak van haar bonte schort, haalt er een dubbeltje uit en schuift het over de tafel naar Karel toe.

„Dèr, daar kenne jullie medeen twee ijsies van vijf voor kope.”

Kees kijkt begerig naar het dubbeltje. „Geef mijn d'r ook een,” bedelt hij. „dan kope we d'r twee van tien,” maar moeder weert hem af: „Ja zeker, je dink zeker dat 'k van me rug ken snije.”

Met een verongelijkt gezicht slurpt Kees zijn koffie uit.

Hij heeft het op zijn lippen om te zeggen: „As die d'r maar niet mee vandoor ga,” maar hij schaamt zich ineens over zijn wantrouwige gedachten.

„Gane we nou eindelijk es?” zegt hij ongeduldig als hij zijn kopje heeft leeggedronken.

Moeder zet dadelijk haar kopje neer en draagt hem naar buiten in de wagen.

Karel is blij dat ze weg kunnen gaan. Hij vindt de moeder van Kees wel aardig, maar hij wil toch liever met Kees samen zijn.

De buurtkinderen zijn nog niet vergeten dat ze straks zo'n pret heb-

ben gehad met die wagen van Kees. Anders kunnen ze hem nog wel eens sarren, hoewel ze dan altijd op een veilige afstand blijven, want als Kees kwaad is, is hij heus niet voor de poes. Hij gooit ze gerust met een steen naar d'r hoofd, daar heeft hij d'r altijd 'n hele zwik van in zijn wagen liggen.

Maar die bruine jongen, die hij bij zich heeft, is de kwaaieste niet, dat hebben ze straks wel gemerkt.

Natuurlijk gaan ze weer allemaal achter de wagen aanlopen en maken onder mekaar allerlei opmerkingen, maar Kees praat met Karel en doet of hij niets merkt.

„Hei nikker, vraag es of we nog es 'n endje mee magge rije,” bedelen een paar kleintjes.

Met een ruk houdt Kees zijn wagen stil en kijkt dreigend achterom.

„Wat heb ie me vrind uit te schelde, hè!”

Verschrikt deinzen de kinderen achteruit, maar Karel zegt: „Toe, laat ze een eindje meerijden, dat vinden ze leuk.”

Beduusd kijkt Kees hem aan. Alweer wat anders. Moet hij dan niet voor zijn vrind opkomen? Dan merkt hij ook, dat het als een buitengewoon pleziertje wordt beschouwd om met zijn wagen mee te mogen rijden en dat maakt hem grootmoedig.

„Nou allé, op 't voetenplankie dan maar en op de spatborde kenne d'r ook nog wel 'n paar.”

Dadelijk klimmen een paar jongens er op en een kleintje komt op de voetenplank te zitten. Onder het gejuich van de anderen zet de stoet zich in beweging. Kees begint er zelf ook schik in te krijgen.

„Stap maar in, dames en here!” roept hij luidruchtig. Karel duwt de wagen, die gelukkig van een stevig maaksel is. De anderen kijken benijdend naar de gelukkigen, die zich een plaatsje hebben veroverd en een grote jongen raakt bijna in een gevecht met de jongen die op het linkerspatbord zit en die hij er probeert af te duwen.

Kees voelt zich de held van de dag, maar als ze in de bredere winkelstraten komen, weigert hij hardvochtig verder alle gunsten.

„Veruit, nou d'r af! Ikke en me vrind motte nog vedder, we kenne jullie niet op sleeptouw blijve houwe.”

Zijn gezagvol optreden maakt indruk en gehoorzaam druipen ze af.

„Nou gane we eerst 'n ijsie kope bij Lavenisia,” besluit Kees, „bij de pont sta d'r altijd een, daar benne we nou vlakbij.”

Zoals Kees zegt gebeurt het. Likkend aan hun ijsjes gaan ze verder. Het is nog maar April en eigenlijk is het nog veel te koud om ijs te eten. De koude rillingen lopen er Karel van over zijn rug, maar Kees

heeft nergens last van en zou er met gemak nog wel tien op kunnen, naar hij verklaart.

„Zullen we naar het park gaan?” stelt Karel voor.

Kees voelt er niets voor. „Zeker bij al die ouwe venters op 'n bankie gaan zitten,” zegt hij verachtelijk. „Nee, late we maar es ginterwijd heengaan, de brug over, dat 's nog wel een lollig wegge.” Hij zwenkt opzij uit, en na nog verscheidene straten te zijn doorgedaan, belanden ze in een lange laan, die naar een van de buitenwijken van de stad leidt. Kees heeft er zijn heimelijke bedoeling mee, waarom hij juist hier naar toe wil, want aan het eind van deze laan woont de meester van de school.

Hoe vaak is hij hier al langs geweest in de hoop hem voor het raam te zien zitten of hem tegen te komen. De meester te zien buiten de schooluren is voor Kees een gebeurtenis van gewicht, want volgens hem is hij de aardigste man van de hele wereld.

En dus gaat Kees met zijn vriend Karel langs de Wilhelminalaan. Hè, nou moest hij de meester eens tegenkomen, zou dat even fijn zijn!

Misschien zou hij dan wel naar hem toekomen en vragen wie hij daar bij zich had en dan zou hij zeggen: „Dat 's me vrind.” En dan zou de meester een eind meelopen en hij zou alles van Karel willen weten en misschien vroeg hij dan wel of ze even in huis wilden komen en dan kregen ze van de vrouw van de meester een glaasje limonade. Bij de gedachte aan zoveel heerlijks beginnen zijn wangen te gloeien. Zoiets fijns heeft hij nog nooit bedacht.

„Kijk,” zegt hij als ze langs het huis komen, heel onverschillig, „hier woon de meester van 't school.”

„Is hij aardig?” vraagt Karel.

„'t Ga nogal.” Hij begint gauw over wat anders te praten en ondertussen loert hij voorzichtig opzij, maar in en om het meestershuis is niets te zien en de gordijnen zijn dichtgeschoven. Aan het eind van de laan zegt hij: „Late we nou maar weer truggaan.”

Weer is er niets te zien als ze voorbijkomen. Jammer, 't zou nou juist zo leuk geweest zijn nou hij met Karel is.

Maar hij is gauw genoeg over zijn teleurstelling heen en nu komt hij met de vraag voor de dag, die hem de laatste dagen zo heeft beziggehouden.

„Nou mot je mijn es vertelle,” begint hij, „wat doe jouw vader nou feitelik aan die mense daar in Indië?”

„Mijn vader vertelt ze van God en de Here Jezus.”

„Wat benne dat voor mense?”

„Dat zijn geen mensen, tenminste God niet, de Here Jezus wel.

„Nou en wie is God dan?”

Karel zucht er van. Hoe moet hij dat nu eens aan Kees uitleggen. Maar dan opeens weet hij het, 't lijkt wel of iemand het hem heeft voorgezegd.

„God is de Vader van alle mensen.”

„Hoe ken dat nou?” zegt Kees ongelovig.

„Ja, 't is heus waar. God heeft de hele wereld gemaakt, de mensen ook en de sterren en de lucht en de bomen, alles.”

„En waar woon die dan?”

Op die vraag krijgt Kees niet dadelijk antwoord. Na even te hebben nagedacht zegt Karel: „God woont binnen in je hart.”

„Bij mijn ook?”

„Ja, bij jou ook.”

„k Heb d'r anders nog nooit wat van gezien of gemorke,” zegt Kees twijfelachtig.

„Je kunt God ook niet zien.”

„Hoe ken je dat dan ammaal wete dat die d'r is, as je God niet eens ken zien?”

„Dat kun je lezen in de Bijbel, dat is een boek over God en daar staat in dat de mensen allemaal kinderen van God zijn. Als je wilt mag je 't best eens van me lezen.”

Kees wordt er stil van. „Dus ik ben zo gezeg ook 'n kind van God?”

„Ja, jij ook.”

„En God is de baas van alles?”

Karel knikt en Kees gaat weer nadenken. Hij is dus een kind van God, maar hij is het niet alleen, Karel is het ook en Kees z'n moeder en de meester op school en die jongen die naast hem zit ook en de burgemeester ook en de Koningin ook, allemaal moeten ze vader tegen God zeggen, allemaal zijn ze broers en zussen van mekaar.

Hij begint opeens te lachen. „Dat had 'k toch nooit kenne denke dat de Koningin nog 'n zussie van me was en dat 'k zo dik in me femielje zat en dan nog wel zukke deftige femielje! Tof is dat, hee?”

Karel weet niet zeker of het wel helemaal in orde is zoals Kees er over praat, en toch kan hij er niets tegen inbrengen.

„As 'k thuis kom, gaan 'k 't daluk aan me moeder vertelle, dat 'k eielijk gezeed nog 'n broertje van d'r ben,” zegt Kees met een grinnik.

Ze stappen op huis aan en praten er verder niet meer over.

„Zeg, 'k gaan strakkies as ie naar huis ga met je mee, 'k wil ook

wel es zien waar jij woon," zegt Kees als ze de Botersteeg weer naderen.

Karel schrikt er van. „O, maar dat hoeft niet, hoor, ik kan best alleen.”

„Ja, dat weet me zus ook, maar daarom ken ik net zo goed toch wel met je mee.”

„Och nee zeg, doe dat nu maar niet, het is zo ver en dan moet je dat hele eind alleen weer terug,” zegt Karel bijna smekend.

Kees zwijgt. Even later zegt hij: „Kom ie morrege?”

Weer zit Karel in de knel. Oom en tante zijn niet gewend dat hij 's Zondags weggaat, ze zouden het vast vreemd vinden en vragen waar hij naar toe moest.

„Nee, dat doe ik niet. 's Zondags blijf ik altijd thuis, alleen 's morgens ga ik mee naar de kerk,” zegt hij kortaf.

„Nou best, dan zel ik naar jou toe komme.”

Arme Karell! Hoe moet hij zich hier nu toch uitredden? Wat Kees wil doen, is gewoon onmogelijk, dan zou hij verplicht zijn vanavond nog alles aan oom Henk en tante Mies te vertellen en zover is hij nog niet. Eerst moet daar nog veel over nagedacht worden en als er dan een goede gelegenheid komt, zal hij het zeggen. Maar nu nog niet.

„Dat zou ik maar niet doen,” zegt hij ernstig. „We hebben 's Zondags nog wel eens visite, zie je en dan is het zo druk voor m'n tante, hè?” Kees praat er verder niet over, maar is de rest van de middag kribbig en uit zijn humeur, zodat Karel tenslotte blij is als hij naar huis kan gaan.

's Avonds in bed ligt hij zich maar om en om te draaien.

Hoe hij het ook beziet, hij voelt dat hij onmogelijk met Kees thuis kan komen. Oom en tante zouden misschien wel niets zeggen, alleen maar kijken en later, als Karel er niet bij is, samen er over praten.

„Hoe haalt Karel het in vredesnaam in zijn hoofd, om met zo'n jongen hier te komen!” zullen ze tegen elkaar zeggen. „Heb je gezien hoe hij er uitziet en heb je de taal gehoord die hij uitslaat?” En als Tini Kees zag, zou ze zeker zo ver mogelijk van hem vandaan gaan zitten en haar neus optrekken en Anseje zou er verlegen mee zijn. 't Is naar, hoor!

HET GAAT ZÓMAAR NIET!

De volgende dag moet hij steeds aan Kees denken, hoe saai die het nu wel hebben zal. Hij overweegt of hij 's middags toch maar niet naar hem toe zal gaan, ongemerkt wegsluipen en dan later zien hoe het rolt.

Maar daar krijgt hij de kans niet voor. Ansje, die de laatste dagen vaag het gevoel heeft, dat ze aan Karel iets heeft goed te maken, vraagt hem, of hij zin heeft om met haar en Tini te gaan wandelen. Ze vraagt het zo hartelijk, zo alsof het vanzelf spreekt, dat hij dadelijk toestemt.

Ansje heeft het vandaag bijzonder goed naar haar zin, want ze krijgt voortaan elke week twee kwartjes zakgeld. Karel niet, oom Henk en tante Mies vinden hem nog te jong om geld op zak te hebben. Maar als Karel eens wat nodig heeft, moet hij het haar maar zeggen, dan zal ze hem wel helpen.

Samen stappen ze de deur uit om Tini te gaan halen. Ansje praat vrolijk, hoewel ze niet helemaal gerust is. Als Tini het nu maar niet vervelend vindt dat Karel met hen meegaat. Nou, als ze het niet goedvindt, dan moet ze maar thuisblijven.

„Wat woont Tini toch in een prachtig huis, hè?” zegt Karel als ze bij dominee Hage aanbellen. In stilte vergelijkt hij het met het bouwvallige, kleine huisje in het armoedige straatje waar Kees woont. Hij is zo in aandacht verdiept, dat hij niet eens merkt dat zijn vriend juist aan de overkant van de straat in zijn invalidenwagen komt aanrijden.

Kees heeft het in huis niet kunnen uithouden en is de straat opgegaan. Deze keer is het evenwel niet de Wilhelminalaan die hem trekt, maar is hij de kant van de Parklaan opgereden. Hij weet niet precies waar hij die moet zoeken, want hij is in die buurt niet erg bekend, maar hij denkt dat de Parklaan wel ergens in de buurt van het Stadspark te vinden zal zijn. En zo komt hij toevallig langs de straat waar Tini woont, juist op het moment dat Ansje en Karel voor de deur staan.

Met een schok van plezier herkent Kees in de bruine jongen daar op de stoep van dat grote huis zijn vriend. Is dat effe 'n boffiel! Hij doet zijn mond al open om hem te roepen, als een keurig dienstmeisje de deur opent en de kinderen binnenlaat.

Kees blijft even stilstaan en kijkt naar de dichte deur.

„Jammer, dat ie mijn niet gezien heb,” mompelt hij spijtig.

Zal hij wachten tot Karel er weer uitkomt? Nee, toch maar niet en hoofdschuddend rijdt hij weer verder.

Of wou ie mijn soms niet zien?

Kees let er niet meer op waar hij heenrijdt, de Parklaan kan hem niet meer schelen.

Heeft Karel hem niet willen zien?

Wat zei z'n moeder gister ook alweer?

„Och schaaap,” zei ze, „denk ie nou nog één ogenblikkie, dat zukke lui d'r eige met ons soort mense wille bemoeie? Verbeel je eige maar niks, 'k wil wedde dat ie nou al voor 't lest hier is geweest. Ik zeg 't je nou maar, dat je over 'n hortjie niet zel kenne zegge dat je moeder je niet heb gewaarschouwd.”

Kees is er vreselijk woedend om geworden, dat z'n moeder dat zei. „'t Is nietes!” heeft hij geschreeuwd, „'t is nietes! 't is nietes!” Hij was bijna niet tot bedaren te brengen. Dat kwam vooral, omdat hij er aan twijfelde, of ze misschien toch niet een beetje gelijk had. Maar dat wil hij voor zichzelf niet eens bekennen, laat staan voor z'n moeder. En daarom herhaalt hij na een poosje nog eens koppig voor zichzelf:

„Jammer dat ie mijn niet gezien heb.”

In het deftige huis van dominee Hage heerst een plechtstatige stilte. Karel, die hier nog nooit binnen is geweest, verwondert zich over Ansje, die helemaal doet of ze hier thuis is en gezellig met het dienstmeisje gearmd de gang doorloopt. Ansje is niet verlegen. Ze duwt Karel vooruit naar mevrouw Hage en zegt vrijmoedig: „Ik heb mijn broertje maar meegebracht, mevrouw.”

Slecht op zijn gemak kijkt Karel omhoog, naar de lange dame die Tini's moeder is, maar tot zijn opluchting wordt er niet veel notitie van hem genomen.

Mevrouw Hage geeft hem een hand en zegt alleen maar: „Dag Karel” en daarmee uit.

De dominee komt de kamer binnen. Hij is kleiner dan mevrouw en drukker en gaat dadelijk met Karel over Indië praten. Maar Karel is verlegen en durft niet veel zeggen.

„Dus we gaan met z'n drieën,” zegt Tini een beetje sip.

Ansje knikt haar stralend toe. „Ja, gezellig hè, veel leuker als Karel er ook bij is.”

„Het spijt mij dat ik nog geen thee heb,” zegt mevrouw Hage, „blijf je vanmiddag bij ons eten, Ansje?”

Even kijkt Ansje weifelend naar Karel en dan zegt ze besloten: „Nee mevrouw, ik wou straks met Karel naar huis gaan.”

„Is 't goed dat ik dan bij jullie blijf?” nodigt Tini zichzelf uit. Mevrouw Hage kijkt haar dochtertje bestraffend aan, „Foei Tini, kun je niet wachten tot je gevraagd wordt?” Maar Ansje zegt: „O ja, hoor, kom maar gerust mee, dat vindt tante Mies best goed.”

Het wordt, volgens Ansje, verder een echt gezellige dag. Allemaal zijn ze op hun best.

Tini is maar één keertje snibbig tegen Karel en dat was nog zijn eigen schuld, omdat hij haar per ongeluk op haar tenen trapte. Karel is wel een beetje saai en stil, maar zo is hij eigenlijk altijd, dat is dus niets bijzonders.

Het is bijna alsof er iemand jarig is, denkt Ansje.

Van het avondeten wordt een feestmaal gemaakt, waarbij tante Mies voor de gelegenheid een fles perziken uit de kelder haalt. En de tafel ziet er zo mooi uit, alles wit en glanzend wat er op staat, middenop een vaasje met viooltjes, die Tini daarnet in de tuin heeft geplukt.

Tante Mies en oom Henk zitten tegenover elkaar aan de smalle kant van de tafel, Ansje en Tini naast elkaar aan de brede kant en daar tegenover Karel alleen. Naast Karel is nog een plaats over. Soezerig kijkt hij naar de mooie tafel, naar Ansje en Tini, die met voorzichtige, spitse vingers hun perzik schoonmaken en denkt aan Kees met zijn vuile handen en kapotte kleren. En Kees is zijn vriend!

De Woensdag daarop kijkt Karel, als hij 's morgens opstaat, bezorgd naar de lucht. Het weer lijkt niet mooi, er zitten buien aan de lucht en er staat veel wind.

Als ze 's middags uit school thuiskomen, zijn ze kletsnat geregend.

Ansje heeft haar kaplaarsjes niet aan gehad en tante Mies draaft met droge kousen en pantoffels voor de natte voeten.

„Karel is verstandiger dan jij,” knort ze, „die heeft tenminste zijn laarzen aangedaan. Gelukkig dat jullie vanmiddag niet naar school hoeven.”

Karel staat met een verdrietig gezicht voor het raam. Je kunt hier in Holland nooit eens ergens vast op rekenen. Als het weer niet beter wordt, kan hij natuurlijk vanmiddag niet naar Kees. Je zou tante Mies eens horen, als hij nu weg wilde gaan!

En de hele middag blijft de ene bui de andere halen. Soms is het een kwartiertje droog, maar als Karel hoopvol berekent of hij toch nog zal kunnen gaan, plenst het alweer. Zo duurt de middag erg lang. Met een half oor luistert hij naar Ansje's gebabbel met tante Mies, over de nieuwe jurk die ze van plan zijn Zaterdag te gaan kopen. Ze merken er niets van dat Karel zo ongedurig is en tegen zijn gewoonte in maar niet stil op zijn stoel kan blijven zitten. Eindelijk, tegen een uur of vijf, knapt het weer wat op, maar dan is het te laat.

Karel berust er nu maar in, er is toch niets aan te doen. Jammer dat Kees zo ver uit de buurt woont, anders zou hij morgen na schooltijd even naar hem toe kunnen gaan, om te zeggen dat hij niet heeft kunnen komen voor de regen. Maar Kees zal het wel begrepen hebben.

's Zaterdags is het goed weer, maar nu krijgt hij moeilijkheden met tante Mies, die met Ansje naar de stad wil en voor Karel meteen een nieuwe blouse wil kopen. En nu stelt tante Mies voor dat Karel ook mee zal gaan en dan mogen de kinderen allebei zelf uitzoeken wat ze het mooist vinden.

Karel zegt niets, wat tante Mies vreemd vindt.

„Ga je soms liever niet mee?”

„Ik had vanmiddag eigenlijk willen gaan wandelen,” zegt hij bijna onhoorbaar en durft haar daarbij niet aankijken. O, wat moet ze nu wel van hem denken, wat zal ze hem een nare, ondankbare jongen vinden!

„Ik dacht dat je 't wel aardig zou vinden om zelf je bloesje uit te zoeken, maar als je geen zin hebt,” zegt ze een beetje onzeker.

Karel voelt dat ze niet al te erg zal aandringen. Misschien vindt ze het nog wel leuker om met Ansje samen te gaan.

„Och nee, ik heb toch geen verstand van kleren,” zegt hij haastig. Welnu, dan kan tante Mies er ook niets aan doen. Ze wil hem niet

dwingen om tegen zijn zin mee te gaan.

„Dus je weet het zeker?” vraagt ze nog eens, om zich te overtuigen dat de jongen zich niet te kort gedaan voelt.

„Heus, tante Mies, ik ga veel liever wandelen.”

„Goed, dan gaan Ansje en ik maar samen. Ik zal een mooi bloesje voor je uitzoeken, hoor, m'n jongen.”

Karel ademt verlicht op. Na het eten blijft hij nog even omtreuzelen, om niet de schijn te wekken dat hij haast heeft en dan trekt hij zo onopvallend mogelijk af.

Als hij in de Botersteeg komt, zit Kees in zijn wagen voor het huis. Het eerste wat hij zegt is: „Waarvoor ben je Woensdag niet gekomen?”

„'t Regende zo.”

Kees zegt daar maar niets op. Hij heeft de hele middag zitten wachten en naar Karel uitgekeken. Eindeloos lange uren heeft hij in zijn eentje voor het raam gezeten, terwijl de regen tegen de ruiten kletterde.

En toen zijn moeder om zes uur van de fabriek thuiskwam, is hij als een razende tegen haar te keer gegaan. „Lekker heel lekker heel nou hebbie je zin, heel Nou zeg ie zeker: „zie je nou wel, heb 'k niet gezeed!” Maar durref 't es te zegge, durref es, dan zel 'k...! dan zel 'k...!” Zijn moeder had het eerste ogenblik niet geweten wat er aan de hand was, waarom Kees zo aanging, maar toen had ze ineens begrepen dat hij natuurlijk de hele middag naar die bruine jongen had zitten uitkijken en dat die niet gekomen was, zeker door 't slechte weer.

Och, d'r arreme schapie, d'r arreme jonchie! „Stil maar, hoor, stil maar, mot je wat van me hebbe, za 'k 'n lekker seutertie voor ie opwarreme? Za 'k 'n zuurstok voor ie hale of droppies?”

Maar toen is Kees nog veel bozer geworden. „Niks mot 'k van je, niks, hoor ie 't!” heeft hij geroepen en daarop is hij in tranen uitgebarsten en heeft hij wel een kwartier lang met zijn hoofd op zijn armen liggen suikken.

En toen heeft hij verder de hele avond „razende koppijn” gehad. Vanmiddag heeft moeder bijna even vurig als Kees zelf gehoopt, dat dat vrindje van d'r jonchie toch maar komen zal. Kees zou d'r nog wat van krijgen, want zo as die daar nou toch z'n zinnen op heb gezet!

Moeder is dan ook wat blij als ze het raam uitkijkt, dat ze Karel bij de wagen ziet staan.

Nou, dat valt d'r hard mee, dat zie je niet dikfels, dat zukke lui zo zijn. Ze had vast gedacht dat ie wel niet weerom zou komme.

„Wat gane jullie uitvoere?” vraagt ze, naar buiten komend.

„We woue de rit op,” zegt Kees.

„Je komp toch eerst effe naar binne voor 'n baksie leut?”

Ze tilt Kees uit de wagen en draagt hem het huis in.

Karel voelt zich hier best op zijn gemak. De moeder van Kees vindt hij aardig.

Wat zou tante Mies grote ogen opzetten als ze hem hier eens zag zitten. Als ze het wist, zou ze hem misschien dadelijk als hij thuiskwam, schone kleren aan laten trekken en misschien zou hij ook wel in 't bad moeten. Trouwens, dat deden vader en hij vroeger ook als ze op huisbezoek waren geweest. In de hutten van de Bataks was het vast niet schoner dan hier. Vader en moeder zouden het wel goed vinden dat hij vriend met Kees is, die zeggen altijd, dat alle mensen gelijk zijn, het doet er niet toe of ze bruin of blank, arm of rijk zijn.

„Heil”

Karel schrikt zich een ongeluk. „Wat is er?”

„Niks, ik wou ie maar es late schrikke,” zegt Kees grinnikend. Hij schuift zijn kopje, dat hij heeft leeggedronken, van zich af. „We moste maar es opstappe.”

„Wach effe,” zegt moeder en dan komt de portemonnaie weer voor de dag en krijgen ze, tot grote vreugde van Kees, de man een dubbeltje.

Innig tevreden vertrekken ze. Bij de hoek van de straat kijkt Karel nog eens om naar Kees z'n moeder, die voor de deur hen staat na te kijken. Onwillekeurig steekt hij zijn hand op en ze begint dadelijk geestdriftig terug te zwaaien.

Kees roept: „Besjoer!” Dat dag-zegge-met-je-handje vindt hij zo'n kinderachtig gedoe.

Bij de snoepwinkel die ze tegenkomen, houdt hij stil en kijkt begerig naar het lekkers dat voor het raam ligt uitgesteld.

„Wat koop jij?”

„Ik weet het niet,” zegt Karel afwezig.

„Ik denk dat 'k 'n half ons toffies neem, zou 'k dan aan 'n duppie genog hebbe?”

Karel zou het niet kunnen zeggen. „Maar als je niet genoeg hebt, mag je mijn dubbeltje er wel bij hebben.”

„Nou, 'k slaan niks af as vliege,” zegt Kees happig, „maar dan kenne

we beter gunterwijd halen, in dat winkeltie van Hompel, daar hebbe ze veel meer snoep as hier.”

Bij de andere winkel gekomen, wil Kees met de wagen op de stoep vlak voor het raam, zodat hij alles wat er ligt goed zien kan. Na veel wikken en wegen valt de keus eindelijk op een fles met gekleurde balletjes en Karel gaat de winkel binnen om te vragen wat ze kosten.

Hij krijgt een half ons voor 17 cent, het zakje en wat er van het geld overblijft, geeft hij aan Kees, die eerst een beetje heibel maakt over de drie centen en er met alle geweld één van aan Karel terug wil geven. Eerlijk is eerlijk. Maar Karel wil de cent niet hebben en dan laat hij ze onder gemopper van „je mot het eiges wete”, naar zijn broekzak verhuizen.

Daarna wordt het zakje opengemaakt en Kees vist er twee balletjes uit, een rood voor hemzelf, een wit voor Karel.

Veel smaak zit er niet aan, maar Kees zegt: „Tof hee?” en zuigt uit alle macht. Zo heeft hij zijn balletje veel gauwer op dan Karel en kijkt met ongeduld of de ander zijn mond nog niet leeg heeft om dan gauw het zakje weer open te maken en er de volgende twee uit te nemen. Maar hij komt er toch niet toe om er zelf twee te nemen tegen Karel één. Eerlijk is eerlijk.

Eerst gaan ze nog een keer door de Wilhelminalaan. De vrouw van de meester is in het voortuintje bezig met een kolenschop madeliefjes te planten. De meester zelf is er weer niet bij. Jammer! Maar Kees is vandaag gauw tevreden. Misschien heeft ze hem wel voorbij zien gaan en dan zegt ze daluk d'r man: „Zeg, ik zag toen straks die Kees, die bij jou in de klas zit, hier voorbijkomen met 'n Indische jongen, zeker een vriend van hem.”

„Laten we nu eens naar het park gaan,” zegt Karel, die dat rond-dwalen een beetje begint te vervelen, „daar kun je nog eens wat zien, herten en eenden en een pauw zeg, zo'n mooie!”

Kees heeft deze keer geen bezwaren.

Na een poosje zitten ze ergens in de hertenkamp.

„Wij benne nou zeker wel kort bij jou in de buurt,” zegt Kees.

„Bedoel je dicht bij de Parklaan?”

„Ja, de Parklaan, dat 's vlak bij 't park, doch ik.”

„Nee hoor, 't is hier nog een heel eind vandaan.”

„Zo.” En dan misprijzend: „Lilleke beeste benne die herte toch, zukke dunne potel!”

Karel, verontwaardigd, wil het dadelijk voor de herten opnemen,

maar hij krijgt geen gelegenheid, want Kees zegt: „k Hebbie Zondag gezien, je sting met 'n meissie voor 'n groot huis, maar je zag mijn niet.”

„Ja, dat kan, ik was met mijn zusje.”

Kees kijkt zijn vriend wantrouwend aan. „Of wou ie mijn niet zien?” „Echt niet,” verzekert Karel, „anders zou ik je toch zeker wel goeie-dag gezegd hebben?”

„Ik doch dat jullie 's Zondags altijd zo'n hoop visite hadde?”

Karel voelt wel waar Kees heen wil. „Een hoop? dat nu niet,” zegt hij ontwijkend, „Zondag ben ik met mijn zusje en d'r vriendin wezen wandelen.”

Kees geeft geen antwoord en kijkt met een donkere blik twee herten na, die met een pijlsnelle vaart achter elkaar aan over het grasveld vliegen.

„Je gloof d'r eiges niks van!” barst hij opeens los, „maar mijn ken je niet verlakke, al doch ie 't soms. Kees is niet gek!”

„Wat bedoel je?” vraagt Karel geschrokken.

„Nou, wat je vledede week zee, van God en dat de mense ammaal broers en zusse van mekaar benne. En je ben eiges nog te groos om mijn mee naar je ome z'n huis te neme.”

„Dat is het helemaal niet,” hakkelt Karel en dan zwijgt hij omdat hij weet dat het waar is wat Kees zegt.

„Nou, za'k morrege dan maar komme?” zegt Kees uitdagend.

Karel, de lafaard. Hij voelt zich in het nauw gedreven en dat maakt hem heel erg boos. Hij staat op en stampet met zijn voet op de grond.

„Ik vind jou een akelige jongen, je kunt niet bij mij thuis komen, weet je 't nu!”

Meteen draait hij zijn vriend de rug toe en rent weg, zo hard als hij maar lopen kan. De herten, die vlakbij met hun koppen door de spijlen van het hek naar de kinderen hebben staan kijken, schrikken er van op. Een springt er met vier poten tegelijk de lucht in en begint ook te draven, dezelfde kant uit als Karel. Het lijkt wel een wedren. Maar Karel let nergens op, die holt maar door, hoe langer hoe verder van Kees weg. Bij het hek, aan de uitgang van het park, blijft hij staan en bezint er zich op wat hij nu doen zal.

Een paar kinderen, die daar vlakbij aan het spelen zijn, gapen hem nieuwsgierig aan. Hij voelt het en loopt langzaam weer verder, maar hij weet dat hij beter doet, als hij dadelijk teruggaat en zijn vriend opzoekt.

Maar hij doet het niet, hij durft niet, hij is bang, o, wat is hij bang!

Daarom is hij zo hard weggelopen, omdat hij de moed niet heeft om het ronduit tegen Kees te zeggen, dat hij zijn oom en tante nog niets van hun vriendschap heeft verteld. Het gaat toch niet aan om zijn vriend te vertellen, dat hij eigenlijk niet met hem voor de dag durft komen, dat hij veel te bang is om een gek figuur te slaan. De enige oplossing zal zijn dat hij Kees maar laat schieten, iets anders weet hij er niet op te vinden, jammer is het wel, vreselijk jammer Karel krijgt medelijden met zichzelf, zo erg vindt hij het. Maar hij durft niet en daar is eenmaal niets aan te doen.

VI

MOEILIKHEDEN ZIJN ER OM OVERWONNEN TE WORDEN

Zondagmiddag.

Ansje is vandaag de hele dag bij Tini en oom en tante zijn na het middageten een eindje gaan wandelen. Het is zulk heerlijk weer voor de tijd van het jaar, zo zacht in de lucht, het lijkt wel zomer. Ze hebben Karel gevraagd of hij meeding, maar Karel is juist bezig zijn zorgen te vergeten met „Peerke en z'n kameraden”, een prachtig boek, dat hij van de schoolbibliotheek heeft. Als hij meegaat met oom en tante, heeft hij weer volop gelegenheid om aan die nare dingen van gistermiddag te denken. Het boek leidt hem af, hoewel het toevallig ook gaat over een jongen die niet lopen kan. Die Peerke heeft zelfs helemaal geen benen meer, die hebben de Duitsers hem in de oorlog afgeschoten. Karel huivert er van als hij er aan denkt. Hij schaamt zich als hij leest hoe heerlijk Peerke het vond om als een gewone, sterke jongen met zijn kameraden te kunnen spelen, al kostte het hem dan ook nog zoveel pijn. Zou Kees ook zo blij geweest zijn met Karel? Een mooie vriend is hij, een pracht van een vriend! Nee, dan de kameraden van Peerke, dat waren andere jongens, flinke, Hollandse jongens, zou oom Henk zeggen. Maar Karel is ook geen Hollandse jongen, Karel is maar een bruine. Eigenlijk passen Kees en hij goed bij elkaar. Zou hij er Woensdag weer heen durven gaan? He, laat hij daar nu nog maar niet aan denken, laat hij maar liever van Peerke lezen en van die aardige Dieuwe. Karel ligt met zijn boek achter in de tuin in het gras en hoort of ziet

niets meer. Maar de wind begint hem te plagen en slaat het blad om nog voor hij het uitgelezen heeft. En de zon is wel lekker warm, maar de grond trekt koud op en kou, daar moet een Indische jongen niets van hebben.

Huiverig staat hij op en slentert de tuin door. De seringeng staan op uitkomen en overal in het gras bloeien de crocusjes. 't Is wel fijn buiten, maar hij gaat toch maar liever in huis.

Waar zal hij nu eens gaan zitten om ongestoord te kunnen lezen? Wacht, in de erker, daar in het hoekje achter het gordijn, daar schijnt de zon zo lekker naar binnen, juist wat een jongen als hij hebben moet.

Behaaglijk vouwt hij zich op in de brede vensterbank en verdiept zich weer in zijn boek.

Hij hoort zelfs niet dat oom Henk en tante Mies thuiskomen en merkt pas hun aanwezigheid als hij in de andere kamer zijn naam hoort noemen.

Doodstil blijft hij zitten.

Hij kan niet helpen dat hij hoort wat daarbinnen gezegd wordt. Hij zit hier nu eenmaal en te voorschijn komen durft hij niet, ze praten juist over hem.

„Je leert ze toch nooit kennen, die Indische mensen,” zegt oom Henk met zijn zware stem. „Zoals Karel nu, dat sluipt maar zo stil door het huis en geen boeh of bah krijg je uit hem. Nee hoor, dat zijn mijn mensen niet.”

En dan tante Mies: „Och, 't is toch wel een ordentelijke, gehoorzame jongen, een beetje stil, maar dat zal zijn aard wel zijn. Anders wel een heel verschil met Ansje, daar ben je veel meer eigen mee, hè?” Oom Henk ritselt ongeduldig met de krant. Hij bromt nog wat over „stiekem” en „achterbaks” en hult zich verder in stilzwijgen.

Achter het gordijn zit Karel en beweegt zich niet. Het suist in zijn oren. Wat moet hij doen? Gewoon blijven zitten? Gewoon te voorschijn komen en doen of hij niets gehoord heeft?

Kon hij maar weggomen zonder dat zij het merken. Het zweet breekt hem er van uit, hij kan toch hier niet zo de hele middag blijven zitten. Straks gaan ze nog meer dingen zeggen, die ze niet zouden zeggen als ze wisten dat hij het horen kon. Misschien kan hij wel naar de deur sluipen, zonder dat ze het in de achterkamer merken. Het treft slecht dat de schuifdeuren zo wagenwijd openstaan.

Als hij merkt dat een van beiden de kamer verlaat, laat hij zich

voorzichtig van de vensterbank glijden en komt behoedzaam achter het gordijn te voorschijn.

Onmiddellijk kijkt oom Henk op en ziet hem staan.

„Wat is dat?” zegt hij bars, „waar kom jij vandaan? Ik dacht dat je in de tuin was?”

„Ik zat hier in de erker, oom,” antwoordt Karel bevend.

Oom schuift zijn stoel wat achteruit.

„Jongen, kom eens hier en kijk mij eens aan.”

Schoorvoetend nadert Karel, de ogen neergeslagen.

Ik hoef niet bang te zijn, ik heb niets verkeerd gedaan, houdt hij zichzelf voor, maar toch begint hij nog meer te beven.

„Durf je mij niet eens aankijken?” zegt oom Henk, met een tikje minachting in zijn stem.

„Jawel, oom.”

Een ogenblik ontmoeten de donkere, droefgeestige ogen van de jon-

gen de scherpe, peilende blik van oom Henk, maar dadelijk wendt hij ze weer af.

„Karel, ik kan je toch wel vertrouwen?”

„Ja, oom.”

„Waarom vertel je toch nooit eens wat van jezelf?”

„Ik weet het niet, oom.”

„Heb je 't niet goed naar je zin bij ons?”

„Jawel, oom.”

„Of verlang je erg naar huis?”

Diep stilzwijgen. Karel staart naar buiten en strengelt zenuwachtig zijn vingers in en uit elkaar.

Met een ongeduldige zucht wendt oom zich van hem af en neemt de krant weer op.

Tante Mies komt binnen met de thee. Ze kijkt verwonderd op, als ze Karel bij de tafel ziet staan.

„Waar kom jij opeens vandaan?”

„Zat in de erker achter het gordijn,” zegt oom Henk veelbetekenend. Daar schrikt tante Mies van. „Maar jongen, waarom zei je niet dat je daar was?” Karel antwoordt niet.

Ze stapt haastig van het onderwerp af. „Je hebt zeker wel trek in een kopje thee, hè?”

„Alstublieft, tante.”

Hij kijkt er naar hoe ze de kopjes uitzet en even met een lange lepel in de theepot roert. Er zit een brok in zijn keel. Hij slikt een paar maal, maar het gaat niet weg. Wat ben ik toch ongelukkig, denkt hij, niemand is zo ongelukkig als ik. Het liefst zou hij nu willen schreien, maar dat mag niet. Om dat te voorkomen moet hij zich zo stijf mogelijk houden en strak naar één punt blijven kijken. En dan proberen niet te denken aan dat erge, dat oom Henk straks heeft gezegd, nog niet, straks als hij alleen is, dan wel, dan hindert het niet.

Ze zijn geen van drieën erg spraakzaam. Oom Henk fronsd voortdurend zijn voorhoofd, alsof hij zwaar over iets aan het nadenken is. Eindelijk loost hij een diepe zucht en zegt: „Jammer!”

„Wat is jammer?” vraagt tante Mies.

Hij kijkt hoofdschuddend naar Karel. „Dat die jongen zo verwaand is.”

Langzaam komt Karel overeind. Zijn ogen branden, zijn handen balt hij tot vuisten. „Niet waar!” Het komt er zó fel uit, dat tante Mies er van schrikt.

Maar oom Henk blijft kalm en zegt bedaard: „Jawel, dat ben je wel, je bent een verwaande, hoogmoedige jongen.”

Karel zakt weer op zijn stoel terug. „Wa-waarom dan?” stamelt hij. „Dat zal ik je vertellen.”

Maar eerst steekt oom Henk de brand in zijn sigaar en doet bedachtzaam een paar trekjes. Peinzend kijkt hij naar de rookwolkjes die hij uitblaast.

„Heb je gehoord wat ik van je zei, toen je daar achter het gordijn zat?” begint hij.

Karel buigt heel diep het hoofd en fluistert kleintjes: „Ja, oom.”

„Hoe zou het komen denk je, dat tante Mies en ik ons in ons eigen huis niet meer thuis voelen, sinds jij hier bent gekomen?” Hij wacht even en als hij geen antwoord krijgt vervolgt hij: „Wij voelen ons, om het zo te zeggen, niet echt meer op ons gemak. We hadden ons voorgesteld, dat we het prettig met elkaar zouden hebben, dat we gelijk op zouden doen. Maar nu hebben we al enkele maanden een vreemde in huis. Je houdt je apart, Karel, je wilt niet meedoen met ons, je laat in alles duidelijk merken, dat je er niet bij wilt horen. En daaruit maak ik op, dat jij je verbeeldt meer te zijn dan wij en dat je jezelf te goed voor ons vindt. Tante Mies en ik hebben daar echt verdriet van, nietwaar, vrouw?”

Tante Mies knikt ijverig, ten teken dat ze het volkomen met oom Henk eens is.

Karel kijkt verbijsterd van de een naar de ander.

„Maar 't is niet waar,” brengt hij er verbaasd uit, „'t is helemaal niet waar, ik dacht juist dat u — dat ik.” — Hij is zo in de war, dat hij geen woorden weet te vinden om uit te leggen dat ze het bij het verkeerde eind hebben, dat het juist andersom is.

„Wat dacht je?” moedigt oom Henk aan.

„Dat ik minder was, omdat u en tante Mies en Ansje en allemaal blank zijn en ik bruin.”

Even is het stil en dan begint oom Henk smakelijk te lachen.

„Dan heb jij je vergist en wij hebben ons ook vergist,” zegt hij, „dat is toch ook wat, hebben we allemaal van mekaar gedacht dat de ander een beetje meer was dan we zelf waren. Geen wonder dat het zo ongezellig was in huis.”

Maar Karel kan nog niet meelachen. Twijfelend kijkt hij van de een naar de ander en denkt aan de eerste ontmoeting en aan de eerste avond. Zou hij het zich werkelijk alleen maar verbeeld hebben, dat ze meer van Ansje houden dan van hem? Hij hoort er dus toch

bij, evengoed als zijn zusje en het is alleen maar een domme vergissing van hem geweest, om te denken dat hij minder was? „Ja, maar . . .” zegt hij aarzelend en doet dan dadelijk zijn mond weer stijf dicht. Oom en tante wachten zwijgend af wat hij zeggen zal, maar er komt niets. Karel zit als een beeld op zijn stoel, maar dan opeens slaat hij zijn handen voor zijn gezicht en in tranen uitbarstend jammert hij: „Tante Mies heeft mij nog nooit een zoen gegeven.”

De oude mensen kijken elkaar een ogenblik verslagen aan.

Tante Mies krijgt een kleur tot onder haar grijze haren.

Ze staat op en slaat haar arm om de schouders van de snikkende jongen.

„Dat heb ik niet geweten, m'n hartje, ik dacht eigenlijk dat je er niet op gesteld was. Is het dan zo goed?” Ze neemt zijn handen voor zijn gezicht weg en herstelt het euvel.

Oom Henk kijkt het tevreden aan. Hij vermoedt dat nu het ijs voor goed gebroken is, dat stemt hem dankbaar. Nu kan er tenminste gepraat worden. En er wordt gepraat.

Karel vertelt van Kees, eerst nog wat met horten en stoten, maar gaandeweg vlotter.

Oom en tante zijn wel zo wijs geen verwondering te laten blijken. Ze zeggen ook niet: „Gunst, dat je ons daar niets van verteld hebt!” Ze kijken alleen elkaar zo nu en dan maar eens even aan, je zou haast zeggen, een beetje beschaamd.

„En zijn jullie nu geen vrienden meer?” vraagt oom Henk, als Karel verteld heeft, hoe het de laatste keer met hem en Kees gegaan is. „Ik geloof dat ik er niet meer naar toe durf,” zegt Karel neerslachtig.

Maar daar komt tante Mies tegen op. „Je kunt die arme jongen toch niet in de steek laten. Breng hem maar zo gauw mogelijk mee hier naar toe, dan kunnen we eens zien wat we voor hem kunnen doen.” Karel weifelt nog. „Vindt u het dan niet erg dat hij er niet netjes uitziet en zo?”

Oom Henk geeft tante Mies een knipoogje. „Zie je nu, dat hij toch wel een beetje verwaand is?”

Karel wil alweer verontwaardigd tegenspreken, maar als hij naar ooms gezicht kijkt, begint hij te lachen en zegt uit de grond van zijn hart: „Ik zou het echt fijn vinden als Kees hier mocht komen.”

Oom Henk kijkt op de klok. „Is het ver waar je vriend woont?” „Ja nogal, wel bijna drie kwartier lopen.”

„Wat denk je er van, zullen we er vanmiddag samen eens naar toe stappen? 't Is nog vroeg genoeg, we kunnen best voor het eten terug zijn.”

Karels ogen beginnen te stralen. Natuurlijk vliegt hij oom Henk niet om zijn hals, zoals Ansje vast en zeker doen zou. 't Hoeft ook niet. Aan zijn hele gezicht is te zien hoe blij hij is.

Ze krijgen van tante Mies eerst nog een kopje thee en gaan dadelijk op weg.

Het is de eerste keer dat Karel samen met zijn oom ergens naar toe gaat. Hij had nooit kunnen denken, dat het zo leuk was en dat je zo gezellig over alles en nog wat met oom Henk kon praten. En oom Henk verwondert zich over Karel, dat hij zo aardig is als hij loskomt. Ja, oom weet nu dat hij zich heeft vergist en Karel weet ook dat hij zich heeft vergist. Zo dom zullen ze heus voor de tweede keer niet meer zijn. Nee hoor!

Na een flinke tippel, dwars door de stad, komen ze in de straatjes en stegen van de buurt waar Kees woont. Het is Zondag en mooi weer, overal zijn mensen en uit de kroegen, die ze voorbijkomen, klinkt muziek en veel lawaai en geschreeuw.

Karel kijkt zo nu en dan toch ongerust naar oom Henks gezicht hoe hij het vindt. Maar die doet of alles heel gewoon is.

De deftige, oude heer met de Indische jongen trekken natuurlijk nogal de aandacht van de buurtbewoners. Toch worden ze door niemand lastig gevallen, alleen nieuwsgierig nagekeken. In de laatste straat voor de Botersteeg komen ze de lange Klaas tegen, die laatst Kees z'n wagen heeft gemaakt en nu zal Karel eens even laten zien hoe goed hij hier bekend is. Hij steekt zijn hand op en roept hard: „Goeiedag!”

Klaas glimlacht breed: „Ook goeiedag,” neemt daarna zijn pet af en zegt eerbiedig: „Dag meneer.”

Oom Henk aarzelt even en licht dan ook zijn hoed. „Goedenmiddag, jongeman.”

„Wie is dat?” vraagt hij als ze voorbij zijn.

„O, dat is net zo'n aardige jongen,” zegt Karel ijverig, „die heeft laatst de band van Kees z'n wagen geplakt en toen ben ik 'm gaan halen en toen was hij zo aardig.”

De moeder van Kees staat juist buiten met de buurvrouw te praten. „Mens, je mos es wete hoe 'k de smoor in heb op dat snert jonk,” zegt ze, „'k wou dat Kees 'm nooit van z'n leve had gezien. Hebbe ze natuurlijk weer mot gehad en nou zit ie maar te saggerijne. Zo

wit as'nen dooie zag tie, toen ie gistere thuiskwam en dan mot je nog nergens niks van zeggen ook, want dan zou tie je wel kenne anvliege. Voor mijn ook niet lollig." Ze stopt ineens met haar ge-weeklaag. „Wel hebbie ooit!" zegt ze verbouwereerd.

„Wat is d'r, wat scheel ie?" vraagt de buurvrouw.

Maar moeder geeft geen antwoord en vliegt naar binnen.

„Keesie! Keesie! daar komp je vrindje an met z'n ome gloof ik, la 'k es kijke of ie d'r knappies genog uit ziel!" Haastig haalt ze haar schortpunt over zijn gezicht en strijkt met een beetje spuug op haar hand door zijn borstelige, lange haren.

„Blijf van me lijff!" grauwt Kees, zijn hoofd terugtrekkend. „Wat leg ie nou te klesse, komp Karel d'r an? Dat ken niet bestaan!"

„Je zel 't eiges zien, daluk," zegt moeder en kijkt het rommelige kamertje rond of ze, voordat de bezoekers komen, nog gauw wat recht kan zetten.

Maar daar hoeft ze niet aan te beginnen, want er klinkt gepraat aan de voordeur. De buurvrouw zegt tegen oom Henk, dat hij gerust naar binnen kan gaan, want dat „de mense thuis benne".

Karel houdt zich een beetje achter oom Henk als ze de kamer in-komen.

Nu het puntje bij 't paaltje komt, voelt hij erg duidelijk dat hij Kees gisteren lang niet mooi heeft behandeld en hij schaamt zich. Maar Kees neemt helemaal geen notitie van Karel, die zit ademloos naar oom Henk te staren. Hij is door deze onverwachte gebeurtenis ge-woon van zijn kookwater.

„Goedenmiddag. Ik ben de oom van Karel," zegt mijnheer Ver-voorde, zijn hoed afnemend.

Hij geeft moeder en Kees een hand en kijkt om naar een stoel. Maar moeder, in haar ijver om iets, wat dan ook op te ruimen, heeft daa-rnet nog kans gezien de enige stoel die bij Kees in de buurt stond, haastig weg te nemen en in een hoek tegen de muur te plaatsen.

Oom Henk moet dus blijven staan, want ze is te veel in de war, dan dat ze er erg in heeft hem een stoel aan te bieden.

Even valt er een stilte. Karel kijkt benauwd van de een naar de an-der. Hoe moet het nu verder? Moet hij wat zeggen of moet hij wach-ten tot oom Henk wat zegt, of Kees? Ze kunnen hier toch niet uren en uren zo blijven staan? Maar dan begint oom Henk wat onhan-dig: „Ik ben maar eens met mijn neefje meegekomen, ik wou dat vriendje van hem ook wel eens zien."

Meteen voelt hij dat de jongen, wat hij daar zegt, wel eens verkeerdt zou kunnen opvatten en denken, dat hij zo'n beetje als een bezienswaardigheid wordt beschouwd. Vlug verbetert hij: „Ik moest je namens mijn vrouw vragen wanneer je eens een dagje bij ons komt.”

Nu begint moeder een beetje bij te komen.

„Och, laan 'k meneer toch es 'n stoel geve. Keesie, bedank die meneer es daluk! Nou ben je toch zeker weer blij, hee?” Ze pakt de stoel, die ze zopas heeft weggenomen en zet die pal achter oom Henk neer. „Vruit nou, Keesie, zeg nou es gauw „dank ie wel meneer”.” Maar zo moet moeder niet beginnen, want dan is ze bij Kees aan het verkeerde adres, die zal zelf wel weten wat hij zeggen moet. Daarbij is hij, Kees, tenslotte de vrind van Karel en dus is het heel gewoon dat hij bij hem thuis mag komen. Karel komt hier toch ook. Hij bedankt dus niet en kijkt met een schuin oog naar Karel, die nog steeds een beetje achteraf staat. Het ziet er naar uit, dat nu alles best in orde zal komen met hun tweeën. Maar het is niet nodig om maar zo dadelijk toe te happen. Eerst Karel eens goed aan zijn verstand brengen, dat Kees geen jongen is die met zich laat sollen. „Feitelijk benne we kwaje vrinde,” zegt hij.

„Wat zumme nou krije!” komt moeder haastig tussenbeide, beducht dat Kees met zijn stijfkoppigheid roet in 't eten zal gooien, „daar zou 'k nou mar niemeer an denke, iedereen heb wel es wat, wat zeg uwes nou, meneer, 't ken niet altijd koek en ei weze. Je mot kenne vergeve en vergete, zeg ik maar.”

„Dat vind ik ook,” beaamt oom Henk, „en Karel wil het graag weer goed maken, nietwaar, jongen?”

„Ik wil wel,” zegt Karel en kijkt naar Kees.

Maar die is nog steeds niet toeschietelijk. „Je heb 't 'r zeker nog es met je vader over gehad,” zegt hij stekelig, „en toe heb die je netuurlijk gauw naar mijn toegestuurd.”

Oom Henk luistert verwonderd toe. Waar praat die jongen over? Karels vader is hier toch niet? En waarom geeft zijn neefje geen antwoord?

„Nu vergis je je toch, Kees, als je denkt dat Karel er met zijn vader over heeft gepraat, want die zit helemaal in Indië, legt hij uit.

„Weet ik best,” zegt Kees, „maar die bedoel ik niet, ik doch aan die Vader van alle mense, waar Karel mijn onderlest van verteld heb.”

Karel vindt het maar het beste om te doen alsof hij Kees z'n vraag niet gehoord heeft. „Wanneer kom je dan bij ons?” vraagt hij. Kees

voelt dat hij nu wel over kan stappen, het is nu van hem af. Hij wil al „morrege” zeggen, maar zijn moeder is hem voor.

„De andere Zondag, zou dat kenne, meneer?”

Verstoord kijkt Kees haar aan, aan wie wordt er nou wat gevraagd, aan z'n moeder of aan hem? Maar moeder doet ijskoud of ze geen erg heeft in zijn boze blikken. Ja zeker, Kees wil zeker net zoals die nou is naar die mense toe gaan, maar daar zal z'n moeder 'n stokkie voor steke. Eerst mot ze met 'm naar de stad voor 'n nieuw pakkie, 't ga zo 't ga.

Dat zegt ze niet, maar dat denkt ze.

Er wordt dus afgesproken, dat Kees volgende week Zondag bij Karel zal komen en dan maar de hele dag, anders is het de moeite niet.

Ze blijven nog even praten en moeder schenkt een kopje thee.

„Ken ik de here diene met 'n kopje thee?” heeft ze gevraagd. Het is een zin welke ze eens van de buurvrouw heeft gehoord, die vroeger bij de rijkdom heeft gediend. Voordat ze het zei, heeft ze het een paar maai zacht voor d'r zelf gerepeteerd, om er zeker van te zijn dat ze niet over haar eigen woorden zal struikelen. Moeder heeft

nooit gediend, is van jong meisje af al op de fabriek geweest. Maar let op, haar Kees zal het nog es ver brenge. Daar zit 'n koppie opl En niks niet bang, voor de Konegin in eige persoon nog niet. Kijk nou maar es hoe vrindelijk of die meneer met 'm zit te prate, of die 'm al z'n leve gekend heb, of 't z'n ome zellef is.

Het wordt zachtjes aan tijd dat ze opstappen.

Oom geeft beiden een hand en Karel geeft voor deze gelegenheid ook een hand. „Tot Woensdag,” zegt hij tegen Kees en Kees zegt: „Addie!”

In die week neemt Karel tante Mies geheel in vertrouwen en maakt haar al zijn heimelijke zorgen bekend.

„Tante Mies, hij praat heus een beetje raar, maar dat vindt u toch niet heel erg, hè? En tante Mies, luister es, hij zal wel vuile handen hebben en zo, maar daar kan hij niets aan doen, omdat hij niet lopen kan en niet bij de kraan kan komen. Zielig, hè tante, als je niet lopen kunt!”

Ja, tante Mies vindt het ook vreselijk zielig en ze geeft er niet om al zou dat vriendje van Karel zwart afgeven, daar is ze werkelijk zó onverschillig voor, hè! Ze hoopt alleen maar dat Kees Zondag een prettige dag zal hebben.

Karel leeft helemaal op. Hij loopt zo nu en dan zachtjes te zingen, zoals hij dat vroeger zijn vader vaak heeft horen doen en hij schrijft een lange, opgetogen brief naar huis, veel langer dan die van Ansje deze keer.

Zijn zusje begrijpt niet goed wat er toch eigenlijk met Karel aan de hand is. Ze weet natuurlijk wel dat Karel een vriend heeft, een jongen die in een wagentje rijdt. Dat hebben oom en tante haar verteld toen ze Zondagavond nogal laat thuiskwam van Tini vandaan en Karel al naar bed was.

„O ja, dat is waar ook, daar zei Karel onlangs iets van tegen me, maar ik was het glad vergeten,” heeft Ansje toen gezegd.

Maar er is iets met Karel, dat er eerst niet was en daar begrijpt ze het rechte niet van. Dat vriendje alleen kan alles niet zo veranderd hebben. Tante Mies gaat nu elke avond als ze op bed liggen, ook nog even naar Karel toe en dan blijft ze een hele poos met hem praten. Dat deed ze eerst toch nooit, wel kwam ze natuurlijk altijd bij Ansje, maar bij Karel niet. En oom Henk is ook opeens heel anders tegen hem.

Enfin, ze zal er maar niet over tobben.

Benieuwd wat die Kees voor een jongen is. Het moet volgens oom Henk een vreselijke achterbuurt zijn waar hij woont. Grappig dat Karel daar juist zijn vriend vandaan haalt. Wat zei hij toen op die avond toch ook alweer? O ja, nu weet ze 't weer: dat zijn vriend veel aardiger was dan Tini. Karel ging vroeger ook altijd met vader mee op ziekenbezoek, wat hij daaraan vond heeft ze nooit kunnen begrijpen. Niet dat Ansje niet veel medelijden heeft met zieke mensen, maar het is allemaal zo naar en griezelig, ze denkt er het liefst maar niet aan. Vader en moeder zouden graag zien dat zij verpleegster werd. Jammer dat zij daar zelf helemaal geen zin in heeft. Hè, ze wou maar dat Karel met een gewone jongen, die lopen kon, bevriend was. Ze heeft er een gevoel van dat het erg akelig zal zijn. Deze Woensdagmiddag hoeft Karel niet stilletjes weg te sluipen als hij naar Kees gaat, gelukkig niet. Voor het regenachtige weer hoeft hij ook niet thuis te blijven.

En bij zijn vriend is het zo prettig als het nog niet is geweest. Het eerste wat Kees zegt als Karel binnenkomt is: „Zeg, je mot Zaterdag maar niet komme speule, hoor, want ik mot de hele middag met me moeder mee, voor 'n nieuw pakkie te kope.”

Karel kijkt naar Kees z'n kleren en is blij dat hij wat nieuws zal krijgen. 't Zou niet leuk zijn als hij Zondag van die gescheurde, vuile kleren aanhad.

Kees voelt waar Karel over denkt.

„Je doch zeker dat 'k zo bij jullie an zou komme. Mot je net me moeder hebbe! Wach maar es,” voorspelt hij triomfantelijk, „je zel d'r es van opkijke, hoe piekfijn ik d'r Zondag uitzien.”

Misprijzend kijkt hij naar het eenvoudige, grijsblauwe bloesje met de donkerblauwe stropdas, die tante Mies Zaterdag voor Karel heeft gekocht. As ik zo dik in me cente zat, zou 'k d'r heel wat anders voor kope as zo'n armoeig stallechie, want da's ook maar knudde, hoor, denkt Kees.

„Is die tante van jou net zo aardig as je ome?” vraagt hij opeens.

„Nòg aardiger,” betuigt Karel.

„Dat ken niet, en je zussie?”

Gek dat Karel tegenwoordig nooit meer aan Ansje kan denken zonder Tini er bij. „Die ook, die is ook echt aardig.”

Omdat Kees nog steeds niet weet waar de Parklaan is, zal Karel hem Zondag na kerktijd een eindweegs tegemoet komen. Als Kees precies de weg neemt die Karel ook altijd gaat en dan halfweg bij de klok

op het plein op hem wacht, kunnen ze elkaar onmogelijk mislopen. En dan is de middag om voor ze er erg in hebben en moet Karel nog hollen om op tijd thuis te zijn.

Vlak bij het hek van hun huis haalt hij Ansje in.

„Hallo! wat heb jij een haast!”

„Is 't dan nog niet erg laat?”

„k Weet 't niet, k geloof 't niet. Hoe was 't met Kees?”

„O, goed.”

„Hij komt Zondag bij ons, hè?”

„Ja.”

„Tini komt Zondag ook,” zegt Ansje.

Karel geeft geen antwoord en trekt geheel overbodig zijn stropdasje recht.

Als Ansje het hek van de voortuin opendraait, trekt hij haar even aan de mouw van haar jas. „Zeg Ans, jij zult toch wel aardig voor Kees zijn, hè?”

Ze kijkt hem verbaasd, met opgetrokken wenkbrauwen aan.

„Natuurlijk jô, waarom vraag je dat?”

„Och, zo maar,” zegt hij verlegen.

„Natúurlijk!” zegt Ansje nog eens nadrukkelijk.

VII

ZONDAG

Als Karel 's morgens zijn ogen opendoet, denkt hij meteen aan wat er die dag gaat gebeuren. En het wordt hem duidelijk, dat hij er tegen opziet, dat hij haast zou willen dat het maar niet doorging. Want wie zal zeggen dat Kees zich behoorlijk gedragen en hem niet te schande maken zal?

Met een zwaar hart staat hij op en kleedt zich aan. 's Morgens in de kerk dwalen zijn gedachten telkens af en voor zijn gevoel duurt de preek erg lang.

Als de dienst geëindigd is, gaat hij niet eerst naar huis, maar begeeft zich direct naar het Ireneplein waar ze hebben afgesproken dat ze elkaar zullen ontmoeten. Als Karel er aan komt is Kees al present.

„'k Doch al dat 'k hier mos blijve zitte tot 'k 'n ons woog, waar bleef ie toch?” zegt hij.

„Ik zou toch eerst naar de kerk gaan, ik ben regelrecht hier naar toe gekomen.”

Kees zet zich in beweging. „Je zel ook es niks zegge van me nieuwe pak,” zegt hij meteen verwijtend.

Nu, dat Kees er prachtig uitziet heeft Karel dadelijk wel gezien.

„Ik vind het erg mooi,” zegt hij, zijn vriend ernstig bekiijkend, „mooie kleur ook.”

„Ja, manjefiek, hee?” zegt Kees trots.

Zijn uiterlijk heeft een hele verandering ondergaan, hij is werkelijk dezelfde jongen niet meer. Vooreerst is hij bij de kapper geweest, zijn haar is keurig geknipt en in een scheiding gekamd. Verder is hij uitgedost in een groene blouse met rode ruiten en een paars-blauwe plusfour. Schoenen heeft hij niet aan, maar wel een paar nieuwe, gestreepte kousen. Een rode stropdas voltooit het geheel. Het jasje van zijn pak heeft hij naast zich in de wagen liggen, want Kees heeft het warm.

„We benne gistere zowat de hele stad afgeweest,” vertelt hij, „me moeder kon maar niet slaags rake, omdat ze nerges niks op de pof woue geve.”

Karel knikt tevreden. Hij vindt dat Kees er heel netjes uitziet, eigenlijk valt er nu niets meer op hem aan te merken.

„Benne we d'r nou gauw?” vraagt Kees, als ze in de Parklaan aankomen.

Karel wijst. „Ginds, dat huis met die klimop tegen de muur.”

„Zo'n klein huissie?” zegt Kees. Hij had eigenlijk een grote villa verwacht, zoiets als waar Karel en zijn zusje laatst voor stonden.

Even maken ze zich bezorgd of de wagen van Kees wel door het hek kan. Maar gelukkig is het net breed genoeg. En dan komen oom Henk en tante Mies, die al naar de jongens hebben uitgekeken, naar buiten gelopen.

Kees begroet oom Henk als een oude bekende en tegen tante Mies zegt hij: „Dag mefrou.” Dat heeft zijn moeder hem nog extra op het hart gedrukt, voor hij wegging. „Dink d'r om, dat je mefrou zeg en niet juffrou.”

„Zo, nu zullen we die jongeman maar eens naar binnen helpen, hè?” zegt oom Henk. „Sla je armen maar om mijn nek, baasje.”

In de kamer staat de gemakkelijkste stoel al voor Kees klaar.

Tante Mies probeert een bankje onder de jongen z'n voeten te schuiven, wat haar niet lukt, omdat zijn voeten er toch afglijden.

„Zit je lekker, m'n kind? Zal ik je een kussen in je rug geven? Niet? Een kussen onder je voeten dan? Ik doe je toch geen pijn? Stoot ik je?”

Zoveel zorgen is Kees niet gewend, het duizelt hem gewoon.

„k Zit best,” zegt hij telkens maar weer, „k zit best, echies!”

„Ansje is nog niet thuis, die is Tini halen,” zegt oom Henk, een pijpje stoppend, „ze zal zo wel komen, denk ik en dan moeten jullie viereen maar zien dat je elkaar vermaakt vandaag.”

Kees zit met grote ogen rond te kijken.

Hij krijgt van tante Mies een kopje koffie met een koekje. Er ligt een prachtig lepeltje bij met een bloem aan het eind van de steel. Hij waagt het niet er zijn koffie mee om te roeren, want dan laat hij het misschien wel uit zijn handen vallen.

„Kun je niet, zal ik je eens helpen?” vraagt tante Mies.

„Nee, dat ken ik eiges wel, as ie maar niet zo na me zit te kijke,” zegt Kees haastig.

Voorzichtig volbrengt hij het kunststuk om zonder morsen zijn kopje leeg te drinken. Op de bodem is nog een beetje suiker, zonde om die er in te laten zitten. Zal hij het er maar uitlikken? Hij kan er best bij met zijn tong.

Karel ziet wat Kees doet en kijkt beschaamd naar oom Henk en tante Mies, maar die schijnen nergens erg in te hebben. Alleen heeft oom Henk een klein lachje, alsof er iets gebeurt dat hij grappig vindt. Dit stelt Karel gerust.

„Jô, neem je lepeltje,” zegt hij, „dan kun je het er gemakkelijk uitkrijgen.”

„Gelijk hebbie,” ontdekt Kees. Maar hij heeft zijn kopje al schoon en begint nu aan het koekje, het grootste dat er op het bord lag, heeft hij daarnet in de gauwigheid gezien. Hè, lekker is dat allemaal. As dat vandaag zo door mot gaan, denkt Kees, dan ken 'k hier nog wel es weeromkomme. Aardig mens ook wel, die tante van Karel, zo riaal. Mag ze ook wel wezen ook, as ie naga, hoe dikkels Karel al 'n duppie van zijn moeder heb gehad.

„En Kees,” begint oom Henk, als Kees zijn lege kopje aan Karel heeft afgeleverd, „wat denk je, zou je het een hele dag bij ons kunnen uithouden?”

„O, as 't mot wel 'n jaar,” zegt Kees.

Vol ontzag laat hij zijn ogen door de kamer gaan. „k Had nooit kenne denke dat zoiets besting.”

„Zo, zo.” Oom Henk strijkt met zijn hand over zijn baardje.

„Je gaat toch op school, niet?”

„Ja, op 't school an de Hooikade, 't vlooietheater zo gezeg.”

Onthutst kijkt tante Mies haar man aan. Maar die geeft een geruststellend knipoogje.

„Aardige kinderen nogal, die bij je in de klas zitten?” informeert hij verder.

„Och, arig, arig,” zegt Kees nadenkend, „de jonges dat benne dikkels gemene treiters en de meide, daar bemoei ik me van eiges niet mee.”

Hij begint te grinniken. „As die jong bij mijn uit de klas d'r achter komme dat 'k vrind met Karel ben, kenne ze mijn wel doodkijke.”

„Waarom?”

„Nou, allenig van de kif omdat zullie zoiets niet kenne krijge. En ze zalle 't gauw genug te wete komme, want d'r wone d'r 'n hele zwik bij mijn in de buurt. Maar ik heb al tege me moeder gezeg, as ze toch 't hart in d'r lichaam hebbe, dat ze Karel durreve uitschelde omdat ie 'n bruine is, dan zal 'k ze toch 'n oplababber verkopel”

Zie je, daar is Karel nu zo bang voor geweest, dat Kees op deze manier zou gaan uitpakken. Hij ziet het gezicht van tante Mies steeds meer betrekken. En hij heeft het haar nog wel zo gezegd van te voren. Maar oom Henk, daar begrijpt hij niets van. Die zit maar te lachen om wat Kees zegt. Bedrukt kijkt hij van de een naar de ander en dan zegt oom Henk goedkeurend: „Bravo, jij bent nog eens een jongen van Stavast, kom jij maar voor je vriend op, hoor.”

Kees z'n gezicht begint te stralen en Karel kan ineens wel nijdig worden op zichzelf. Kees piekert er niet over of hij met zijn vriend voor de dag durft komen. En hij zit er maar pietluttig op te letten of Kees niet iets zegt, waarover Karel zich beschaamd zou kunnen voelen. Kijk, nu lacht tante Mies toch ook weer. Ze houdt Kees de gebakshaal voor en zegt: „Neem jij maar een koekje, hoor vent, dat verdien je wel.”

Er wordt gebeld. Dat zullen de meisjes zijn. Onwillekeurig schuift Karel zijn stoel een beetje dichters op die van Kees aan.

Ansje heeft Tini onderweg ingelicht over de visite. Ze hebben er bijna nog over gekibbel, want toen Ansje het verteld had, deed Tini net alsof ze straks heel wat bizonders te zien zouden krijgen. „O, wat

grappig, zo'n jongen heb ik nog nooit van mijn leven gezien. Hoe zou hij er uitzien, denk je?"

„Dat weet ik niet, hoor!” heeft Ansje korzelig gezegd, „heel gewoon natuurlijk, een jongen met een velletje over zijn neus.”

Tini heeft toen maar ingeslikt wat ze nog meer zeggen wou, namelijk dat ze niet begrijpen kon hoe Ansje's oom en tante het goed konden vinden dat Karel met zo'n soort jongen omging.

Als ze de kamer binnenkomen, stapt Ansje dadelijk op Kees af en steekt hem de hand toe. „Dag Kees, ik ben de zus van Karel.”

„Dat weet ik,” zegt Kees, „ik hebbie onderlest al es gezien op 'n Zondag, toen sting ie met Karel bij je vriendinnechie voor 't huis.”

En dan komt Tini, die eerst oom Henk en tante Mies gegroet heeft en geeft hem een slap handje. „Zo, jij bent dus Kees.”

„Hoe raai ie 't zo,” zegt Kees verbaasd.

Allemaal lachen ze en Tini is opeens haar houding kwijt. Ze krijgt een kleur en kijkt onzeker naar dat joggie met zijn kakelbonte kleren. „Ja, ja, Tini,” zegt oom Henk, „met dat kereltje moet je op je tellen passen.”

Tante Mies klapt in haar handen. „Als de meisjes de tafel voor me willen dekken. . . .”

Ansje en Tini beginnen de tafel af te ruimen. Kees zit gemakkelijk

achterover geleund alles goed op te nemen. Hij voelt zich hier helemaal thuis.

„Zeg Ans, neem dat mooie tafellaken met die bloemetjes er op?” vraagt Karel, als Ansje een schoon, wit dekservet uit de la van het dressoir neemt.

„Welnee jô, dat is een ontbijtlaken en we eten vandaag vroeg warm eten.”

Maar oom Henk zegt: „Leg maar gerust dat andere, hoor, als Karel dat zo mooi vindt, dat hindert niets.”

„Ja, maar dat hoort niet,” protesteert Tini, maar Ansje heeft het mooie met de bloemetjes al voor de dag gehaald en spreidt het over de tafel uit.

„Wat gane we nou feitelijk doen?” vraagt Kees, die met verbazing naar het blinkende tafelgereedschap kijkt dat uit de kast te voorschijn wordt gehaald.

De anderen kijken hem niet begrijpend aan.

„Hebbie dat spul allegaar nodig om te kenne ete?”

„Ja Kees, we kunnen de aardappels toch niet uit de hand eten?” zegt Ansje.

„Dat 's waar,” stemt hij toe.

De meisjes helpen tante Mies met het eten binnenbrengen en Kees wordt met stoel en al opgepakt en bij de tafel geschoven.

Beduusd laat hij zich door tante Mies een servet tussen zijn halsboord stoppen. Tot zijn geruststelling ziet hij dat de anderen ook zo'n ding hebben. Gelukkig maar, anders zou hij denken dat hij een klein kind was met een slabbetje voor.

„Zal ik je maar eens wat geven?” zegt tante Mies en ze voorziet Kees van groente en aardappelen. Karel, die anders gewend is zelf te nemen, wordt deze keer ook door tante Mies bediend.

Ha, dat ziet er nog eens lekker uit! Begerig begint Kees te eten, maar na een paar happen roert hij wat er op zijn bord is resoluut door elkaar. „Ik maak d'r maar 'n prak van,” zegt hij. Zonder morsen gaat dat niet en al heel gauw is er rond zijn bord een krans van kruimels en jusspatten op het mooie, schone tafellaken.

„Zal ik je eens helpen?” vraagt tante Mies, maar Kees verklaart dat hij het zelf best kan.

Met afschuw zit Tini er naar te kijken hoe hij met zijn eten knoeit. Karel merkt het en wordt er weer onrustig van. „Kijk uit, jô, je zit zo te morsen,” waarschuwt hij zacht. Maar Kees laat zich door niets van zijn bezigheid afhouden. Smakkend en met grote happen werkt

hij zijn eten naar binnen en met graagte eet hij nog een tweede bord leeg.

Bij de anderen is de eetlust niet groot vanmiddag en allemaal zijn ze blij als de maaltijd afgelopen is.

Onder het Bijbellezen zit Kees met de oren gespist.

Oom Henk leest de geschiedenis voor van de barmhartige Samaritaan. De Farizeeërs en Schriftgeleerden zijn bij Jezus gekomen en vragen wat ze moeten doen om het eeuwige leven te beërven. Jezus zegt, dat ze God moeten liefhebben boven alles en hun naaste als zichzelf. Maar de Farizeeërs weten niet wie hun naaste is. Om het duidelijk te maken vertelt Jezus dan van een man die, door rovers overvallen, naakt uitgeschud langs de kant van een eenzame weg lag. Toevalig kwam er een priester voorbij en even later een Leviet, maar die deden allebei net of ze de man niet zagen, omdat ze geen zin hadden hun handen aan hem vuil te maken. Maar gelukkig kwam er later een Samaritaan aan en hoewel hij een heiden was, had hij diep medelijden met de arme man, verbond zijn wonden en nam hem op zijn rijdier mee naar de naastbijzijnde herberg.

En dan zegt Jezus dat onze naaste is, die onze hulp nodig heeft en dat ieder die doet als de Samaritaan het eeuwige leven beërft, al is hij verder ook een heiden.

Als oom Henk het verhaal heeft uitgelezen, heeft Kees nog iets te vragen. „Die priester en die Leviet en die anderen wisten zeker niks van God af, hè?”

„Toch wel. Het waren juist godgeleerden, wier taak het was alles wat ze van God wisten aan de mensen te vertellen.”

„Nou, maar ze wiste toch vast niet dat God d'r Vader was, anders hadde ze d'r eige broer toch zeker niet zo late stikke!” zegt Kees.

Oom Henk geeft hem een pluim. „Goed zo, Kees, jij hebt begrepen waar het om gaat.”

„Wat zullen we vanmiddag eens voor gezelligs gaan doen?” zegt Ansje. Ja wat? Er moet rekening gehouden worden met Kees, die niet met alles kan meedoen.

„Laten we eerst met z'n vieren een eind gaan wandelen,” stelt Karel voor.

Zijn plan vindt niet veel bijval. Kees heeft het te goed naar zijn zin, dan dat hij nu weg wil en Tini, die vorken en lepels opbergt in de la van het dressoir, komt er rond voor uit dat ze wel wil wandelen, maar met Ansje samen, niet met hun vieren.

„Hè nee, dat lijkt me niets gezellig voor de jongens,” zegt Ansje. Maar Kees zegt: „Gane jullie maar gerus, voor mijn hoef ie niet thuis te blijve.”

In stilte hoopt hij er op, dat ze maar weg zullen gaan.

Die zus van Karel, die ken nog wel aardig weze, maar die ander heb zo'n verbeelding over d'r, die zou hij wel es graag wat onder d'r neus wille vrijve.

„Nee, dat doen we niet, dan blijven wij ook thuis, hè Tini?”

Maar Tini is nu plotseling vastbesloten dat zij en Ansje samen zullen wandelen. „Als je niet meegaat een eindje om, dan ga ik aanstonds naar huis, dan moet je het zelf maar weten,” zegt ze snibbig.

Besluiteloos kijkt Ansje naar Tini's rug. Wat vervelend is dat nu weer. Wat moet ze nu doen? Met Tini gaan wandelen, net of zij tweeën apart zijn, er niet bijhoren? Of thuis bij de anderen blijven en Tini naar huis laten gaan? Wat te doen om met allemaal goede vrienden te blijven?

Vragend kijkt ze naar oom Henk, maar die heeft zijn wenkbrauwen gefronst en doet of het gekibbel hem niet-aangaat.

En dan zegt Kees opeens: „Laat die meid de rambam krijg!”

Tini staat stokstijf en ontzet. Zoiets heeft nog nooit iemand tegen haar gezegd. Ze gaat nu zeker naar huis, dadelijk, ze blijft geen minuut langer dan nodig is in de buurt van die vreselijke jongen. Maar Ansje zegt met een verontwaardigde blik naar Kees: „Ik ga met je wandelen, hoor, trek je d'r maar niets van aan.”

Tante Mies komt de kamer binnen en zegt opgeruimd: „Zie zo, kinderen, nu zullen we eerst eens voor een lekker kopje thee gaan zorgen.”

Dat geeft verademing. Tini wrijft met de rug van haar hand langs haar ogen. Ze lijkt wel mal, om zich aan zo'n achterbuurtjongen te storen. Ze begrijpt niet hoe Karel het verzonnen krijgt om met zo iemand vriend te worden. En mijnheer Vervoorde schijnt alles prachtig te vinden wat die jongen zegt. Gelukkig, Ansje kiest toch haar partij, anders zou ze verplicht zijn geweest om te doen wat ze gezegd heeft en aanstonds naar huis hebben moeten gaan. Vreselijk saai zou ze het vandaag dan hebben gehad.

Zo, de lepels en vorken liggen keurig opgeborgen. Nog altijd staat Tini voor het dressoir, met haar rug naar de anderen gekeerd. Als de anderen nu maar niet aan haar ogen zien dat ze heeft staan hui- len. Gelukkig, niemand let meer op haar. Karel haalt een legplaat, die hij met Kees in elkaar wil leggen en oom Henk maakt zich ge- reed voor een middagdutje. In de keuken begint de fluitketel te gil- len. Tante Mies heeft water opgezet voor de thee en dribbelt met de theepot naar achter om op te schenken. Gezellig is het hier altijd. Waarom wil ze eigenlijk weg, waarom wil ze met Ansje gaan wan- delen inplaats van met de anderen om de tafel te zitten en spelle- tjes te doen?

Kees zit nog bij de tafel en Karel schudt de stukjes van de legplaat uit op een grote plaat triplex, die ze speciaal voor dit doel gebruiken. De plaat staat in het klein op het deksel van de doos afgebeeld. Een paar kinderen, schitterend aangekleed, spelen met een bal op het terras van een huis met pilaren. Een dame in rood fluweel, met een kroon op het hoofd, zit op een soort van troon naar het spel van de kinderen te kijken.

Kees vindt het prachtig. „Dan bof ie toch maar,” zegt hij met een zucht, „om zo rijk te weze en d'r zo mooi uit te kenne zien.”

Tante Mies hoort het hem zeggen.

„Wees jij maar tevreden, zo'n prachtig pak als jij aan hebt.”

„Och ja, 't is knappies, hee?” zegt Kees heel, heel erg onverschillig. De hele middag peuteren ze aan de legplaat. Het is een grote, met wel vierhonderd stukjes. Eerst zoeken ze samen de kantstukjes uit en later doen oom en tante en de meisjes, die al gauw terugkomen van de wandeling, ook mee. Maar zo knap als Kees in het uitzoeken van de stukjes is er niet een. Hij heeft een hoek voor zich alleen en elke keer dat hij een passend stukje vindt, kondigt hij dit met veel lawaai aan. En hij doet niet anders dan smalen op de anderen, die volgens hem zowat geen stukje kunnen vinden.

„Goeie grutte, hebbie nog maar zo'n klein hoekie, mot je mijn es zien!”

Jammer dat het spel hem zo opwindt, want nu komt hij pas goed los en de opmerkingen die hij voortdurend ten beste geeft, doen tante Mies de haren ten berge rijzen. Met een hart vol zorg hoort ze het aan. Als de kinderen nu maar niet wat van dat taaltje gaan overnemen. Ze moet het er toch eens met Karel over hebben, of hij niet aan Kees wil vragen wat netter te praten. Zou Kees het zich erg

aantrekken, als er zoiets tegen hem gezegd werd? Dat zou toch ook weer zielig zijn.

Zo tobt tante Mies.

Gelukkig maar dat oom Henk het zo kalm opneemt, hoewel het haar toch ook weer niet goed lijkt dat hij alles over zijn kant laat gaan. Karel ziet wel een beetje aan tante Mies haar gezicht hoe ze over Kees en zijn gepraat denkt en hoe drukker die is, hoe stiller Karel wordt. Hij heeft ogenblikken dat hij echt boos op zijn vriend is, omdat hij meent maar steeds aan het woord te moeten zijn. Waarom kan hij nu niet eens een ogenblik zijn mond houden?

Als de anderen druk in de weer zijn met puzzlen, glipt hij stilletjes weg naar boven, naar zijn kamertje, waar hij voorover op zijn bed gaat liggen met zijn hoofd in het kussen. Alles is akelig. Hij wou dat Kees maar weer weg was, maar dat duurt zeker nog wel drie uur. Het lijkt hem niet om door te komen, zo'n lange tijd.

Allemaal vinden ze Kees naar, allemaal, behalve misschien oom Henk. Hoe het verder gaan moet, daar durft hij niet aan denken. Kees rekent er natuurlijk vast op, dat hij terug zal mogen komen. O, wat heeft hij een spijt, dat hij vriend met Kees is geworden. Nu zit hij in de narigheid.

Onder aan de trap roept Ansje: „Karel, waar ben je toch!”

Haastig staat hij op. „Joe, ik kom!”

Ze zijn intussen alweer een heel stuk met de legplaat gevorderd. Kees heeft juist een stuk van het gezicht van de prinses gevonden waar ze zo lang naar hebben gezocht. Ansje en Tini hangen over de tafel heen en zijn bijna klaar met een pilaar waar een rozenwin-gerd tegen opgroeit.

„Makkelijk zat,” zegt Kees, „niks as wit met rooie blomme.”

Karel komt er ook weer bijzitten. Ze vragen gelukkig geen van allen wat hij boven heeft gedaan.

Als ze gegeten hebben, gaat Kees naar huis. Karel brengt hem een eindje weg en Ansje gaat nog even met Tini mee.

Kees komt niet uitgepraat over de reuze dag die hij heeft gehad en merkt eerst niet dat Karel stil is. Maar eindelijk begint het hem te vervelen, dat Karel zo weinig antwoord geeft. Hij stoot hem eens aan en zegt: „Hei, dooie diender!”

Karel lacht een beetje. „Wat is er?”

„Nou, dat je mijn de blare an me ore kles,” zegt Kees verwijtend.

„Als jij de hele tijd praat, kan ik toch ook niet de hele tijd praten.”

Kees is beledigd. „O goed, best, as ie daar niet tege ken, dan zal 'k me mond wel houwe.”

Dat houdt hij een paar minuten vol en dan is hij het vergeten.

„Hebbie 'n bietje koppijn soms?” vraagt hij, „dan mot je brannetels in je nek legge, dan ken je effe razend worde van de pijn, maar je koppijn ga d'r zo vast as 'n huis van over.”

„Ik heb geen hoofdpijn,” zegt Karel.

„O, ik doch 't.”

Even later zijn ze op de plaats waar ze elkaar 's morgens hebben ontmoet. Verder gaat Karel niet mee.

„Zien 'k ie Woensdag weer?” vraagt Kees.

„Ik zal nog wel eens zien, maar ik denk het wel.”

„Doe je ome nog es de groete van me?”

„'k Zal 't doen, hoor.”

„En netuurlijk je tante ook en je zussie?”

Als Kees thuiskomt, zegt hij tegen zijn moeder: „Die knul heb weer wat.” En moeder is diep teleurgesteld, dat Kees verder zo weinig te vertellen heeft.

VIII

TANTE MIES SCHAFT RAAD

In geuren en kleuren vertelt Tini aan haar vader en moeder wat ze die dag heeft beleefd.

„Nee, ma, moet u horen, daar was toch een jongen bij Ansje thuis, een jongen zoals ik nog nooit heb meegemaakt. Gek dat hij er uitzag, bespottelijk gewoon. Zo'n gekke blouse had hij aan, 't leek wel een jongen uit een circus. En vuil was hij ook, zijn nagels waren pikzwart, bah, zo vies en dan zat hij nog de hele tijd zo te jeuken. Ansje zei dat hij uit een achterbuurt vandaan is, de Botersteeg ge-loof ik en moet u horen, dat is de vriend van Karel, vindt u dat nu niet bespottelijk?”

Dominee Hage en zijn vrouw zitten nog aan tafel. De dominee is pas thuisgekomen uit de avondkerk. Hij voelt zich wat vermoeid en hij wou dat Tini niet zo druk aan één stuk door praatte. En wat vertelt ze daar nu voor een verhaal? En jongen uit een achterbuurt, uit de Botersteeg?

„O ma, en als u hem toch eens had zien eten, 't was ontzettend,

en brutaal was hij ook, hij zei gewoon maar jij en jou tegen meneer Vervoorde, en vloeken deed hij ook."

Mevrouw Hage kijkt bezorgd haar man aan.

„Hoor je wat Tini vertelt, pa? Eigenaardig, hè?"

„Ja, nogal," zegt de dominee, „zei je dat hij in de Botersteeg woont, Tini?"

„Ja pa, in de Botersteeg, maar hoe vindt u dat nu, pa?"

„'t Ja, wat zal ik zeggen." De dominee neemt nog een sneetje brood en overweegt wat hij er op zal nemen, kaas of jam. „Nogal eigenaardig, hè?" zegt hij een beetje afwezig.

„Ik vind dat mevrouw Vervoorde niet met zulke dingen beginnen moest, je kunt toch maar niet iedereen in huis halen," zegt mevrouw Hage.

„Och vrouw, dat moet ieder toch voor zich weten."

„Ik ga er niet meer heen, hoor, als die rare jongen er weer is," zegt Tini met opgetrokken neus, „ik heb al met Ansjie afgesproken, dat zij dan maar naar ons moet komen als Karel zijn vriend op visite heeft." Tini's vader onderdrukt een glimlach. „Kom, kom, is het zó erg?"

„U moest eens weten wat hij allemaal tegen mij durfde zeggen," zegt Tini.

„Wat dan?" vraagt mevrouw Hage verschrikt.

„Hij zei, dat hij wou dat ik rambam kreeg."

„Rambam? Wat is dat?"

Tini haalt haar schouders op. „Dat weet ik ook niet."

De dominee kijkt zijn dochttertje peinzend aan. Als hij zich niet vergist, woont er in die Botersteeg nog een gemeentelid van hem, iemand die bij hem nog op catechisatie is geweest. Nadat ze met die schipper is getrouwd, is hij haar uit het oog verloren, maar er ligt hem iets van bij dat ze in de Botersteeg is gaan wonen.

Hij haalt een notitieboekje uit zijn zak en tekent er iets in aan. En hij denkt, morgen moet ik haar adres toch eens opzoeken. Misschien ga ik haar dan van de week eens bezoeken. Ik heb haar in geen jaren meer in de kerk gezien.

Tini is er door in de war gebracht, dat pa onder haar verhaal zo onaangedaan blijft. Het lijkt wel of hij er zich niets van aantrekt. Ma schijnt er toch wel anders over te denken, al zegt ze er niet veel van.

Er wordt die avond verder niet meer over Kees gesproken.

Tini wordt door haar moeder al spoedig naar bed gestuurd, omdat ze vindt dat het kind er zo moe uitziet.

De volgende dag, als tante Mies 's middags rustig in de voorkamer voor het raam zit te breien, hoort ze de klink van het hek gaan en opkijkend ziet ze tot haar verwondering mevrouw Hage aankomen. Gunst, wat vreemd, denkt ze, niets voor mevrouw Hage om zo onverwacht eens even aan te wippen. De vorige keren, dat ze hier is geweest, heeft ze haar bezoek heel vormelijk vooraf door het dienstmeisje laten aanzeggen. Een tikje ongerust gaat tante Mies na wat het mag zijn, dat Tini's moeder hierheen voert en ze weet meteen bijna zeker dat het over gisteren zal zijn, of ze zou zich al heel erg moeten vergissen.

De kamerdeur gaat open en Jet laat mevrouw Hage binnen.

„Mevrouw Vervoorde, hoe gaat het met u?”

Tante Mies staat op.

„Dank u, mevrouw Hage, heel goed, en met u ook en met de dominee en Tini?”

Mevrouw Hage wenst haar hoed en mantel niet af te doen. Ze heeft niet veel tijd, ze kan maar een ogenblikje blijven. Maar er is iets waarover ze graag met mevrouw Vervoorde eens even wil praten.

Over Kees, denkt tante Mies en ze wordt boos op zichzelf, omdat ze voelt dat ze een kleur krijgt.

„Ziet u, Tini kwam gisteren met een ietwat vreemd verhaal thuis,” zegt mevrouw Hage, terwijl ze plaats neemt in een lage stoel, die tante Mies heeft aangeschoven. Langzaam trekt ze haar andere handschoen uit en kijkt op naar tante Mies, die probeert te doen of ze van de prins geen kwaad weet, maar niet kan verbergen dat ze niet op haar gemak is.

„U bedoelt zeker die jongen, die we gisteren hier hebben gehad,” zegt ze een beetje gehaast en zo opgewekt mogelijk, „ja, dat is Karel z'n vriendje, en toch zo'n aardig ventje, hè! Hij is wel een beetje anders dan onze kinderen, maar daar kan hij tenslotte niets aan doen, dat zegt mijn man ook.”

Een weinig buiten adem gaat tante Mies zitten en veegt met zorg een paar denkbeeldige pluisjes van haar japon.

Dit is niet het antwoord dat mevrouw Hage had verwacht. Toen ze vanmiddag hier naar toe ging, had ze gemeend dat het wel overbodig zou zijn wat ze ging doen. De Vervoorde's zouden zelf natuurlijk al lang hebben ingezien, dat Karel onmogelijk met zó'n jongen kon omgaan en spijt hebben met zoiets begonnen te zijn. Maar als mijnheer en mevrouw Vervoorde werkelijk van plan zijn die jongen hier geregeld aan huis te laten komen, dan kan ze niet toestaan dat

Tini vriendinnetje met Ansje blijft. Wat vreselijk jammer zou zijn. En dus zit mevrouw Hage naar woorden te zoeken, hoe ze dit het best aan Ansje's tante duidelijk kan maken.

„Om u de waarheid te zeggen ben ik wel wat geschrokken van Tini's verhaal,” begint ze voorzichtig, „ik begrijp dat u een goed werk wilt verrichten, maar ik geloof niet dat dit de juiste manier is om zoiets aan te pakken. Mij dunkt het beter, dat ieder mens op zijn eigen plaats blijft. Het zal natuurlijk wel niet zo veel kwaad kunnen als die jongen eens een dagje bij onze kinderen komt spelen, maar als dit geregeld zou gebeuren dan — ik weet het niet, mevrouw Vervoorde, werkelijk, ik heb er een zwaar hoofd in.”

Tante Mies zucht eens diep. Dat Kees hier niet op zijn plaats is, hebben ze gisteren maar al te goed gezien. Was haar man nu maar hier, die kan alles altijd zo goed en zo mooi zeggen; die zou het mevrouw Hage wel duidelijk maken.

„Allereerst moet hij erg ruw in zijn mond zijn,” gaat mevrouw Hage voort, „niet dat ik de jongen er een verwijt van maak, maar kinderen en papegaaien, hè, u weet er alles van, ze praten alles na en de minder fraaie woorden het eerst. Ziet u daar het bezwaar niet van?”

„Ik weet het niet,” zegt tante Mies een beetje hulpeloos, „de jongen vlast er op om hier te komen. Ik kan nu toch niet maar botweg zeggen, dat hij niet meer komen mag?”

Mevrouw Hage ziet dat tante Mies aan het twifelen is, en komt met nog meer bezwaren. Ze buigt zich naar de ander toe en op haar hoofd

wijzend vraagt ze met gedempte stem: „Bent u er ook zeker van of hij wel zuiver is? Tini zei dat hij zich zo krabde.”

Arme tante Mies! Daar heeft ze helemaal nog niet aan gedacht.

Geschrokken kijkt ze mevrouw Hage aan. „Dat zou best kunnen,” brengt ze er met moeite uit. Maar meteen veert ze op. Aan het platte praten kan ze niet veel verhelpen, maar als Keesje vuil is en niet zuiver, kan hij gewassen worden en gekamd.

„Mevrouw Hage, als hij weer hier komt, zullen we hem eerst in 't bad stoppen, dat belof ik u,” zegt ze beslist. Maar dan weifelt ze weer.

„Hij zal alleen een beetje lastig te helpen zijn, omdat hij verlamd is.”

„Verlamd?” Nu is de beurt aan mevrouw Hage om verschrikt te kijken. „Zegt u dat hij verlamd is? Daar wist ik niets van.”

„Heeft Tini dan niet verteld, dat hij in een wagentje rijdt?”

„Nee, daar heeft ze niets van verteld,” zegt mevrouw Hage, „och, dat vind ik erg.”

„Ja, dat is het zeker. En vindt u nu ook niet, dat we alles voor zo'n arme stakkerd moeten doen wat we kunnen? Een kind dat toch al zoveel mist, arm, een vader heeft hij ook al niet en dan nog niet kunnen lopen. Ik zeg maar, dat we die toch niet mogen terugstoten, nietwaar?”

Tante Mies is opeens welsprekend geworden.

Mevrouw Hage vindt, dat dit de zaak wel wat verandert.

Onbegrijpelijk dat Tini hiervan niets heeft gezegd. Als ze dit geweten had, zou ze natuurlijk hier niet gekomen zijn.

Ze luistert maar met een half oor meer naar wat tante Mies nog verder van Kees vertelt. Ze denkt bij zichzelf, dat ze nu wel weg kan gaan. Natuurlijk wil ze er mevrouw Vervoorde niet van terughouden goed te zijn voor een ongelukkig kind. Ze zal Tini wel waarschuwen, dat ze geen onbeschaafde uitdrukkingen van die jongen overneemt en wat dat andere betreft: „ja, het zou wel prettig zijn als hij gereinigd kon worden,” zegt mevrouw Hage.

„O, daar hoeft u zich niet meer ongerust over te maken,” verzekert tante Mies, „ik zal er wel eens met Jet over praten, die was bij haar thuis de oudste, die zal wel weten wat er met zo'n kind gebeuren moet.”

Even later vertrekt mevrouw Hage, en tante Mies, die er geen gras over laat groeien, gaat meteen naar de keuken om met Jet te overleggen.

„Net zoals ik gedacht heb,” zegt die gediensstige, als tante Mies haar hart heeft uitgestort. „Toen ik gister dat jonchie zag zitten, dacht ik

al bij m'n eige, mevrouw mag wel oppassen, want hij heeft pieten, zo vast al tweemaal twee vier is. Daar ga je kijk op krijgen als je zo lang een troep jong schoon hebt moeten houwen, zoals ik."

„Zou jij het dus niet erg vinden om hem eens onderhanden te nemen, Jet?" vraagt tante Mies.

„Met plezier, hoor," zegt Jet, „zoiets daar draai ik mijn hand niet voor om. Ik zal hem zo schoon poetsen, dat hij op staande voet bij mevrouw Hage zelf op visite kan gaan."

„Als ik jou toch niet had, Jet," zucht tante Mies.

„En allebei uw ogen niet, dan was u stekeblind," zegt Jet grappig. Karel bleek niet zo erg met het plan ingenomen, hij is bang dat Kees beledigd zal zijn. „Zo vuil was hij toch niet, tante Mies, het lijkt me niets leuk voor hem."

„Nou en of hij vuil was!" zegt Ansje.

Oom Henk is nergens bang voor. „Kees is een veel te verstandige jongen om niet in te zien dat het nodig is," zegt hij. „Als wij er maar geen ophef van maken."

Nadat ze met zijn vieren lang en ernstig hebben beraadslaagd, wordt het volgende plan opgemaakt. Karel zal aan Kees vragen of hij Zaterdagmiddag komen wil om dan tot Zondagavond te blijven. Boven op de vliering staat een harmonicabed, dat kan Jet wel naar beneden halen en op Karels kamertje zetten. En als Karel dan Zaterdagmiddag in 't bad gaat, dan kan Kees voor 't gemak ook meteen gewassen worden, dan hoeft zijn moeder dat niet te doen.

„Die knul heb weer wat," heeft Kees tegen zijn moeder gezegd. Hij is dus de volgende Woensdagmiddag een beetje in spanning of zijn vriend wel komen zal. Eerst heeft hij wat in de kinderbijbel zitten lezen die Karel hem heeft geleend. Hij is al ver, al op blz. 125 en hij vindt het een prachtig boek. Maar nu kan hij er zijn gedachten niet meer bijhouden. Hij doet het boek dicht en schuift het opzij, na eerst een plekje van de tafel met zijn mouw te hebben schoongeveegd. Dan zet hij zijn ellebogen op de tafel en met zijn kin in zijn handen gaat hij voor de zoveelste keer alles overdenken wat hij Zondag heeft beleefd. Zo schiet de tijd wat beter op. Het is net zulk weer als laatst, die middag toen Karel niet gekomen was. Als hij er nou maar niet wéér voor thuis blijft! 'n Zucht van verlichting slaakt hij als de klink van de deur wordt opgelicht en zijn vriend de kamer binnenstapt.

„Goienavond!"

„Zo laat ben ik toch niet?" zegt Karel.

„Vroeg is anders,” meent Kees.

Maar Karel denkt er niet over om hierover met Kees te gaan kibbelen.

Hij hangt zijn natte jas over een stoel en wrijft met zijn zakdoek zijn gezicht droog, valt meteen met de deur in huis: „Zeg, je mag Zaterdag bij ons komen slapen.”

„Wat zeg ie mijn nou?”

„Dat je Zaterdagmiddag al bij ons mag komen en dan tot Zondagavond blijven.”

„Maak dat je zus wijs!”

„Je kunt het gerust geloven, 't is echt waar.”

Dan barst Kees los: „Wat 'n goeie mense benne jullie toch, merakels goeie mense! En nou doch 'k nogal, dat je Zondagavond weer kwaad geworre was.”

„Ik kwaad? Welnee, hoe kom je er bij!”

Kees jubelt maar door en ondertussen zit Karel te verzinnen, hoe hij nu over dat bad beginnen moet. „Zo gewoon mogelijk doen,” heeft oom Henk hem aangeraden, „niet laten merken dat het er om begonnen is.” Ja, maar oom Henk heeft gemakkelijk praten. Karel heeft er een gevoel van, dat Kees het dadelijk door zal hebben. Misschien is het maar beter als hij er nog even mee wacht en eerst over wat anders praat. Als hij er een hele poos danig mee in zijn maag heeft gezeten, krijgt hij zijn kans. Kees vraagt: „Hoe laat ken 'k dan komme Zaterdag?”

„Zo vroeg mogelijk maar,” zegt Karel een beetje te haastig, „ik moet Zaterdagmiddag in 't bad, zie je en dan kun jij ook wel bij ons in 't bad, dan hoeft je moeder het niet meer te doen.”

Kees kijkt hem niet begripend aan. „In 't bad? Wat kles ie toch?”

„Ja, jò, jij wordt toch zeker ook elke week helemaal gewassen, nou en dat doe je van de week dan bij ons, dat is gemakkelijker voor je moeder.”

„Ik wor nooit. . . .” begint Kees, maar hij maakt zijn zin niet af en kijkt zijn vrind strak aan. „Dat doen 'k niet, 'k ken hier thuis net zo goed gewasse worre,” zegt hij stug.

„Hè nee, toe nou zeg, 't is net zo leuk in een bad, zul je zien, en tante Mies heeft zelf gezegd dat je 't doen moest.”

Maar hiermee heeft Karel het verbruid.

„'k Hebbie best in de smieze, hoor!” hoont Kees, „'k zien d'r niet mooi genoeg voor jullie uit, nou, je ken voor mijn part op 't dak gaan zitte met je hele boerefamilie d'r bij!”

Natuurlijk wordt Karel nu ook boos. „Ik vind het afschuwelijk, hoor, als jij met van die zwarte handen bij ons aan tafel zit.”

En Kees weer: „Niet zo zwart as die van jou!”

Hè, wat is dat lelijk gezegd. Zó heeft hij het toch niet bedoeld, maar het was er uit voor hij er erg in had. Dadelijk er over heen zegt hij: „Dat boek van je zeg, prachboek is dat en wat 'n loeder, die slang, om die Adam en die Eva d'r zo in te late vliege. Ik zou zo stom niet geweest zijn, 'k had 'm nog net zo lief 'n jens op z'n valse kop verkoch.”

Karel geeft er geen antwoord op. Hij heeft een prop in zijn keel. Hij kan het nog niet dadelijk verkroppen wat Kees daarnet heeft gezegd en ook niet zijn teleurstelling dat hun mooie plannetje zo in duigen is gevallen.

En Kees ratelt maar door en kikt over de hele waspartij niet meer. Schijnbaar heeft hij het geval dadelijk aan kant gezet. 't Is naar hoor, want natuurlijk gaat het toch door dat hij Zaterdagmiddag komt, dat heeft hij nu eenmaal al gevraagd. En hoe moet het dan met slapen als Kees niet in 't bad wil? Hij kan toch niet zo vuil als hij is in hun bed?

De hele middag zit hij er over te piekeren. Kees merkt wel dat Karel erg stil is, maar hij vermijdt het om er iets van te zeggen. Liever praat hij aan één stuk door, want als Karel niks zegt en hij zegt ook niks, nou, dan zegt er niemand niks.

Maar alles kan niet van één kant komen. Zelfs Kees raakt wel eens aan een eind. De woorden blijven hem ten lange lest in de keel steken. Bij ogenblikken voelt hij neiging om die „dooie diender” van een Karel iets naar zijn hoofd te gooien, zijn eigen boek bij voorbeeld. Alleen het denken er aan lucht hem al wat op.

Het is nog tamelijk vroeg als Karel zegt dat hij weer naar huis gaat. Kees houdt hem niet tegen. Gelaten kijkt hij toe als Karel heel langzaam en treuzelig zijn jas aantrekt.

„Goeiendag, tot Zaterdag dan, hè?” zegt Karel met weinig opgewektheid.

„Ook goeiendag,” zegt Kees.

Maar als Karel al in het portaal is roept hij hem terug.

„Hei, wach nog es effe!”

Vlug komt Karel de kamer weer binnen. „Ja, wat is er?”

Kees kijkt zijn vriend niet aan en krabbelt zorgzaam een gaatje in het tafelzeil verder open. Hij ziet erg rood in zijn gezicht.

„Zeg maar tege je ome en je tante, dat 'k 't best vin van dat bad,” zegt hij kleintjes.

Karel begint te stralen van geluk. „Ja, 'k zal 't zeggen, hoor, en kom je dan vroeg? Dan kom ik je weer tegen.”

„Dat hemme toch al afgesproke, twee uur heb 'k toch gezeg,” geeft Kees kribbig ten antwoord.

Maar Karel laat zich door de kribbebijter van een Kees niet weer uit het veld slaan. „Goed hoor, twee uur dan!” roept hij vrolijk.

Thuis moeten ze allemaal erg om het verhaal van Karel lachen, maar hij zelf vindt er eerlijk gezegd niet veel grappigs aan.

's Avonds voor hij in bed stapt wast hij met buitengewoon veel zorg zijn bruine handen, maar ze worden er geen tintje lichter door.

Nu zullen ze toch onderdehand wel komen, denkt Jet.

Ze heeft er vanmorgen met haar werk op gerekend om vanmiddag haar handen vrij te hebben. De badkamer is klaar, als de jongens nu maar gauw willen komen, dan kan Karel eerst in de kuip en daarna kan ze die andere jongen onderhanden nemen.

Jet ziet er toch wel een beetje tegen op, want ze weet niet of hij erg lastig te hanteren zal zijn met die lamme benen. Misschien hadden ze ook beter het zekere voor het onzekere kunnen nemen door eerst

eens aan de dokter te vragen of het geen kwaad kan. Wie weet of zo'n jongen er wel tegen kan, stel je voor dat het kind onder haar handen dood blijft! Affijn, het is voor mevrouws verantwoording. Jet zal doen wat haar is opgedragen en dit naar eer en geweten volbrengen. En 't scheelt ook dat mevrouw zelf zal meehelpen, twee weten toch altijd meer dan één.

Hoort ze daar het hek niet kleppen? Tegelijk met Jet is tante Mies ook in de gang, en oom Henk om Kees uit de wagen te tillen.

„Zo, kerel, zien wij jou ook weer eens?” begroet oom Henk hem.

„Vond je moeder het goed, dat je een nachtje bij ons blijft slapen?

Je wilt zeker weer op je oude plaatsje zitten, hè?” Ja, het is wel dezelfde stoel waar hij in komt te zitten, maar het is niet dezelfde Kees. Inplaats van de branieschopper van verleden week zit daar nu een bedrukt, in elkaar gedoken kereltje, dat zenuwachtig met zijn gezicht zit te trekken en haast geen woord weet uit te brengen.

Zo erg vuil ziet hij er toch heus niet uit, denkt tante Mies, die hem van terzijde eens even goed opneemt, alleen een beetje groezelig, toch lijkt het mij of hij wat schoner is dan verleden week.

Kees heeft zijn boek meegebracht om er deze dagen nog verder in te lezen.

„Vind je 't mooi?” vraagt oom Henk.

„Ja, nou.”

„Wat heb je al allemaal gelezen?”

„Van Adam en Eva.”

„Meer niet?”

„Ja, van die vent die z'n broer doodsloeg en van die regen en van Mozes.”

Oom Henk moet gewoon de woorden uit zijn keel trekken.

„En hoe vind je het om bij ons te logeren?”

„Ruize.”

Karel kijkt zijn vriend medelijdend aan. Onderweg was Kees ook al zo stil, zou hij het zó naar vinden om gewassen te worden?

En dan steekt Jet haar hoofd om de kamerdeur. „Karel, kom je? Je moet in 't bad.”

Oom Henk pakt hem bij een oor. „Mars jij, naar Jet, vuilpoets!” Karel lacht en verdwijnt en Kees kijkt met een ongelukkig gezicht een andere kant op.

„Kom, ik ga nog even naar 't kantoor,” zegt oom Henk opstaande, „heeft Ansjé soms zin om met me mee te gaan, of heb je te veel huiswerk?”

Ansje, die Franse woordjes zit te leren, klapt dadelijk haar boek dicht.

Als ze vertrokken zijn, zit Kees met tante Mies alleen in de kamer.

„Je moeder zal je wel missen, hè? Ben je wel eens meer zo lang van huis geweest?”

„Nee, nog nooit.” Schuw kijkt Kees naar tante Mies. „Mot 'k nou medeen gewasse worde?”

„Als Karel klaar is, ja, dan zal Jet jou ook een beurtje geven. Dat vind je toch prettig zeker?”

„Blijf ie d'r dan ook bij?”

„Ik denk van wel, kan ik je ook nog een handje helpen. We moeten natuurlijk heel voorzichtig zijn dat we je geen pijn doen.”

Na een poosje te hebben gezwegen zegt Kees: „Bin 'k dan zo smerig?”

„Helemaal niet,” verzekert tante Mies, zonder blikken of blozen.

„Nou, waarvoor mot 'k dan met alle geweld gewasse worde?”

„Maar m'n lieve jongen, dat is toch heel gewoon, Karel gaat toch ook in 't bad en Ansje en wij allemaal. Daar hoef je toch niet smerig voor te zijn, het is juist een teken dat je schoon bent.”

Daar valt niets tegen in te brengen.

„Alla dan maar,” zegt Kees met een zucht.

Tante Mies staat op en gaat eens kijken of Karel nog niet haast klaar is. Een ogenblik later komt ze met Jet terug.

„Nou jongeheer, kom dan maar eens met me mee,” zegt Jet. Ze tilt Kees uit de stoel en draagt hem naar de badkamer.

Na een bewerking van ruim een uur komt hij er als een andere jongen weer uit.

Alle drie zijn ze dan moe en warm, maar zeer voldaan.

Kees was tijdens de behandeling onder een hoedje te vangen. Tante Mies heeft echt met hem te doen gehad, want Jet stak het heus niet onder stoelen of banken hoe ze het de moeite waard vond om zó een in 't bad te doen.

„Zeg nou zelf, mevrouw,” heeft ze telkens verrukt tegen tante Mies gezegd, „knappt hij er niet zienderogen van op? Je zult eens zien wat een net jonchie het is als we hem straks helemaal schoon hebben.”

Wonder boven wonder toonde Kees zich door alles wat Jet zei helemaal niet beledigd en later hoort tante Mies hem tegen Karel er over opscheppen. „Je ken zeker wel zien dat 'k razend opgeknap ben. Modderwater is d'r afgekemme, jô, kepleet modderwater!”

Kees heeft schoon ondergoed van Karel aangekregen. Van zijn eigen

kleren heeft Jet een bundeltje gemaakt met een stevig papier er om, dat mag hij morgenavond mee naar huis nemen.

Als ze 's avonds aan tafel gaan, moet Kees door nog een zure appel heenbijten. Er wordt een plank vóór hem over de leuning van zijn stoel gelegd, met een servet er over en op dat tafeltje krijgt hij zijn bord. Zo kan hij rustig achteruit blijven leunen en hoeft hij niet zo ver te reiken om bij de tafel te komen.

Eerst vindt hij het erg gek. „Wat mot dat nou?” protesteert hij, „k lijken wel 'n kind in 'n kinderstoel.”

Maar oom Henk zegt met een vervaarlijk stemgeluid: „Geen praatjes! Wij doen wat voor jou het gemakkelijkste is en daarmee basta!” „Nou, ook al goed dan,” geeft Kees toe.

Het is heel goed te merken, dat hij wat aan het inbinden is. Hij is niet meer zo voortdurend aan het woord als de vorige keer en ook met het eten doet hij zijn best om niet te veel te knoeien.

„Hij zal best leren,” zegt oom Henk tegen tante Mies, 's avonds als ze Kees in bed hebben geholpen. „Let eens op, we maken er nog een heel behoorlijke jongen van.”

Ansje hoort het oom Henk zeggen en vraagt: „Was hij erg vuil, tante Mies?”

„O, kind, niet te zeggen zo vuil en dat hoofd, 't was verschrikkelijk!”

„Aan de ene kant toch wel leuk dat hij hier gekomen is,” zegt Ansje. In haar hart vindt ze hem helemaal niet onaardig. Alleen is het jammer, dat Tini zo veel van hem te zeggen heeft. Maar misschien nu niet meer, nu hij schoon is. Tini heeft altijd van iedereen wat te zeggen, van Karel ook. Vervelend is dat toch eigenlijk. Ansje wil juist zo graag met allemaal goeie vrienden zijn, maar het schijnt wel onmogelijk om dan met Tini goed te blijven.

De jongens liggen in bed nog een hele poos te praten.

„Jouw ome,” zegt Kees, „praat net zo as de meester bij mijn op 't school, ook zo grosig zal 'k maar zegge. Zou 'k dat ook niet kenne lere?”

„Hoe bedoel je dat?”

„Nou, dat 'k net zo deftig wil worre as jullie, wat denk ie, zou dat kenne?”

„Ik weet het niet,” zegt Karel twijfelachtig.

Kees steekt zijn armen uit en strijkt met welbehagen over het zachte flanel van Karels pyjama, die tante Mies hem heeft aangetrokken.

„Bij me moeder hou 'k altijd me overhempie an 's nachts. 'k Zel tege d'r zegge, dat ze voor mijn ook zo'n pakkie mot kope. Was jij je eige altijd elleke morge?"

„Natuurlijk," zegt Karel verwonderd.

„Ikke ook, hoor," zegt Kees.

Behaaglijk trekt hij de deken wat hoger op, zodat hij er tot zijn neus toe onderligt.

Ansje komt de trap op en kijkt om de deur.

„Slapen jullie al?"

„As 'n os," geeft Kees ten antwoord.

Ansje lacht. „Welterusten, hoor!"

Kees doet zijn mond al open om „maf ze" te zeggen, maar hij bedenkt zich en zegt evenals Karel: „welterusten."

„We gane toch nou al niet slape, hee, we klesse toch zeker nog 'n bietje?" vraagt hij, als hij merkt dat Karel niet veel antwoord meer geeft op zijn gepraat.

„Ja, tante Mies komt aanstonds nog, tot zolang blijf ik wakker."

„Waar zamme 't es over hebbe?"

„Ik weet het niet."

„Over as we later same naar Indië gane?"

„Ja, dat is goed," zegt Karel slaperig.

En Kees steekt van wal.

„Zel dat effe tof weze," begint hij, „dan bin jij 'n dokter en ikke wor net zo as je vader en dan zelle we 't die heidene wel es effe vertelle, hee? Maar dan mot je netuurlijk eerst hebbe gemaak dat 'k lope ken."

„Ja maar, eh. . . ."

Kees wacht af wat er verder komen zal, maar er komt niets.

„Watte maar?"

„Och, niets eigenlijk."

Even ligt Kees heel stil. Dan hijst hij zich overeind en trekt met zijn handen zijn machteloze benen omhoog.

„Wat ga je doen?" vraagt Karel, die het andere bed hoort kraken en in het schemerduister vaag iets ziet bewegen.

„'k Gaan maffe," zegt Kees kort. Hij draait zich naar de muur, de knieën hoog opgetrokken.

Een tijdje is het stil en dan zegt Kees gesmoord: „Me moeder zeg, as ie d'r mee gebore ben zo as ik, dan ken je d'r geen eens van beter worre."

„Jawel, God kan het wel,” zegt Karel met overtuiging.

Driftig draait Kees zich weer om.

„Nou, waarvoor doet Hij 't dan niet? 'k Heb 't Hem nou al zo dikfels gevraagd, 'k doen gewoon niet anders.”

„Ja, maar misschien wil God het wel niet.”

„Zo, denk ie dat?” zegt Kees langzaam en ijszig, „dus jij denk dat m'n eige Vader niet wil hebbe, dat ik ken lope. 'k Was wel gek as 'k dat mos glove.”

De deur gaat zacht open. Tante Mies komt de kamer binnen en draait het licht aan.

„Wat liggen jullie nog druk te praten, kinders, je had al lang moeten slapen. Lig je lekker, Kees? Warm genoeg?”

„Nou, 'k stik bekans,” zegt Kees.

Tante Mies gaat nog even na of Kees alles wat hij vannacht nodig kan hebben, bij de hand heeft, en dan geeft ze Karel een nachtoen en Kees ook.

De jongen kleurt er van en kijkt schichtig naar zijn vriend of die het niet gek vindt. Maar Karel vindt het blijkbaar heel gewoon. Als het licht weer uit is en tante Mies de kamer heeft verlaten, vindt Kees opeens een antwoord op zijn vraag van daareven.

Hij zegt: „'t Ken m'n ok niks schele ook dat 'k niet ken lope, want als 'k wel had kenne lope, dan was 'k nooit hier gekomme.”

„En dan zou ik geen vriend gehad hebben,” zegt Karel.

Dit is een ontdekking.

„'k Zel d'r tege me Vader maar niet om zanike,” besluit Kees.

IX

HET GAAT GOED!

De moeder van Kees valt tegenwoordig van de ene verbazing in de andere. Eerst komt haar jongen thuis met een vrind, een bruine nog wel, dan krijgt ze een heel deftige meneer over de vloer, dan gaat haar Kees bij die rijkelui lozére of 't zomaar niks is en laat ie nou Zondag thuisgekomen zijn, van kop tot teen gewassen met prachtige onderkieren aan en groos as de beron eiges. Hij wil nou elke avond as ie naar bed gaat al zijn kieren uit en dat jassie met die lange broek aan, dat ie van die mevrouw

heeft meegekregen. En ze is niet zo goed of ze mot hem elke morgen een bak met water brengen dat ie z'n eige wassen kan, voordat ie naar 't school ga. En dan heb tie 'n groot boek van die vrind van 'm gekregen om in te lezen, ze gelooft, dat 't van het Heilsleger is, maar zij mag er niet aankomen van Kees, want dan maakt ze 't smerig, zeg tie. Ze heeft er stiekem toch wel es in gekeken, as Kees de rit op was, en toen is er 'n klein vlekke op het kaf gekomen en nou knijp z'em dat Kees het zien zal.

En of dat nou allemaal nog niet genoeg is, komt me daar de buvrouw binnenlopen en die vertelt dat ze vanmiddag de dominee bij d'r heb gehad en die dominee heb naar Kees gevraag.

„Mens, 'k ben d'r glad kefuus van,” zegt de buvrouw, „dat 's nou de dominee waar 'k vroeger bij op kategesaasje ben geweest. Nooit heb tie meer naar me omgekeke en daar staat ie nou in den eerste voor me neus.”

Kees zit al in bed, als de buvrouw het huis komt binnenstuiven. Hij heeft zijn prachtige pyjama aan, blauw met gele strepen en hij leest nog wat in het boek van Karel.

„Wat zeg ie, buvrouw, heb tie naar Kees gevraag?” zegt moeder verwonderd.

„Ja, hij kleste wat over 'n vriendin van z'n dochter of zoiets, dat heb 'k niet best begrepe, maar 'k weet pertenant zeker dat ie Kees bedoeld heb, want hij zee: „woon hier in de buurt niet 'n jonge die in 'n wagentje rij,” nou en dat ken niet anders as Kees weze.”

„Dat ken uitkomme,” zegt Kees kalm, „dat zel de vader weze van de vriendin van me vrind z'n zussie, dat is 'n dominee.”

„Ja, die zel 't wel weze,” meent moeder, „want vedders heb Kees geen kennis aan 'n dominee, waar Kees?”

De buvrouw kijkt met respect van moeder naar zoon. Ze mot zegge, die Kees heb 't ver geschop. 't Is dat ze onderlest eiges die sjieke, ouwe meneer nog de weg heb geweze, toen die Kees op is komme zoeke, anders zou ze 't niet kenne glove. En 't mot bar rijk volk weze, bulleke van de cente, dat zie je zo. En nou had die dominee 't vemiddag ook alweer over 'm.

„Hij heb 'n goed woordje met me gepraat,” zegt ze braaf, „hij zee dat 'k weer naar de kerk mos komme en dat 'k me kinders naar de kategesaasje en naar 't zondagsschool mos sture.”

„Wat is dat toch eindelijk, 'n kategesaasje?” vraagt moeder.

„Nou, net as op 't school en d'n dominee is zo gezeg de meester, je mot er 'n hoop voor lere uit de Bijbel en uit 'n vrageboekie.”

„Kees heb ook 'n Bijbel,” zegt moeder, „waar Kees, je zee toch dat 't 'n Bijbel was?”

„Laas kijke?” zegt de buurvrouw nieuwsgierig. Ze neemt het boek, dat Kees voor zich heeft liggen, ter hand en bladert er in.

„Warentig, 't is d'r een, maar toch niet zoas ik heb gehad, bij mijn stinge d'r allemaal tekste in met cijfers d'r voor. 't Benne zeker ook erge christelijke mense?”

„Nou en of,” zegt Kees. De buvrouw heeft er niks mee nodig, dat hij niet eens weet wat christelijk eigenlijk precies betekent.

De buurvrouw is op de rand van Kees z'n bed gaan zitten en kijkt nog steeds in het boek. Moeder zegt niet veel. Ze laat Kees het woord maar doen, maar inwendig gloeit ze van trots. Daar leg tie nou, met z'n mooie pakkie an, hij ken niet lope, dat 's waar, maar laat 'm vedders maar schuive, haar Kees!

„k Gaan toch weer es naar de kerk,” zegt de buurvrouw met een lichte zucht het boek neerlegend, „zoiets daar ken 'n mens toch feitelijk niet buite.”

Ze staat op. „Nou mense, k gaan maar weer es, k mot nog naar me zwager, goeienavond.”

Maar Kees schiet nog wat te binnen.

„Buvrouw, heb ie dat ook wel es gehoord op de kategesaasje, dat alle mense broers en zusse van mekaar benne?”

De buurvrouw lacht een beetje schamper. „O, dikkels zat, en 't is mooi gezeid, as de mense d'r ook maar naar woue leve, maar daar mot je niet om komme.”

„Nou, maar ikke leef d'r wel naar, hoor,” zegt Kees zelfvoldaan, „en bij Karel z'n thuis ook.”

„O ja, maar dat benne zukke goeie mense, zo vin je d'r niet veel, wat zeg jij nou, buvrouw?”

Kees z'n moeder beaamt het dadelijk geestdriftig. „Daar heb Kees een lotje uit de loterij mee getrokken.”

„Me man z'n neefie ken d'r ook maar nooit over uit, dat 't toch zo'n aardige man was die onderlest hier is geweest.”

„Heb Klaas 'm dan gezien?” vraagt Kees.

„Ja, hij kwam 'm hier tege in 't steegie.”

„Dat had Klaas dan ook wel es tege me kenne zegge.”

„Dat heb tie zeker niet gedurreve, hij denkt zeker, dat jij nou zòne piet geworre ben.”

Daar zet Kees een hoge borst van op. „Hij hoef voor mijn anders niet bang te weze, 'k ben ook maar 'n gewoon mens,” zegt hij vreselijk verwaand.

De andere dag rijdt hij expres langs de fietsenmakerij om te kijken of hij Klaas in 't oog kan krijgen. Dat zo'n grote knul van vijftien jaar, as 't geen zestien is, warempel bang zou zijn om wat tegen hem, tegen Kees te zeggen, dat vindt hij zoiets geweldigs.

Hij is dan ook wel wat teleurgesteld, als hij „volluk!” heeft geroepen en Klaas naar buiten komt gelopen, dat die dan heel gewoon doet, net als anders.

„Heb ie me nodig?” vraagt Klaas, „is de kar weer es kapot?”

„Nee, dat niet.” Kees wordt verlegen, want hij heeft hier eigenlijk niets te maken.

„Nou, watte dan?”

Op goed geluk gooit Kees er uit: „Ben ie onderlest hier in 't steegie me ome niet es tegegekemme?”

„Je ome?”

„Ja, zo'n ouwe man met 'n sikkie en me vrind?”

„'n Ouwe man met 'n sikkie en 'n vrind,” herhaalt Klaas nadenkend, „nou ie 't zeg, ja die heb 'k gezien en je ne vrind ook, maar 'n sikkie,

daar ken 'k m'n eige niks van herindere. 't Was zeker nog maar 'n bar klein beessie?"

Kees wordt vuurrood en kijkt naar Klaas of hij hem aan wil vliegen.

„Nou zoet maar, vreet me maar niet op,” zegt Klaas.

„Zeg, mot je hore,” hij buigt zich vertrouwelijk naar Kees over, „'k gaan misschien wel naar de kategesaasje bij de dominee van me tante.”

Kees is zijn boosheid dadelijk vergeten.

„Echies?"

„Ja, me vader heb d'r wat op tege, maar 'k gaan toch.”

„Daar mot je 'n hoop voor lere,” zegt Kees gewichtig.

„O, dat ken me niks schele, 'k vind 't jammer genog dat 'k er maar zo'n bietje van af weet.”

„Zel 'k 'es aan me ome vrage of ie es 'n boek van 'm mag leze? Maar 'k waarschouw ie dat d'r geen vlekke op kommel!”

„Dat hoef ie mijn niet te vertelle. Maar as ie 't es voor me vrage ken, Kees, dan bin jij de beste op één na.”

's Woensdagmiddags heeft Kees het er dadelijk met Karel over en Karel belooft dat hij het aan oom Henk zal vragen.

Er is afgesproken, dat Kees voortaan altijd van Zaterdag tot Zondag bij Karel zal zijn, dan kan hij meteen elke week gebaad worden. Tante Mies heeft eerst goed met Jet overlegd, want Jet moet Kees helpen en als zij er geen zin in heeft, moet er iets anders op gevonden worden. Maar Jet heeft geen bezwaren. Nou ze eenmaal gezien heeft dat hij er tegen kan, is ze er zelf ook erg voor dat ze hem bijhouden. Oom Henk heeft wel een boek voor Klaas.

„Hoe oud is die jongen?” vraagt hij bij de eerstvolgende gelegenheid aan Kees.

„Nou, vast awel zestien.”

„Houdt hij van Vaderlandse Geschiedenis?"

Kees is er niet mee op de hoogte, maar hij denkt van wel. Kees is er zelf ook zo gek op. Ze waren nou op school met Johan de Witt bezig.

Als hij weer naar huis gaat, neemt hij een boek voor Klaas mee, maar voordat hij het aan hem geeft, leest hij het eerst zelf lekker uit. En laat dat boek nou warentig helemaal over Johan de Witt en zijn broer gaan en over Prins Willem! Hij weet er nou veel meer van af as al de jongens uit zijn klas bij mekaar en de meester misschien er wel bij. De volgende keer op de Vaderlandse Geschiedenisles verbaast Kees de klas door telkens zijn vinger op te steken en dan een heleboel

dingen te vertellen over Johan de Witt, die hij onmogelijk van de meester kan hebben, omdat die het daar helemaal niet over heeft gehad.

„Hoe weet je dat toch allemaal?” zegt de meester op het laatst met een lachje.

„Uit 'n boek dat 'k van de ome van me vrind heb.”

„Zo, zo, en wie is je vrind?”

Kees kijkt eens om zich heen. De andere kinderen zijn muisstil en luisteren met gerekte halzen en nieuwsgierige gezichten naar wat Kees en de meester te verhandelen hebben.

En Kees vertelt: Van z'n vrind Karel, die uit Indië is gekomen en die z'n vader zendeling is en dat ie nou met z'n zussie bij z'n ome en z'n tante is en dat z'n vrind 'n bruine is en later voor dokter gaat leren en dat hij er elke Zaterdag en Zondag naar toe gaat.

„Die 'n bruine hebbe wullie wel es gezien, waar Aai?” zegt een van de jongens, die bij Kees in de buurt woont, tegen zijn buurman.

„En die vader van je vrind, die zendeling, wat doet die daar in Indië?” vraagt de meester. Natuurlijk weet de meester dat best, maar hij is nieuwsgierig of Kees het ook weet en wat hij er op antwoorden zal.

„Nou, die vertel aan die bruine daarginder, dat alle mense één en dezelfde Vader hebbe, en dat zullie broers en zusse van ons benne.”

Een paar kinderen beginnen te gichelen, maar de meester roept: „Stilte daar!” en tikt Kees eens op zijn wang. „Jij weet het, hoor.” Na deze gebeurtenis kan Kees heel goed merken, dat hij bij zijn klasgenoten een eind in aanzien gestegen is.

Een paar van de jongens lopen nadien zelfs geregeld met hem mee naar huis en proberen bij hem in het gevele te komen door zijn wagen te duwen en hem over zijn vrind uit te horen. Kees doet heel onverschillig en laat niet merken hoe hij er van geniet. Maar 't duurt niet lang, of ze laten hem weer alleen gaan, ten eerste, omdat Kees zo weinig toeschietelijk is en ten tweede, omdat het toch maar een suf iets is, om zoet naast zo'n wagentje te lopen en het aan te leggen met een knul, met wie je niet eens vechten kunt.

Maar Kees is tevreden. De andere jongens weten nu tenminste, dat hij niet mis is en dat is hem voldoende.

Met Karel gaat het op school langzamerhand ook beter.

Elke dag als hij naar school gaat, staat Wim Radeloos hem op te wachten en als de school uitgaat, loopt hij met hem mee. Dat is eigenlijk zonder erg zo gekomen en Karel vindt het best, veel gezelli-

ger dan alleen. Ansje en hij gaan nooit meer samen, want Tini komt altijd al heel vroeg Ansje halen en ze laten goed merken dat ze veel liever hem er niet bij hebben. Maar sinds Karel met Kees vriend is, vindt hij het niet zo erg meer.

Wim Radeloos is wel een beetje een zeurpiet. Hij is thuis de jongste. Zijn vader vaart op een schip en is bijna altijd weg. Broertjes heeft hij niet, alleen een grote zus die erg de baas over hem speelt, tenminste dat vindt hij zelf en daar beklagt hij zich over tegen Karel. Elke dag doet hij hem lange verhalen.

„k Mag nooit iets en m'n moeder geeft altijd m'n zus gelijk en als er wat is, heb ik het altijd gedaan.”

Karel vindt het erg naar voor Wim, maar kan er ook niets aan doen. De grote jongen, die naast Karel zit, is ook niet zo gevaarlijk als hij eerst gedacht had. Hij heeft wel een grote mond, maar hij meent het niet zo kwaad. Laatst duwde hij onder schooltijd Karel een briefje in zijn hand en fluisterde hem toe, dat hij dat aan Cor moest geven, een jongen die vlak bij hem in de andere rij zat. Karel was eerst bang geweest dat de meester het zou merken, maar het was wel opwindend. Toen de meester even met de rug naar de klas stond, heeft hij het gedaan gekregen om Cor het briefje stiekem in z'n zak te duwen en die heeft het later onder de lessenaar gelezen.

Na schooltijd heeft Karel nieuwsgierig aan Piet gevraagd wat er toch op dat briefje stond en toen zei Piet heel lauw: „O, niks bijzonders, alleen of Cor eens naar m'n konijnen wou komen kijken.”

„Maar waarom vroeg je het hem zelf niet?”

„Welnee, 'n briefje is veel lolliger.”

Karel kon daar de aardigheid niet van inzien. Maar nu de jongens hebben gemerkt dat hij best mee kan doen, komt hij beter bij hen in de pas. En omdat hij goed is met Wim Radeloos, wordt die ook niet zo veel meer geplaagd. Die heeft het door hem dus ook plezieriger gekregen op school.

Ja, het gaat goed met Karel de laatste tijd en met Kees ook, het gaat met alle twee heel goed.

ZORGEN

Waar Kees altijd over heeft gedroomd, maar wat hij nooit voor mogelijk heeft gehouden, is nu echt gebeurd. De meester heeft gezegd, dat hij en zijn vrind eens een keer moeten aankomen, dan zal de meester hun zijn tropische vissen eens laten zien.

Kees kon zijn oren haast niet geloven, toen de meester het zei.

En nu is het Woensdagmiddag en zit hij te popelen dat Karel maar gauw zal komen, dan kunnen ze op weg. Karel weet er nog niets van, want de meester heeft het vanmorgen pas gevraagd.

Hij heeft er zijn mooie pak voor aangetrokken en moeder heeft hem, voordat ze naar de fabriek ging, alvast in de wagen moeten zetten, want de buurvrouw is niet thuis. Nu zit hij voor de deur in de regen met een ouwe paraplu op. Hij zou Karel wel vast tegen willen gaan, maar ze hebben niks afgesproken en dan zouden ze elkaar wel eens mis kunnen lopen.

Je kunt wel merken dat Kees een beetje gewend is geraakt aan onverwachte gebeurtenissen. Natuurlijk is het bijna niet te geloven dat hij met Karel bij de meester op visite zal gaan, maar toch vat hij het voor zijn doen nogal kalm op. Nee, dan heeft Kees de laatste tijd nog wel andere dingen beleefd.

Daarom zit hij nu tamelijk rustig en geduldig onder zijn paraplu op Karel te wachten. Na een poosje houdt de regen op, een stukje blauwe lucht wordt zichtbaar en de zon komt er door kijken.

't Wordt nu wat drukker in het straatje, de deuren gaan open en de kinderen komen weer buiten spelen. Kees doet zijn paraplu dicht en rijdt langzaam een eindje in de richting vanwaar hij Karel verwacht. Juist als hij aan 't eind van de straat is komt die de hoek om zetten.

„Ha, ben je al buiten?”

„Neent, 'k bin binne,” zegt Kees onverstaanbaar, „we gane vemiddag naar de meester.”

„De meester?”

„Ja, de meester van 't school, die heb 'n hele zwik Indische vissies en die wou ie is late zien en jij mos meekomme heb tie gezeg.”

„Ja, maar ik ken die meester helemaal niet.”

„Doe niet zo achterlijk, as die 't nou tocn eiges heb gezeg,” zegt Kees, die zijn geduld weer begint te verliezen. „As ie soms liever niet meega, dan gaan ik wel allenig, hoor.”

„Nou, goed dan, ik ga wel mee.”

„Ja, graag of helemaal niet.” Kees is verontwaardigd over zoveel ondankbaarheid, hij had vast gedacht dat Karel het prachtig zou vinden dat hij met Kees mee naar de meester mocht. „'k Doch dat je 't wel jofel zou vinde,” zegt hij verwijtend.

„Ik vind het ook wel leuk, als ik maar zeker weet dat de meester mij ook echt gevraagd heeft.”

„Je denk zeker dat 'k dat uit m'n duim heb zitte zuige,” zegt Kees.

„Kom, vort, dan gane we.”

„Waar woont die meester ook alweer?” vraagt Karel, als ze de kleine straatjes uit en op de grote weg gekomen zijn.

„In de Wilhelminalaan, gunterwijd die hobbel op.”

„O ja, daar zijn we al eens meer heen geweest.”

De weg, waar ze langs moeten, loopt een beetje omhoog tegen een dijk op. Als Kees alleen is, neemt hij altijd een andere weg, want zonder hulp kan hij hier haast niet tegen op.

„Douw es effe,” zegt hij.

Boven gekomen blijft Karel achter de wagen lopen, zijn handen op de rugleuning, veel prettiger zo dan er naast. Maar Kees kan het niet hebben.

„Kom d'r nou maar weer neffe,” zegt hij geprikkeld, „'t lijken wel of ie achter 'ne kinderwage loop.”

Juist moeten ze een doktersauto passeren, die rechts van de weg geparkeerd staat.

Terwijl Kees naar het midden van de straat stuurt, gaat domme Karel links van het wagentje lopen.

Van de overkant komt met een vaart een taxi aanrazen.

De chauffeur kan niet snel genoeg uitwijken, als daar plotseling achter de stilstaande auto vandaan een invalidenwagentje voor hem opduikt.

Hij gaat er rakelings langs, de spatborden raken elkaar met een luide pang en als Kees stijf van schrik opzij kijkt, ziet hij Karel niet meer naast zich.

Een eindje verderop stopt de auto met knarsende remmen.

Langs de kant van de weg, tegen het trottoir aan, ligt een kleine, stille gedaante. Dat is Karel, die door de taxi is opgeschept en een eindweegs meegesleurd.

Mensen komen toegelopen en maken een kring om Karel heen. De chauffeur is haastig uit zijn wagen gestapt. Hij ziet er ontdaan uit. Het hart bonkt hem in de keel, als Kees zijn wagen omdraait en op het groepje mensen toerijdt, dat al groter en groter wordt. Hij verstaat niet wat er wordt gemompeld en hij ziet niets van Karel. Hij trekt een fietsjongen aan zijn mouw, die met uitgestrekte hals probeert, of hij er ook nog wat van te zien kan krijgen, maar niet veel kans heeft, want zijn fiets, die hij aan de hand moet houden, verhindert hem om tussen de mensen door te dringen. „Blijf van me lijf!” grauwt hij, als hij merkt dat er iemand aan zijn jas trekt. Maar dan ziet hij, dat het een jongen in een invalidenwagentje is en wat vriendelijker zegt hij: „Wat mot je?”

„Is tie dood?” vraagt Kees met een bleek gezicht.

„Ja, dat zal wel,” zegt de fietsjongen, „die zal wel zo dood zijn as 'n pier.”

„En 'k zee nog,” stamelt Kees, „ik zee nog, kom achter me wage vandaan, dat zee ik nog tegen 'm.”

De fietsjongen kijkt hem nieuwsgierig aan.

„Ken ie 'm dan, was ie d'r bij?”

„'t Is me vrind.”

„Dan zal ie wel motte getuige,” voorspelt de fietsjongen. „'t Wor 'n pelisiezaakie netuurlijk, gloof maar gerust dat die chefeur 'nen flinken opdoffer krijg.”

De kring van mensen opent zich. Iemand gaat aanbellen bij het huis, waar de doktersauto voorstaat. In de verte komt een agent aan. Even later komt de dokter met de man, die hem is wezen halen, vlug aangegelopen.

Kees ziet het allemaal als in een droom gebeuren. Hij ziet hoe de dokter met Karel in zijn armen op zijn auto toeloopt. De chauffeur, die maar steeds staat te zeggen dat hij er niets aan doen kon, opent voor hem het portier en behoedzaam wordt Karel op de achterbank neergelegd.

„Weet iemand waar die jongen thuis hoort?” vraagt vervolgens de dokter aan de omstanders.

„Hier, hij weet 't,” zegt de fietsjongen, op Kees wijzend, „'t is zonne vrind zeg tie.”

„Ja, dat is waar,” zegt de chauffeur opgewonden, „dat invalidenwagentje had ik ook haast nog te plettere gerejen!”

Maar de dokter luistert niet erg naar wat de chauffeur te beweren heeft. Hij wil alleen het adres van Karel en het overige moet de

agent, die intussen op de plaats van het onheil verschenen is, maar uitmaken. Hij noteert het adres dat Kees opgeeft, Parklaan 66 en rijdt weg, nadat hij de agent van politie heeft opgedragen, de familie van de jongen met het ongeval in kennis te stellen.

En dan haalt de agent potlood en papier voor de dag en wordt er procesverbaal opgemaakt.

Eerst doet de chauffeur zijn verhaal en daarna wordt Kees onder-vraagd.

Ook verschillende van de omstanders hebben het ongeluk zien gebeuren en uit wat zij allen verklaren blijkt duidelijk, dat de chauffeur geen schuld treft en het wel met een sisser voor hem zal aflopen.

Het valt mee, dat de politieagent nogal geen „kwaje” is.

„Ik zou me maar niet al te ongerust maken, het zal wel loslopen,” zegt hij tegen de chauffeur, en tegen Kees: „Kijk voortaan een beetje beter uit je doppe, hè!”

Versuft kijkt Kees hem aan. Daarnet heeft hij op de vragen, die de agent hem stelde, niet veel antwoord kunnen geven. Eigenlijk heeft hij alleen maar telkens herhaald dat Karel achter zijn wagen liep en dat hij, Kees, toen tegen hem gezegd had: „kom d'r nou weer neffe.”

De chauffeur gaat even door met zich te verontschuldigen.

„Ja, die blagen, hè, ze lopen maar raak,” zegt hij verontwaardigd, „zeg nou zelf eens, mensen, wat ken je d'r aan doen als ze je daar ineens vlak voor je wielen komen leggen?”

De mensen, die er omheen staan, zijn het roerend met hem eens en opgelucht tikt hij aan zijn pet, zet zich achter het stuur van zijn wagen en rijdt weg.

Langzamerhand verspreiden zich nu de mensen, de agent vertrekt in de richting van de Parklaan en Kees blijft alleen over met de fietsjongen, die, over het stuur van zijn fiets geleund, hem met belangstelling staat op te nemen.

„'t Was 'nen bruine, hee, die vrind van je!” begint hij. Het is duidelijk dat hij erg graag wat meer te weten wil komen. Maar Kees is er te akelig aan toe om te praten.

„Dus jij dink, dat ie dood is?” zegt hij met een schorre stem, als antwoord op de vraag van de ander.

Daar komt de fietsjongen uit alle macht tegen op.

„Heb ik dat gezegd? Hoe haal ie 't in je hoofd! Gloof maar grust, dat ze 'm daar in 't ziekenhuis wel weer opkalefateren.”

„Zou ie denke?”

„Nou en of! 'k Heb eiges ook awel vier keer in 't ziekehuis gelege, twee keer voor me longe, één keer voor me blindedarm en een keer voor bloedvergiftiging en alle vier de kere zowat op 't kantje af.”

„Ja, maar dat 's heel wat anders as onder 'n auto te hebbe gelege.”

„'t Kom op 'tzelfde neer,” vindt de fietsjongen, „hoe komt 't dat jij in 'n wagentje rij, ken je niet lope?”

„Jawel, dat doen ik voor me lol,” zegt Kees.

Moet die knul ook maar niet zo opscheppe met z'n longe en z'n ziekehuis, denkt hij wraakzuchtig.

Er komt een vleugje kleur over het bleke gezicht van de ander. Wordt hij daar even voor lillekert gezet! Hij richt zich op en zwaait zijn been over de fiets. „Nou, goeie! Houw ie maar sjaakies, hoor,” zegt hij en rijdt weg.

Spijtig kijkt Kees hem na. Jammer, hij had wel gewild dat hij nog even gebleven was. Toch 'n aardige knul en nou is hij weer zo alleen en Karel die gaat misschien wel dood.

Zijn handen grijpen de bomen van zijn wagentje en langzaam rijdt hij verder. Zou die tuut er al haast zijn? Zal hij er ook maar heen gaan? Of liever eens de kant van 't ziekenhuis uit rijden? Daar bij de poort tante Mies opwachten, die er natuurlijk daluk naar toe zal gaan? Waar gingen ze toch ook alweer samen op af? O ja, naar de meester. Doelloos rijdt hij verder. Ja, maar hij moet er toch heen, want 't kan best wezen, dat Karel niet dood is en dan weet hij 't niet. Maar 't kan ook best zijn, dat Karel wel dood is en dan wil hij 't nog niet weten.

Langzaam, heel langzaam rijdt hij de kant van de Parklaan op.

Er is eens een dag geweest, jaren geleden, die Ansjie nooit vergeten kan.

Ze was toen nog erg klein.

Vader was 's morgens uitgegaan en kwam maar niet terug.

Ze kan zich nog duidelijk moeders ongerustheid herinneren, haar betraande ogen, toen het al later en later werd, haar praten er over met de huisjongen en hoe ze voortdurend naar buiten liep om te kijken of vader er nog niet aankwam en helemaal niet naar Ansjie keek, die ergens in een hoekje zat te huilen.

Hoe het precies is afgelopen weet ze niet meer, maar wel heeft ze goed onthouden hoe angstig het was en hoe 'n naar gevoel het gaf. Iets dergelijks overkomt Ansjie nu Karel in het ziekenhuis ligt en

het een dubbeltje op zijn kant zal zijn of hij het er door haalt, zoals de dokter heeft gezegd.

Er zijn ogenblikken dat Ansje van narigheid geen raad weet. Het kan haast niet waar zijn en toch is het waar. Karel heeft een ongeluk gehad, het is zo erg met hem, dat hij misschien wel niet meer beter zal worden. Dat droomt ze niet, hoewel ze het soms denkt.

Maar oom Henk en tante Mies zijn zwijgzaam en bezorgd, het is dodelijk stil in huis, Jet loopt op haar tenen. Tante is bijna de hele dag in het ziekenhuis bij Karel en als oom van 't kantoor thuiskomt, gaat hij ook nog even kijken. Oom en tante vinden beter dat Ansje er niet heengaat, want Karel is steeds buiten kennis, ze zou er dus niets aan hebben.

En dat is allemaal verschrikkelijk waar, dat droomt ze niet. En wat het allerergste is, heeft ze voor zichzelf nog niet eens durven bekenen.

Maar één ding is zeker, met Tini gaat ze niet meer mee.

Ze heeft aan Jet gevraagd of die het tegen haar zeggen wou, als ze kwam bellen om Ansje te halen.

„Zeg jij het maar, Jet,” heeft ze gezegd, „want ik wil haar niet meer zien.”

Jet was dadelijk bereid om het voor haar op te knappen. Ze heeft die Tini altijd al zo'n verwaand nest gevonden en die arme Karel'tje was gewoon lucht voor d'r. Jet heeft haar ogen niet in d'r zak!

Als ze Tini de volgende dag opendoet en die als naar gewoonte meteen wil doorlopen, wordt ze door Jet tegengehouden.

„Ho, wacht es even, ik moest je van Ansje zeggen dat je d'r niet meer hoeft te komen halen, want dat ze niet meer met je meegaat.”

„Hè, wat bedoel je?” zegt Tini verbaasd.

„Net wat ik zeg, Ansje gaat niet meer met je mee en de jonheer Karel ligt in 't ziekenhuis, die is door een auto overreden en is er erg naar aan toe.”

Het begint tot Tini door te dringen wat Jets woorden te betekenen hebben. Ze is er zo beduusd van, dat ze vergeet om bij-de-hand te zijn. Jet zou haast nog met haar te doen krijgen, zo zielig staat ze daar nu te kijken.

Maar Jet verhardt haar hart tegen Tini, ze voelt zich half en half aan Karel verplicht om dat nest eens flink op haar nummer te zetten. Dat nest voelt zich ondertussen erg ongelukkig, maar probeert of ze zich nog redden kan door een hoge toon aan te slaan.

„Ik zou Ansje zelf wel eens willen spreken.”

„Kan niet,” zegt Jet, „Ansje is al lang naar school.”

„Mevrouw dan.”

„Die is ook al weg, naar 't ziekenhuis.”

Tini voelt duidelijk, dat ze heeft afgedaan en twee dikke tranen springen onverhoeds te voorschijn.

Langzaam draait ze zich om, maar ze vraagt toch nog: „Is 't heel erg met Karel?”

„Ja, heel erg,” zegt Jet bedrukt.

„Dan ga ik maar. Dag Jet.”

Hoofdschuddend kijkt Jet Tini na, die met lome voeten het tuinpad afloopt. Ze voelt zich toch niet zo voldaan als ze gedacht had.

Die morgen op school kijkt Tini telkens Ansje's kant uit, maar Ansje zit met een triest gezicht over haar werk gebogen en

kijkt haar niet één keer aan. Na schooltijd denkt ze er over om maar net te doen of ze nergens van af weet en gewoon zoals altijd met Ansje mee te lopen, maar daar heeft ze geen moed voor.

Termeergeslagen komt ze thuis en vertelt alleen, dat Karel een erg ongeluk heeft gehad en in het ziekenhuis ligt. Dat Ansje kwaad op haar is, daar zegt ze niets van.

Pa en ma schrikken heel erg van het bericht.

Mevrouw neemt zich voor om er vanmiddag dadelijk even heen te gaan.

„Die arme Ansje. 't Is wel geen eigen broertje, maar 't is toch vreselijk voor het arme kind. Ze was zeker wel van streek?”

„Ja, ik geloof het wel, dat zal wel.” Het klinkt erg mat.

„Heeft ze je niet verteld hoe het gegaan is?”

„Nee ma, ze zei er niets over.” Zenuwachtig bijt Tini op het hangertje van haar halskettinkje.

v. d. N. v. l. 11

De dominee kijkt haar opmerkzaam aan. „Ik geloof dat ons meisje er ook een beetje van streek van is, hè?”

„Ja, natuurlijk, vanzelf!” zegt Tini bitser dan ze bedoelt. Maar zo moet ze wel doen, anders komen er vast en zeker tranen.

„Tini, wanneer zul jij toch eens afleren om altijd zo snibbig te doen,” zegt ma verwijtend, „kijk eens naar Ansje, die is altijd even vriendelijk en aardig.”

„O ja, Ansje, die is nu eenmaal heel anders dan ik.”

Meteen loopt Tini de kamer uit en doet de deur hard achter zich dicht.

Vraagt Tini zich helemaal niet af, waaróm eigenlijk Ansje opeens geen vriendin meer met haar wil zijn?

Natuurlijk doet ze dat en dan hoeft ze niet lang te denken om het antwoord te weten. Ze begrijpt best dat het komt omdat zij nooit aardig voor Karel is geweest en steeds moeite heeft gedaan om Ansje van hem af te trekken. En omdat Karel nu misschien wel sterven zal, heeft Ansje er natuurlijk berouw over dat ze met haar heeft mee-gedaan.

Ja, Tini heeft het heel erg te kwaad met zichzelf. Dat haar dit nu juist weer overkomen moet. Nooit kan er met haar nu eens wat goed gaan, haar loopt altijd alles tegen. Wanneer er iets prettigs is, kan ze er van te voren al zeker van zijn dat er vandaag of morgen weer wat tussen komt.

Vóór Ansje heeft ze al verscheidene andere vriendinnen gehad, maar ook nooit langer dan een paar maanden. 't Waren echt vervelende kinderen, die altijd maar de baas wilden spelen en nooit eens wouen doen wat Tini zei. Maar met Ansje kon ze nu juist zo goed opschieten.

Als mevrouw Hage 's avonds, waar Tini bij zit, aan haar man vertelt hoe het was bij de familie Vervoorde en dat er niet veel hoop is voor Karel, barst Tini opeens in een krampachtige huilbui uit. Ze is bijna niet tot bedaren te brengen, hoewel pa en ma alles in 't werk stellen om haar te kalmeren.

„Kindje, kindje, trek het je toch niet zo vreselijk aan,” sust ma, als Tini maar blijft kermen en huilen, „'t kan toch immers nog best dat hij er van beter wordt.”

„God is machtig boven bidden en denken te doen, laten wij dat nooit vergeten,” zegt de dominee, als Tini eindelijk wat is bedaard en slapjes in haar stoel hangt. Ze wil er niet aan twijfelen, ze wil vast ge-

loven dat er 'n wonder zal gebeuren. Misschien zal morgenochtend Ansje al naar haar toekomen en zeggen dat het beter gaat met Karel. Met die hoopvolle gedachte slaapt ze in.

Maar de andere dag brengt een teleurstelling. Ansje kijkt niet naar haar om en ze ziet er zo bedroefd uit, dat het niet moeilijk is om te begrijpen dat het nog steeds niet goed is met Karel.

En dan laat Tini geheel en voorgoed de moed zinken. Ze heeft nu nergens hoop meer op. Karel zal sterven en Tini zelf zal voortaan altijd ongelukkig zijn.

Als ze 's middags thuiskomt, vraagt mevrouw Hage dadelijk hoe het met Karel is.

„Ik weet het niet, 't zal wel slecht zijn,” zegt Tini en het klinkt bijna onverschillig.

„Heb je Ansje dan niet gesproken, was ze niet op school?”

„Ja ma, ze was wel op school, maar eh, we zijn geen vriendinnen meer, ze is kwaad op me.”

„Hoe komt dat, wat heb je gedaan?”

„k weet 't ook niet, hoor, ze heeft zelf niets gezegd, ze heeft me door Jet aan de deur laten afschepen.”

„Jet, is dat niet de dienstbode?”

„Ja, ma.”

„Wie is er van de deur gescheept, wat is er aan de hand?” De dominee komt juist de kamer binnen en hoort wat Tini zegt.

„Tini zegt dat Ansje geen vriendin meer met haar wil zijn,” zegt mevrouw.

„Wat heb je dan gedaan?” vraagt ook de dominee.

Met een plof valt Tini op een stoel neer. „Waarom moet ik nou altijd wat gedaan hebben! Ansje heeft net zo goed schuld, die is net zo goed niet aardig voor Karel geweest,” roept ze huilend.

O, wat is ze toch ongelukkig. Ze voelt zich naar en draaierig. Haar handen zijn vochtig, ze heeft hoofdpijn en ze gelooft dat ze moet overgeven.

„Kom, kom, 't zal zo'n vaart wel niet lopen met Ansje, die wordt wel weer goed,” troost de dominee.

„Ik voel me niets lekker,” zegt Tini klagend.

Bezorgd kijkt ma haar aan. 't Is waar, het kind ziet er weer niets goed uit, bleek en met donkere kringen onder de ogen, als ze maar niet ziek wordt. Tini is altijd een zwak poppetje geweest, een echt zorgenkind.

„Om vanmiddag dan maar niet naar school,” raadt ze aan, misschien heb je wel kou gevat, je had ook je jasje nog niet uit moeten laten naar school, 't is nog veel te vroeg in de tijd om het zonder te doen.”

„'t Was zo warm,” verontschuldigt Tini zich.

Gelukkig, vanmiddag hoeft ze tenminste niet naar die nare school. Na het eten wordt ze door ma met een warme kruik naar bed gestuurd.

„Ik moest vanmiddag maar eens met mevrouw Vervoorde gaan praten,” zegt mevrouw Hage tegen de dominee, als Tini naar boven is, „dan kan ik meteen horen hoe het met Karel is.”

„Ja, dat lijkt mij het beste,” stemt haar man toe, „'t zal natuurlijk wel zo'n meisjeskibbelarijtje zijn, maar dit trekt ze zich toch wel erg aan.”

„Het zal wel komen omdat ze zich niet goed voelt,” meent mevrouw. De dominee schudt het hoofd en denkt: misschien komt het omdat voor Tini niemand anders bestaat dan Tini alleen.

Hij staat op. „Kom, ik zal nog eens even naar haar gaan kijken.”

Als mevrouw Hage die middag bij de Vervoorde's aanbelt, vindt ze niemand thuis behalve Jet. Tante Mies is naar het ziekenhuis en met Karel gaat het nog steeds slecht.

Jet voelt zich niet op haar gemak als ze tegenover mevrouw Hage staat. Nadat ze van de week Tini van de deur heeft gestuurd, kan ze het onvoldane gevoel maar niet kwijtraken dat ze niet goed heeft gehandeld en dat ze er nog last mee krijgen zal. Daarom schrok ze even toen ze opendeed en Tini's moeder voor zich zag. Maar nadat mevrouw Hage gehoord heeft dat er niemand van de familie thuis is, informeert ze alleen nog naar Karel en vertrekt. Misschien weet ze er nog niet eens wat van, stelt Jet zichzelf gerust, ik zal maar niet tegen Ansje zeggen, dat ze aan de deur is geweest. Ze heeft er een vaag gevoel van dat Ansje, wat Tini aangaat, net zo min voldaan is als zij zelf.

En daarin vergist ze zich niet.

Als Ansje gedacht heeft dat het allerergste weg zou zijn, als ze met haar vriendin brak, dan heeft ze het mis.

Ze kan nu wel proberen alle schuld op Tini te schuiven, maar dat Karels eigen zusje hem aan zijn lot heeft overgelaten, ja, er zich zelfs voor heeft geschaamd om met hem over straat te gaan, kan al het water van de zee niet afwassen. Ze herinnert zich ook, dat ze zelfs

een beetje jaloers op hem was, toen oom Henk en tante Mies ineens zo vriendelijk voor hem waren geworden.

Deze dagen voelt Ansje zich erg alleen. Tante Mies is bijna de hele dag in het ziekenhuis en als ze van school thuiskomt, vindt ze niemand dan Jet om wat tegen te zeggen. En oom Henk.

Het is een paar dagen, nadat het ongeluk met Karel is gebeurd.

Als oom Henk in de namiddag van kantoor thuiskomt, vindt hij Ansje bij de tafel zitten in de huiskamer. Het treft oom Henk dat ze daar zo doelloos zit en hij doet zichzelf het verwijt, dat hij weinig aandacht heeft besteed aan het kind de laatste dagen.

Hij schuift zijn stoel bij en zegt: „Ansje, kom eens bij me.”

Dat is voor geen dovemans oren gepraat. In een oogwenk zit ze op zijn knieën en tegen hem aangeleund snikt ze haar hevig verdriet uit. Hij klopt haar zachtjes op haar rug en laat haar stilletjes even uitschreien.

„Oom, hij kan toch wel weer beter worden?”

„Maar jazeker, meisje, we geven de hoop niet op, hoor. Karel was altijd een flinke, gezonde jongen, dat scheelt veel, dat zegt de dokter ook.”

Om haar wat op andere gedachten te brengen, vraagt hij: „Ik zie Tini helemaal niet de laatste dagen, durft die niet te komen, nu Karel ziek is?”

„Ik wil geen vriendin meer met haar zijn,” zegt Ansje beslist.

„Zo, en waarom niet?”

„Ze is zo kattig enne, ze wou niet eens dat Karel met ons meeinging, ze had altijd wat van hem te zeggen.”

„Zo, zo, en jij, Ansje?”

Als enig antwoord komen er weer tranen, overvloedig tranen. Ach, dat er toch ook nog zoveel zelfverwijt bij haar verdriet moet komen.

„Ik zou niet zo geweest zijn, als Tini maar anders was geweest,” zegt ze haperend.

Peinzend kijkt oom Henk haar aan.

„Het lijkt me toch niet goed, dat je die arme Tini nu zomaar ineens aan de kant hebt gezet.”

„Arme Tini!” Door haar tranen heen moet Ansje er haast nog om lachen. Die benaming past nu helemaal niet.

„Ja, arme Tini,” zegt oom Henk, „of dacht je dat een meisje niet te beklagen is, dat maar zo zelden tevreden en blijmoedig kan zijn?”

„Dat hoeft helemaal niet, ze kan alles krijgen wat ze hebben wil, ze heeft veel meer dan andere kinderen,” werpt Ansje tegen en als oom

Henk niets zegt, voegt ze er nog aan toe: „en ze heeft alles alleen, ze hoeft nooit iets te delen.”

„Dat is het juist,” valt oom Henk haar bij, „Tini heeft niet leren delen. Ik denk dat ze jou ook voor zich alleen wou hebben en daarom probeerde, je een beetje van je broer af te trekken. En dat is natuurlijk ook de reden waarom ze vaak zo knorrig en ongelukkig is. Maar daarom mag jij haar nog niet in de steek laten.”

Kerlijk gezegd vond Ansje het prettig dat Oom Henk het zo opvat. „Zou ik vanavond nog maar even naar haar toegaan?”

„Dat lijkt me een goed idee. Het is niet de vraag, of Tini een goede vriendin voor jou is, maar of jij een goede vriendin voor Tini bent, daar komt het voor jou in de eerste plaats op aan. En was je tot nog toe een goede vriendin?”

Ansje kijkt beschaamd voor zich en vlijt zich dan met een zucht weer tegen oom Henk aan.

Ze praten nog een beetje tot Jet binnenkomt om de tafel te dekken. Enkele ogenblikken later komt tante Mies thuis.

Haar gezicht staat nog erg bezorgd, maar toch, ze brengt een bericht mee dat hoop geeft. Karel is vanmiddag even bij kennis geweest en de dokter heeft gezegd, dat dit een goed teken is en hoewel er nog steeds gevaar blijft, mag er toch van verbetering gesproken worden.

Na het eten gaat Ansje eerst naar de keuken, naar Jet en vertelt haar, dat ze aanstonds weer naar Tini gaat.

„Zo, daar doe je goed aan,” zegt Jet opgelucht, „zó was het toch eigenlijk ook niks gedaan, hè?”

Onderweg denkt Ansje er opeens aan, dat ze Tini vanmiddag niet op school heeft gezien. Wat zou er zijn? Onwillekeurig gaat ze wat vlugger lopen, maar hoe dichterbij het huis van dominee Hage komt, hoe langzamer het gaat. Goed beschouwd was het toch maar erg laf van haar, om Jet zoiets te laten opknappen. Jet heeft haar niet verteld wat ze precies tegen Tini heeft gezegd, maar Ansje heeft er een idee van dat het wel niet zo erg vriendelijk zal zijn geweest. Het zou best kunnen dat Tini zo boos op haar is, dat ze haar nooit weer wil aankijken.

De dominee zelf doet open.

„Zo meisje, toch geen slecht bericht hoop ik, dat je hierheen voert?”
„Nee, dominee, gelukkig niet, ik kom zeggen dat het een ietsje beter is met Karel.”

„Wel, dat is heerlijk, kom je er even in, dan kun je het ook aan mijn vrouw en Tini vertellen. Tini is vanmiddag thuisgebleven, ze voelde zich niet erg prettig, griep zeker, die heerst op 't ogenblik nogal. Daarom vond mijn vrouw het beter, dat ze maar naar bed ging.”

In de achterkamer is mevrouw Hage. Ze zegt: „Zo kindje, blij dat ik je weer eens zie.”

„Ansje komt vertellen, dat het wat beter gaat met Karel.”

„Dat is dan een goede tijding. Aardig van je om het zelf even te komen zeggen.”

Ansje krijgt een kleur. Zou Tini het aan haar moeder verteld hebben, dat ze niet goed met elkaar zijn?

„Tante Mies zei, dat de dokter meer hoop gegeven had, omdat hij vanmiddag even bij kennis was geweest. Maar 't is nog wel gevaarlijk.”

„In ieder geval hoeven we de moed niet te laten zinken,” zegt de dominee opgeruimd, „en nu wil je zeker eerst even naar Tini? Ga maar naar boven, je weet de weg, hè?”

Tini heeft het vanmiddag niet onplezierig gehad. Wel is ze erg naar en onpasselijk geweest en ze heeft bijna niets gegeten, maar daar tegenover staat, dat ma haar schandelijk heeft verwend. Dat is altijd het prettige van ziek zijn. Iedereen is vriendelijk en bezorgd en zelf hoeft je niets te doen. En je kunt goed zien dat ze nog wel wat waard is, misschien niet voor Ansje, maar toch zeker voor pa en ma, anders zouden die niet zo bang voor haar zijn.

Als Ansje haar kamer komt binnenstappen, is ze een beetje overrompeld, weet ze niet dadelijk wat voor houding ze moet aannemen. Eigenlijk behoorde ze nu boos te zijn, want Ansje heeft haar vreselijk beledigd.

Ansje is erg verlegen. Ze zegt: „Dáágl!” en ze geeft een hand, wat erg gek is, en dan: „Je bent ziek, hè?”

„Ja, de hele middag al, ik ben zó akelig geweest, nu gaat het wel weer een beetje, maar vanmiddag wou ma eerst nog de dokter laten halen. Heeft meneer De Raad niet gevraagd waar ik bleef?”

„Nee, hij heeft niets gezegd.”

Ansje gaat op de stoel zitten die bij Tini's bed staat. Ze zucht eens diep, want nu zou ze eigenlijk moeten zeggen: „Tini, het spijt mij dat ik zo onaardig tegen je ben geweest,” maar ze kan het niet over haar lippen krijgen, het klinkt zo raar, net of ze Tini en zichzelf voor

de mal zat te houden. En het lijkt wel of Tini helemaal niet boos is, dat valt erg mee.

„Zèg, 't gaat een beetje beter met Karel,” en ze begint ijverig te vertellen.

Als ze na een poosje opstaat om weg te gaan, hebben ze gezellig gepraat over alles behalve over dat waar Ans eigenlijk voor gekomen is. Maar met de deurknop al in de hand draait ze zich om.

„Zèg, ik was een naar spook van de week.”

„Ja, ik ook,” zegt Tini vlot.

Allebei lachen ze een beetje beschaamd.

„Nou, kan komen we goed bij mekaar,” zegt Ansje, „dag hoor, morgen kom ik weer.”

En met een licht hart gaat ze de trap af.

XI

ALLES VOOR ELKAAR

De dokter is een gezellige, opgewekte jongeman, die altijd grapjes maakt.

Als hij 's morgens, op zijn rondgang met de hoofdzuster, Karels kamertje binnenkomt, vraagt hij met een ernstig gezicht: „Is het wel met u, zoon van het Oosten?” en trekt een dodelijk verlegen Karel aan zijn neus.

Hij wil hem altijd aan het lachen maken, maar daar past hij voor op, want als hij lacht doet alles hem zo'n pijn.

Soeziger knippert hij met zijn ogen en volgt de lichtstraaltjes die door zijn halfgesloten oogleden vallen, ze worden al langer en langer en dan ineens breken ze af, maar op hetzelfde ogenblik zijn ze er weer.

Wat is hij toch moe. Zou dat altijd zo blijven?

Hij doet zijn ogen wijd open en kijkt de kamer rond. Op het tafeltje bij het raam staat een glas met lathyrus, die heeft Ansje gisteren voor hem meegebracht. En die rode anjers zijn van Jet. Vandaag is het een fijne dag, want het is Zondag en Kees komt. Vanmorgen toen hij

zijn ogen opendeed, heeft hij er dadelijk aan gedacht. De zusters hebben 's Zondags mooie, donkerblauwe japonnen aan en schone schorten voor met de vouw er nog in. En 's morgens haalt een van de zusters een klein orgeltje naar de kinderzaal en dan wordt de deur van zijn kamertje opengezet, zodat hij op de zaal kan kijken en naar het zingen van de zusters en de kinderen kan luisteren.

Met de jongen, die helemaal vooraan ligt, heeft hij al vriendschap gesloten, dat wil zeggen, ze zwaaien naar mekaar en de jongen probeert hem door allerlei gebaren te vertellen wat er ginds op de kinderzaal voorvalt en Karel doet net alsof hij er alles van begrijpt. Ja, dat is een echt aardige jongen, als hij er uit mag zal hij eens bij hem op visite gaan. Langzaam en voorzichtig rijst hij overeind. De dokter heeft gezegd dat hij zich wat meer moet bewegen, niet zo stijf op zijn rug blijven liggen. De dokter heeft goed praten, die heeft niet onder een auto gelegen. Ze plagen hem er hier in het ziekenhuis mee dat hij een slaapkop en een dromer is, omdat hij 's morgens vroeg, als de zuster hem komt wassen, zo moeilijk wakker kan worden en dadelijk weer in slaap valt als hij klaar is en omdat hij overdag meestal maar zo'n beetje ligt te soezen. Wat willen ze toch van hem! Het is toch heel gewoon, als je op bed ligt en alles je pijn doet, dat je dan niet zoveel leven maakt, als die kinderen op de kinderzaal bij voorbeeld? Het is wel prettig ook om stil achterover te liggen en over alles te denken.

Als even later de dokter met de hoofdzuster zijn kamertje binnenkomt, ligt Karel alweer te slapen.

„We zullen hem maar niet wakker maken,” zegt de dokter glimlachend, met een vluchtige blik op de temperatuurlijst.

Maar de zaalzuster, die hem daarna zijn beker melk komt brengen, is zonder pardon.

„Vooruit, broer, word wakker en drink je melk op! Aanstonds gaan we zingen, dan wil je toch meedoen zeker?”

Zo gaat de morgen heel vlug voorbij.

's Middags, klokslag twee uur, gaan de grote deuren van het ziekenhuis open en stromen de bezoekers naar binnen.

Oom Henk en Kees in zijn wagen zijn van de eersten.

't Gaf bij het binnenkomen eerst nog wat gestrubbel met de portier, die niet wist of Kees met zijn wagen wel op de zaal mocht komen.

Maar oom Henk zei: „Och portier, laat hem maar. We moeten vooraan zijn bij Karel van Dordt, we hoeven helemaal niet op de zaal te komen.” En toen mochten ze meteen door. De wagen kan niet door

de deur van Karels kamer. Oom Henk tilt Kees er uit en zet hem in een grote, witte leunstoel naast het bed van zijn vriend.

„Zo, jongens, nu ga ik even de dokter opzoeken. Tante Mies komt straks met Ansje en Tini.”

Voordat hij de kamer uitgaat, heft oom Henk nog even waarschuwend zijn vinger op naar Kees.

„Je weet wat ik je gezegd heb, hè?”

„’t Komp voor mekaar,” zegt Kees.

De eerste ogenblikken zit hij wat beduusd te kijken, maar hij komt al gauw weer vlot.

„Nou zeg, jij ken voortaan ook wel es ’n bietje beter uit je doppe kijke,” begint Kees en hij kijkt Karel streng aan, juist zoals de meester op school naar Aai de Rot kijkt, als hij weer zo allemenselijk dom is geweest.

Karel wil zeggen dat hij er niets aan doen kon, maar Kees ratelt aldoor, hij heeft zoveel te vertellen, van school, van de meester en van thuis en van z’n „ome”. Buiten adem houdt hij plotseling op. „Oh, je ome heb gezegd dat ’k ie niet moei moech maken.” Angstig kijkt hij Karel aan.

„Ben je al erg moei?”

„Niks hoor,” verzekert Karel. „Zeg, ik mag alweer gauw naar huis van de dokter.”

„’t Zel tijd worden ook,” meent Kees, „jij hier maar luilakke en ikke maar werreke zeker.”

Hij kijkt het lichte, witte kamertje eens rond.

„Niks geen lollig hokkie,” zegt hij misprijzend, „maar mooie blomme heb ie, hoe kom ie d’r an?”

„Van Ansje, en die anjers zijn van Jet. Ik heb al zo veel gekregen, bloemen en fruit en een hoop snoep.”

„Nou, ze benne goed op jou,” zegt Kees.

Karel komt overeind en haalt uit de la van zijn kastje een doosje, in doorzichtig papier verpakt, een veelbelovend plaatje met heerlijke kersen op het deksel.

Kees kijkt strak naar buiten als Karel het hem geopend voorhoudt.

„Neem er eens een, lekker jô, kersenbonbons.”

Hij schudt zijn hoofd. „Nee, ’k mot er geen.”

„Waarom niet?” zegt Karel ongelovig.

„Ja, ’k zel gek weze,” zegt Kees met een verontwaardigde elleboogpunt omhoog, „’k zel hier jouw snoep op gaan zitte ete, is ’t nou goed?”

„Doe niet zo flauw, ik heb nog zoveel, ik kan toch alles niet alleen op.”

De kersenbonbons, die Karel zijn vriend voorhoudt, zijn kanjers met prachtig rood zilverpapier er om heen, maar standvastig wendt Kees zijn ogen van de begeerlijke lekkernij af. „Neel”

Toch slaakt hij een zucht van verlichting als Karel berustend het doosje weer wegbergt. Hij had het vast niet veel langer kunnen volhouden om niet tòch wat te nemen.

Nu is hij uiterst trots en voldaan, dat hij zich niet heeft laten verleiden en zal hij Karel eens precies uitleggen hoe het komt dat hij er geen hebben wou.

„Je mot niet denke, dat 'k ze niet lus, hoor. Maar 'k denk maar zo, as ikke hier in jouw plekkie lee, dan zou ik 't ook zo lollig niet vnde as 'n ander de boel bij mijn op kwam ete, zeg nou zellef.” Dan gooit hij het over een andere boeg.

„Zeg, dat vriendinnechie van je zussie, dat 's toch niet zo groos as dat 'k doch. Heb je zussie niet gezeed, dat zullie onderlest bij ons benne gewees? En bij de buvrouw ook, daar most ze 'n boekie afgeve voor d'r vader.”

Karel weet er van, Ansje heeft het hem verteld.

Oom Henk komt binnen.

„En? Hebben jullie prettig gepraat? Toch niet te druk geweest voor Karel?”

„Oh nee, hij heb niks hoeve zegge,” verzekert Kees.

Maar oom Henk ziet wel dat Karel moe is en zegt: „Ik geloof dat we jou maar weer eens in je wagen zullen zetten.”

„Nou al?” zegt Kees teleurgesteld.

„Ja, ja, morgen komt er weer een dag.”

In de gang komen ze tante Mies en de meisjes tegen.

Oom Henk vertelt dat Karel volgens de dokter vast nog wel veertien dagen in het ziekenhuis zal moeten blijven. Kees is de enige die geen teleurstelling toont. Het lijkt zelfs of hij het wel prettig vindt, dat het nog zo lang zal duren eer Karel naar huis mag. Dat komt omdat Kees iets van plan is waar hij tijd voor nodig heeft. Ha, dat zal wat anders zijn dan snoep van Karel opeten! Daar zal hij ze allemaal eens van laten opkijken!

Als hij thuiskomt, vraagt hij dadelijk aan zijn moeder een paar centen om een pijp drop voor te kopen.

„'k Heb ie d'r gistere toch pas twee gegeven,” zegt moeder.

„Vruit nou,” bedelt hij, „ik heb d'r zo'n trek in.”

„Alla dan maar,” geeft moeder toe en Kees krijgt twee centen.

„Geef d'r maar vijf,” zegt hij slim, „k heb toch feitelijk nog meer trek in 'n ijsie.”

„Allemense, jij bin ook niet gauw tevreje. Temee ken ik nog kromlegge, enkelt en alleen om voor jou ijsies te kenne kope.”

Voor de leus blijft moeder nog even doorfoeteren, maar het eind van het liedje is dat Kees vijf centen krijgt.

Die week klampt hij iedereen aan om snoepcenten, zijn moeder, de buvrouw, Klaas van de fietsenmaker, zelfs de meester moet er aan geloven.

„Meester, krijg 'k 'n cent van je?”

De meester staat versteld over z'n vrijpostigheid. Hij weet wel ongeveer wat hij van jongens van Kees z'n slag verwachten kan, maar er heeft hem toch nooit een om geld durven vragen.

„Wat moet je er mee doen?”

„Snoep voor kopen,” antwoordt Kees en kijkt de meester recht aan. Wat de meester er dan toe beweegt om hem een dubbeltje te geven inplaats van een cent? Kees praktizeert er geen minuut over.

„Dank ie, dank ie,” zegt hij verheugd, en dan: „bin je daar effe lekker ingevloge!”

„Hoezo? Waarom ben ik er ingevlogen?”

„Nou, 't is niet eens voor snoep, 't is voor blomme te kope voor me vriend die in 't ziekehuis leg. 'k Heb d'r nou al twee en dertig.”

„Maar waarom zei je dat 't voor je zelf was?”

„Nou, omdat ik 't van me eige cente kope wil.”

De meester lacht. „Ik vind jou een reuze jongen, hoor,” zegt hij, Kees goedkeurend op zijn schouder kloppend. „Hoe gaat het met die vriend van je, komt hij al haast uit het ziekenhuis?”

„Dat duur nog wel effe,” zegt Kees, „en dat 's maar goed ook, zoveel temeer ken 'k bij mekaar scharrele.”

Maar het gaat toch niet hard. Tegen het eind van de volgende week heeft hij nog maar twee en vijftig centen, wat niet veel is als je het prachtigste en grootste boeket bloemen wilt kopen dat er bestaat. Natuurlijk zou hij nog wel meer los kunnen krijgen, als hij zei waar 't voor was, maar dat wil hij niet, dan zou het niet echt meer zijn. Hij hoopt nog maar steeds op een buitenkansje, bij voorbeeld dat hij een briefje van honderd vindt. Maar om te denken dat zoiets wezenlijk waar gebeuren zou, is natuurlijk lariekoek.

Totdat hij er 's Zaterdag met Ansjé over praat en Ansjé er iets op vindt.

„Laten we Dinsdag als hij thuiskomt, met z'n drieën wat geven, jij en Tini en ik en dan een kaartje er aan met onze namen er op. Ik kan wel een gulden geven en Tini misschien wel twee gulden, dan hebben we al, laat 'ns kijken, met jouw twee kwartjes er bij drie en een halve gulden, nou daar kun je wel wat aardigs voor kopen.”

Maar daar wil Kees niet van horen, wel als ze allemaal evenveel betalen, maar niet hij twee kwartjes en een ander twee gulden.

„Ja, dan zouden we met z'n drieën een gulden vijftig hebben en dat is niet erg veel,” zegt Ansjé nadenkend, „maar weet je wat, laten we er nog een paar bijvragen, Jet zal het ook wel leuk vinden om mee te doen en Wim Radeloos en oom Henk en tante Mies.”

„En bij ons me moeder en Klaas,” valt Kees bij.

„Goed, bewerk jij ze dan bij jou in de buurt, dan zal ik het hier doen en als jij dan Maandag het geld meebrengt, dan kunnen we het Maandagmiddag na schooltijd met z'n drieën gaan kopen.”

„Met z'n drieën, wie dan nog meer?”

„Nou, Tini natuurlijk.”

„Best, 'k zel zorge dat 't voor mekaar komp,” zegt Kees.

En het komt voor elkaar. Want niet alleen Kees z'n moeder en Klaas willen meedoen, maar de buvrouw ook en als de meester op school aan Kees vraagt hoe de zaken staan, of hij er nog veel centen bij heeft gekregen en Kees verteld heeft wat ze van plan zijn, dan zegt de meester, dat hij er ook best twee kwartjes voor over heeft.

„Goed meester,” zegt Kees gewichtig, „we zelle je naam d'r bij opzette.”

Klaas en de buvrouw doen allebei mee voor 'n kwartje, dat mag van Kees. „Je hoef niet meer te geve as ie betale ken,” zegt hij.

Bij elkaar heeft hij dus twee gulden, als hij 's Maandagsmiddags na schooltijd naar de Parklaan gaat. Ansjé en Tini staan hem al buiten voor het hek op te wachten.

„Hoeveel heb jij?” informeert Ansjé.

„Ikke twee gulden.”

„En ik drie gulden vijf en negentig.”

Tini's vader en moeder hebben ook mee willen doen, Wim Radeloos heeft tranen met tuiten gehuild, omdat hij maar een kwartje mocht geven van z'n moeder en van Piet Wenzel, die op school naast Karel zit, kregen ze twee dubbeltjes. Ze hebben dus bijna zes gulden

bij elkaar en nu is het maar de vraag wat ze er voor kopen zullen, bloemen of fruit. Ja, fruit daar heeft Kees nog niet aan gedacht, dat lijkt hem wel.

Ansje is meer voor bloemen en Tini vindt dat ze half om half moeten doen, half bloemen, half fruit. Maar daar is Kees vierkant tegen.

„Dan is 't met mekaar nog niks.”

Dat is een moeilijk geval.

Ansje ziet er nog ruzie van komen, omdat Tini en Kees allebei iets anders willen en ze natuurlijk geen van beiden zullen toegeven. Tini had toch al bedenkingen dat Kees mee zou gaan om het cadeau voor Karel te kopen, maar ditmaal heeft Ansje doorgedreven. Stel je voor, Kees die het plannetje verzonnen heeft er buiten laten, ze denkt er niet over. Tini heeft er toen niets meer over gezegd, waaruit blijkt dat ze wel iets geleerd heeft de laatste tijd, maar helemaal in haar hum is ze toch niet.

Daarom zegt ze kibbelig: „Jawel, ik vind het veel leuker van allebei wat, we hebben er toch geld genoeg voor.”

„En ikke zeg van niet,” komt Kees kwaad, „en ik heb d'r net zo goed wat over te zegge, want mijn cente zitte d'r net zo goed in as die van jou.”

„Hè jakkes, doen jullie nu niet zo vervelend,” zegt Ansje.

„Laan we maar vas gaan, dan kenne we onderweg nog wel es kijke,” vindt Kees.

En dan krijgt Tini toch nog haar zin, want ze zien ergens in een grote fruitzaak prachtig opgemaakte fruitmanden in de etalage staan, voor vier gulden. Die manden zien er zo mooi uit, met een grote, rose strik aan het hengsel, dat Kees vindt dat ze er zo een maar kopen moeten. Voor de rest van het geld wordt dan een boeket rozen gekocht.

Bloemen en fruit zullen de volgende morgen worden thuis bezorgd en alle drie zijn tevreden.

Aangekleed en wel, met zijn koffertje ingepakt naast zijn stoel, zit Karel te wachten tot oom Henk en tante Mies hem zullen komen halen. De zuster is bezig zijn bed af te halen, daar komt vanmiddag alweer iemand anders in te liggen.

„Hoe laat is het nu, zuster?” vraagt Karel.

„t Zal zo twee uur zijn,” zegt de zuster, „je verlangt zeker erg om hier weg te komen?” voegt ze er plagend aan toe.

Karel kijkt haar verlegen aan. „Ik wil wel graag naar huis, maar ik vond het hier toch ook prettig.”

„Nu, k zou jokken als ik zei dat we een lastige patiënt aan je hebben gehad,” zegt de zuster en gaat met een stapel beddegoed in haar armen de kamer uit.

Vanmorgen heeft Karel van zijn vriend op de kinderzaal afscheid genomen. De laatste dagen toen hij op mocht, is hij verscheidene keren bij hem op visite geweest. Karel heeft goed kunnen merken, hoe graag Arend zelf ook weg zou willen uit het ziekenhuis, maar dat mag nog lang niet. Hij heeft Arend beloofd dat hij hem vast eens zal opzoeken.

Hij gaat eens op de gang kijken of ze er al aankomen. Maar het hoeft niet, want juist als hij opstaat, gaat de deur open en oom Henk en tante Mies komen binnen, met achter hen de zuster.

„Kijk eens aan, hij zit al klaar,” zegt oom Henk opgeruimd.

De zuster neemt het koffertje en tante Mies trekt Karels arm door de hare. „Heerlijk dat we je weer thuis krijgen, lieve jongen.”

Ze worden door de zuster uitgeleide gedaan tot aan de voordeur, waar een taxi staat te wachten om hen naar huis te brengen en de zuster blijft wuiven tot ze de poort van het ziekenhuis uit zijn.

Op hetzelfde ogenblik dat de auto voor hun huis stilstaat, doet Jet de deur al open en komt naar buiten gelopen. Terwijl oom Henk met de chauffeur afrekent, moet Karel het goed vinden dat Jet zijn tengere, bruine hand bijna fijn knijpt. Hij trekt er een pijnlijk gezicht van, maar daar let ze niet op, ze is te blij dat Karel genezen is teruggekeerd.

En dan gaat hij naar binnen en ziet met bewondering naar de bloemen en de mand met fruit. En daar ligt ook een brief uit Indië, dat ziet hij met één oogopslag.

„Die is verleden week al gekomen,” zegt oom Henk, „maar we dachten dat het leuker voor je was, om hem te geven als je thuiskwam.”

„Is dat allemaal voor mij?” vraagt Karel verrukt. Hij neemt de kaart die op de fruitmand ligt, waarop oom Henk met prachtige rode en blauwe letters „Welkom thuis!” heeft getekend en ook de namen van

allen die aan het cadeau hebben meegedaan. Het is waarlijk een hele lijst:

Kees
Ansjé
Tini
Tante Mies
Oom Henk
Jet
Dominee Hage
Mevrouw Hage
Juffrouw Blom
Juffrouw Schalke
Klaas
Meester Wagevoort
Wim Radeloos
Piet Wenzel.

„O, wat leuk,“ zegt Karel en keert een blij gezicht toe naar de drie grote mensen die om hem heen staan.

„Dat is nu een verzinsel van Kees,” licht tante Mies toe, „heeft hij het niet prachtig voor mekaar gekregen?”

Oom Henk moet er om lachen en plaagt er haar mee, dat ze Kees z'n taaltje overneemt, want die zegt ook altijd dat het voor mekaar komt. Maar tante Mies laat oom Henk maar praten.

„Als Karel jarig is, zullen we al die vrienden van hem 's middags op de thee vragen, tenminste,” ze kijkt naar Jet, „als jij niet tegen de drukte opziet.”

„O nee, hoor, zoiets mag ik wel, dat komt best voor mekaar,” zegt Jet zonder erg.

Allemaal schieten ze in de lach. Oom Henk schudt kwasia bezorgd zijn hoofd. „Dat is nummer twee al. Karel, ik waarschuw je, dat jij dit slechte voorbeeld niet volgt.” Dan kijkt hij de kamer rond.

„'t Zal een bonte vergadering worden, misschien konden we voor dat feest beter een zaaltje huren, die neef van ons heeft zóveel vrienden, die kunnen hier vast niet allemaal in de kamer,” zegt hij gekscherend.

„O, er gaan veel makke schaapjes in een hok,” meent tante Mies, „dat komt. . . .” Ze slikt haastig in wat ze nog meer zeggen wou en kijkt hulpeloos de kring rond.

Oom Henk heeft pret voor tien.

„Ha, ha! zeg het maar, vrouwtje, 't klinkt veel te aardig. Het komt voor mekaar, nietwaar?”

Hè, wat is het heerlijk om weer thuis te zijn!

Karel gaat nu eerst zijn brief lezen en als hij een beetje vlug is, kan hij meteen wel terugschrijven voordat Kees en de meisjes uit school komen. Oom Henk heeft pas aan vader en moeder bericht dat hij een ongeluk heeft gehad, toen het zeker was dat hij er door zou komen en daar schrijven vader en moeder nu op terug. Ze zijn vol zorg over hem, maar dankbaar dat hij bewaard is gebleven.

Het wordt een grote brief. Hij heeft zoveel te vertellen, zoveel blijde dingen, wel een paar droevige ook, zoals bij voorbeeld van Arend die al zolang in het ziekenhuis ligt en zo graag naar huis zou willen en van zijn vriend Kees, maar van hem weten vader en moeder al alles af. Ja, droevige dingen zijn er ook, maar zelfs die maken je nog blij, want Arend is een veel te aardige jongen dan dat je verdrietig over hem kunt zijn en Kees heeft zelf gezegd, dat hij het niets erg vindt om niet te kunnen lopen, omdat hij eigenlijk daardoor vriend met Karel is geworden.

Als hij dit allemaal aan zijn vader en moeder heeft verteld en zijn brief dicht wil vouwen, schiet hem nog iets te binnen.
En hij schrijft er nog bij:

P.S. Ik ben zo blij, want toen ik pas in Holland was, had ik geen een vriend en nu heb ik er wel veertien!

INHOUD

	Blz.
I. Wat de Toean Pendita op de weg vond	7
II. Tien jaar later	9
III. Een ongelukkig mens gezocht	13
IV. Vrienden, maar....	22
V. Het gaat zómaar niet!	33
VI. Moeilijkheden zijn er om overwonnen te worden	41
VII. Zondag	53
VIII. Tante Mies schaft raad	63
IX. Het gaat goed!	76
X. Zorgen	83
XI. Alles voor elkaar	96